

Lovforslag nr. L 37

Folketinget 2017-18

Fremsat den 4. oktober 2017 af energi- forsynings- og klimaministeren (Lars Christian Lilleholt)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere

(Ændring af arbejdsgang med udlevering af standardiserede ledningsoplysninger og udvidelse af lovens anvendelsesområde)

§ 1

I lov om registrering af ledningsejere, jf. lovbekendtgørelse nr. 578 af 6. juni 2011, foretages følgende ændringer:

1. Lovens *titel* affattes således:

»Lov om registrering af ledningsejere og udlevering af ledningsoplysninger gennem Ledningsejerregistret«.

2. Overalt i loven ændres »ledningsejerregistret« til: »Ledningsejerregistret«.

3. I § 1 ændres »et ledningsejerregister« til: »Ledningsejerregistret«.

4. I § 1, nr. 1, ændres »entreprenørers« til: »graveaktørers«.

5. I § 1 indsættes efter nr. 1 som nye numre:

»2) lette ledningsejeres udlevering af ledningsoplysninger til brug for undersøgelser forud for gravearbejder og til gravearbejder,

3) mindske gener for samfundet og lette graveaktørers gravearbejder,«.

Nr. 2 og 3 bliver herefter nr. 4 og 5.

6. I § 3, stk. 1, ændres »stk. 2 og 3« til: »stk. 2-4«.

7. I § 3, stk. 1, indsættes efter nr. 1 som nye numre:

»2) er en offentlig myndigheds ledning,

3) er et føringsrør, jf. § 5, nr. 9,

4) er en vejafvandingsledning, som er ejet af en offentlig myndighed eller et forsyningsselskab, og som er nedgravet i jorden,«.

Nr. 2 og 3 bliver herefter nr. 5 og 6.

8. § 3, stk. 1, nr. 3, der bliver nr. 6, affattes således:

»6) giver slutbrugeren adgang til digital infrastruktur, jf. § 5, nr. 4.«

9. I § 3, stk. 2, udgår »eller ledninger, som tjener til afvanding af en vej«.

10. I § 3 indsættes som *stk. 4*:

»*Stk. 4.* Energi-, forsynings- og klimaministeren kan fastsætte regler om, at brugerdrevne antenneanlæg, der leverer adgang til digital infrastruktur til slutbrugere, jf. stk. 1, nr. 6, kan undtages fra lovens anvendelsesområde, hvis de opfylder nærmere fastsatte betingelser.«

11. § 4, stk. 3, ophæves, og i stedet indsættes:

»*Stk. 3.* Energi-, forsynings- og klimaministeren kan efter forhandling med vedkommende minister fastsætte regler for registrering af ledningsejeroplysninger om ledninger, som ministeriet har rådighed over, når der knytter sig offentlige beskyttelseshensyn til ledningen.

Stk. 4. Energi-, forsynings- og klimaministeren kan efter forhandling med kommuner og regioner fastsætte regler for registrering af ledningsejeroplysninger om ledninger, som de har rådighed over, når der knytter sig offentlige beskyttelseshensyn til ledningen.

Stk. 5. Energi-, forsynings- og klimaministeren kan efter forhandling med myndigheder, selskaber og virksomheder omfattet af jernbaneloven fastsætte regler for myndighedernes, selskabernes og virksomhedernes besvarelse af henvendelser om ledninger, som de har rådighed over.«

12. I § 5, nr. 2, indsættes som 2. *pkt.*:

»Til ledninger regnes de dele af ledningsanlæg, som er betydelige komponenter.«

13. § 5, nr. 4, affattes således:

»4) Digital infrastruktur: Privatejet infrastruktur, der leverer højhastighedsnet til elektronisk kommunikation til slutbrugere.«

14. I § 5 indsættes som nr. 7-9:

- »7) Graveaktør: Enhver, der erhvervsmæssigt udfører gravearbejder eller indhenter ledningsoplysninger til brug for planlægning af gravearbejder.
- 8) Graveområdet: Det område, der skal graves inden for.
- 9) Føringsrør: Rør, hvori der kan føres en eller flere ledninger.«

15. § 7, stk. 1, nr. 2, affattes således:

- »2) ledningsejerens adresse, elektroniske postadresse og telefonnummer,«.

16. I § 7, stk. 2, udgår »inden 14 dage« og »stedse«.

17. § 8 affattes således:

»§ 8. Enhver af loven omfattet ledningsejer, som modtager en forespørgsel om ledningsoplysninger på en hverdag inden for almindelig arbejdstid, skal snarest muligt og inden for 2 timer, efter forespørgslen er modtaget, sende de nødvendige ledningsoplysninger til Ledningsejerregistret. Lørdage, grundlovsdag, den 1. maj, den 24. december og den 31. december anses ikke for hverdage. Almindelig arbejdstid er mellem kl. 7 og 16 på hverdage, og 2 timers fristen løber inden for dette tidsrum. Modtages forespørgslen uden for almindelig arbejdstid på en hverdag eller på en dag, der ikke er en hverdag, skal ledningsejer sende de nødvendige ledningsoplysninger snarest muligt og senest inden for 2 timer den næstkommende hverdag inden for almindelig arbejdstid.

Stk. 2. Skal en ledningsejer, der er omfattet af loven, behandle en forespørgsel om ledningsoplysninger manuelt, skal de nødvendige ledningsoplysninger sendes til Ledningsejerregistret snarest muligt og inden for 2 hverdage, efter at forespørgslen er modtaget.

Stk. 3. Bryder ledningsejers system til at sende ledningsoplysninger ned, skal ledningsejer sende ledningsoplysningerne snarest muligt, efter at systemet fungerer igen.

Stk. 4. En ledningsejer, der er omfattet af loven, kan i stedet for at sende de nødvendige ledningsoplysninger eller som supplement til disse, meddele graveaktøren, at ledningen skal påvises på stedet.

Stk. 5. De nødvendige ledningsoplysninger skal have et indhold og en kvalitet, så de er umiddelbart anvendelige ved gravearbejdet.

Stk. 6. Energi-, forsynings- og klimaministeren kan fastsætte regler om, hvilke oplysninger der indgår i nødvendige ledningsoplysninger, herunder oplysninger om forsyningsart, antal ledninger eller tracéer, der er nedgravet i jorden eller nedgravet i eller anbragt på havbunden inden for det danske søterritorium, ledningers eller tracéers placering i graveområdet og ledningers fareklasse. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om, at en ledningsejer for så vidt angår visse ledninger, der er nedgravet i jorden eller nedgravet i eller anbragt på havbunden inden for det danske søterritorium, alene skal opfylde kravene til nødvendige ledningsoplysninger, hvis ledningsejeren har disse oplysninger.

Stk. 7. Energi-, forsynings- og klimaministeren kan fastsætte nærmere regler om ledningsejeres udlevering af led-

ningsoplysninger, herunder at ledningsoplysningerne skal udleveres i et bestemt digitalt format.«

18. § 9, stk. 1, ophæves, og i stedet indsættes:

»Graveaktøren skal indhente oplysninger fra Ledningsejerregistret om, hvilke ledninger der findes i hele graveområdet. Når Ledningsejerregistret har modtaget ledningsoplysninger fra ledningsejerne, jf. § 8, stk. 1, gøres disse straks tilgængelige for graveaktøren. De nødvendige ledningsoplysninger skal være gjort tilgængelige for graveaktøren, inden gravearbejdet påbegyndes. Gravearbejdet skal tilrettelægges og udføres under hensyntagen til de modtagne ledningsoplysninger. De modtagne ledningsoplysninger skal være tilgængelige på graveområdet, når der graves.

Stk. 2. Har ledningsejer meddelt, at der skal ske påvisning af ledningen efter § 8, stk. 4, må gravearbejdet ikke påbegyndes, før påvisningen har fundet sted.

Stk. 3. Kan graveaktøren ikke finde ledningerne der, hvor ledningerne skulle være nedgravet i jorden ifølge de modtagne ledningsoplysninger, kan graveaktøren rette henvendelse til ledningsejeren om påvisning. Påvisning skal ske inden for rimelig tid. Ligger ledningerne i det væsentlige, som det fremgår af ledningsoplysningerne, afholder graveaktøren udgifterne til påvisningen.

Stk. 4. Graveaktøren kan i Ledningsejerregistret gensende den oprindelige graveforespørgsel inden for et halvt år fra graveforespørgslen oprettelsesdato, og inden graveperioden udløber, uden yderligere beregning.«

Stk. 2-6 bliver herefter stk. 5-9.

19. I § 9 indsættes som *stk. 10* og *11*:

»*Stk. 10.* Energi-, forsynings- og klimaministeren kan efter forhandling med transport-, bygnings- og boligministeren fastsætte regler om forespørgselspligten i forbindelse med uopsætteligt gravearbejde.

Stk. 11. Energi-, forsynings- og klimaministeren kan fastsætte regler om, at ledningsoplysningerne skal være tilgængelige på graveområdet digitalt.«

20. Efter § 9 indsættes i kapitel 3:

»§ 9 a. Energi-, forsynings- og klimaministeren kan fastsætte regler om indberetning af fejl i ledningernes placering i forhold til udleverede ledningsoplysninger, og hvordan indberetningen skal foregå. Ministeren kan fastsætte en bagatelgrænse for, hvornår indberetning skal foretages.

§ 9 b. Energi-, forsynings- og klimaministeren kan fastsætte regler om indberetning af graveskader. Ministeren kan endvidere etablere et indberetningssystem, hvor graveskader kan indberettes.

Kapitel 3 a

Koordinering af gravearbejder og samføring

§ 9 c. En ledningsejer eller graveaktør kan i Ledningsejerregistret annoncere et område, som ledningsejeren eller graveaktøren planlægger at skulle grave i.

Stk. 2. En ledningsejer eller graveaktør, der planlægger at grave i et område, kan forespørge i Ledningsejerregistret,

om der er andre ledningsejere eller graveaktører, der planlægger at grave i samme område, så deres gravearbejder kan koordineres.

Stk. 3. Energi-, forsynings- og klimaministeren kan fastsætte regler om, hvordan annonceringen eller forespørgslen skal ske.

§ 9 d. En ledningsejer kan indberette til Ledningsejerregistret, at de har føringsrør i et område.

Stk. 2. En ledningsejer, der planlægger at føre nye ledninger i et område, kan forespørge i Ledningsejerregistret, om der er ledningsejere, der har føringsrør i området.

Stk. 3. Ledningsejeren skal svare på en forespørgsel om adgang til oplysninger om føringsrør snarest muligt og senest 2 uger efter datoen for modtagelsen af forespørgslen.

Stk. 4. Energi-, forsynings- og klimaministeren kan fastsætte regler om, hvordan indberetning af føringsrør skal ske.

Kapitel 3 b

Sammenstilling og videreformidling af ledningsoplysninger

§ 9 e. Ledningsejerregistret modtager og sammenstiller ledningsoplysningerne fra ledningsejerne og gør de sammenstillede ledningsoplysninger tilgængelige for graveaktører og andre brugere.

Stk. 2. Ledningsejerregistret kan ikke gøres erstatningsansvarlig for fejl i de ledningsoplysninger, som sendes til Led-

ningsejerregistret. Ledningsejerregistret kan dog gøres erstatningsansvarlig for fejl i sammenstillingen af ledningsoplysninger efter dansk rets almindelige erstatningsretlige regler.

Stk. 3. Energi-, forsynings- og klimaministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvordan Ledningsejerregistret skal gøre de sammenstillede ledningsoplysninger tilgængelige.«

21. I § 10, stk. 1, nr. 3, ændres »§ 9, stk. 1 og 4« til: »§ 9, stk. 1 og 7«.

22. I § 11, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »vedligeholdelse«: »», udvikling og videreudvikling«.

23. § 11, stk. 1, 2. pkt., affattes således:
»Betaling kan opkræves forud.«

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2018, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Energi-, forsynings- og klimaministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttræden af lovens § 1, nr. 1, 6-14, 17-19 og 21, og §§ 9 d og 9 e i lov om registrering af ledningsejere, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 20. Ministeren kan herunder fastsætte, at bestemmelserne træder i kraft på forskellige tidspunkter.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse:

- 1. Indledning**
- 2. Lovforslagets indhold**
  - 2.1. Krav til ledningsoplysninger, der udleveres
    - 2.1.1. Gældende ret
    - 2.1.2. Ministeriets overvejelser og lovforslagets udformning
  - 2.2. Sammenstilling af ledningsoplysninger og udlevering gennem Ledningsejerregistret
    - 2.2.1. Gældende ret
    - 2.2.2. Ministeriets overvejelser og lovforslagets udformning
  - 2.3. Påvisning af ledninger
    - 2.3.1. Gældende ret
    - 2.3.2. Ministeriets overvejelser og lovforslagets udformning
  - 2.4. Koordinering af gravearbejder og samføring
    - 2.4.1. Gældende ret
    - 2.4.2. Ministeriets overvejelser og lovforslagets udformning
  - 2.5. Indmelding af ledninger, der ikke ligger, hvor de burde ligge i henhold til udleverede ledningsoplysninger
    - 2.5.1. Gældende ret
    - 2.5.2. Ministeriets overvejelser og lovforslagets udformning
  - 2.6. Indmelding af graveskader
    - 2.6.1. Gældende ret
    - 2.6.2. Ministeriets overvejelser og lovforslagets udformning
  - 2.7. Gebyrreglerne
    - 2.7.1. Gældende ret
    - 2.7.2. Ministeriets overvejelser og lovforslagets udformning
- 3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige**
- 4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.**
  - 4.1. Administrative og økonomiske omstillingskonsekvenser
  - 4.2. Administrative økonomiske løbende konsekvenser
  - 4.3. Øvrige efterlevelseskonsekvenser
  - 4.4. Afledte konsekvenser
- 5. Administrative konsekvenser for borgerne**
- 6. Miljømæssige konsekvenser**
- 7. Forhold til EU-retten**
- 8. Hørte myndigheder og organisationer**
- 9. Sammenfattende skema**

1. Indledning:

Formålet med lovforslaget er at udmønte initiativ 6.3 i Regeringens, KL's og Danske Regioners Fællesoffentlige digitaliseringsstrategi 2016-2020, herefter kaldet Digitaliseringsstrategien 2016-2020, om udveksling af data om nedgravet infrastruktur. Initiativet skal være med til at gøre det lettere for virksomheder, myndigheder og andre aktører at få oplysninger om nedgravet infrastruktur. Samtidig vil standardiserede og digitale oplysninger om ledningsnettet gøre det hurtigere og mere effektivt at forberede gravearbejder og blandt andet vedligeholde og etablere ny infrastruktur under jorden. Endelig forventes den hurtigere og standardiserede udlevering af ledningsoplysninger om nedgravet infrastruktur at resultere i sparet administrationstid, færre graveskader og reducerede gener for det omkringliggende samfund.

Ledningsejerregistret indeholder i dag oplysninger om ledningsejere, hvis ledninger er omfattet af lovens anvendelsesområde. Lovforslaget vil give mulighed for, at Ledningsejerregistret også kan anvendes til at søge efter ledningsejere, der har ledig kapacitet til samføring i eksisterende nedgravet infrastruktur og herved let søge om adgang hertil. Den ledige kapacitet kan både være i eksisterende, tomme føringsrør eller oplysninger om ledig kapacitet i eksisterende føringsrør, der anvendes til føring af andre ledninger. Lovforslaget vil derfor give mulighed for, at ledningsejere på frivillig basis kan benytte Ledningsejerregistrets funktion til samføring.

Lovforslaget vil også give mulighed for at undersøge muligheden for at koordinere gravearbejde med andre graveaktører eller ledningsejere. Det forventes at reducere antallet af situationer, hvor den samme vejstrækning graves op gentagne gange til stor gene for beboere og erhvervsdrivende og

sikre bedre trafikafvikling. Det vil være frivilligt at anvende funktionen. Loven skal derfor udvides, så lovens formål også giver mulighed for at annoncere og udveksle oplysninger om disse to nye funktioner i Ledningsejerregistret.

Endelig foreslås loven ændret på en række punkter for at modernisere denne og sikre, at Ledningsejerregistret også fremadrettet kan videreudvikles til gavn for aktørerne og samfundet.

Der er nedsat en følgegruppe bestående af aktører fra branchen og de involverede myndigheder samt KL, som alle har bidraget med faglig viden og erfaring i lovarbejdet. Følgegruppen er nedsat i regi af Digitaliseringsstrategien 2016-2020, initiativ 6.3. På sigt vil følgegruppen blive afløst af en brugergruppe eller af, at brugerne af Ledningsejerregistret involveres, når Ledningsejerregistret skal videreudvikles.

2. Lovforslagets indhold

2.1. Krav til ledningsoplysninger, der udleveres

2.1.1. Gældende ret

Den gældende lov om registrering af ledningsejere, jf. lovbekendtgørelse nr. 578 af 6. juni 2011, indeholder i § 8 et krav om, at ledningsejeren hurtigst muligt og senest 5 hverdage efter en graveforespørgsel er modtaget, skal sende de nødvendige ledningsoplysninger direkte til graveaktøren eller indgå aftale om påvisning på stedet. Den gældende § 9, stk. 1, fastsætter, at en graveaktør ikke må påbegynde gravearbejdet, før de nødvendige ledningsoplysninger er blevet indhentet, og at gravearbejdet skal tilrettelægges og udføres under hensyntagen til de indhentede oplysninger.

Det gældende krav om nødvendige ledningsoplysninger er blevet strammet op i lovgivningen. I 2005 var kravet, at ledningsejeren skal sende de nødvendige ledningsoplysninger inden for 14 dage. I 2008 blev fristen ændret fra 14 dage til 5 hverdage. I 2009 blev der indsat en beføjelse til økonomi- og erhvervsministeren, hvorefter ministeren kan fastsætte regler om ledningsejernes udlevering af ledningsoplysninger, herunder hvilke oplysninger der skal fremgå af det fremsendte materiale. Loven blev ændret, fordi graveaktørerne havde erfaringer med, at nogle ledningsejere ikke udleverede de oplysninger, som graveaktørerne havde brug for, til at kunne grave forsvarligt, men i stedet henviste graveaktørerne til at søge ledningsoplysninger andre steder f.eks. på ledningsejernes hjemmesider eller til at spørge ledningsejerne igen for supplerende ledningsoplysninger. Ændringen i 2009 skulle derfor sikre, at graveaktørerne alene skulle søge ledningsoplysninger gennem Ledningsejerregistret.

Efter den gældende § 9, stk. 1, skal enhver, der erhvervsmæssigt udfører gravearbejder, forespørge om ledningsoplysninger i Ledningsejerregistret inden gravearbejdet påbegyndes. Forpligtelsen gælder for enhver, der erhvervsmæssigt udfører gravearbejder eller indhenter ledningsoplysninger til brug for planlægning af gravearbejder. Dette kan f.eks. være entreprenører og andre. Personer, der udfører

hobby- eller fritidsbetonet gravning, er dog ikke omfattet af loven, ligesom landmænd, der udfører markarbejde på egne marker, og personer, der udfører f.eks. havearbejder og selvbyggerarbejde, heller ikke vil være omfattet af loven, men private borgere eller landmænd vil kunne indhente ledningsoplysninger, hvis de ønsker at vide, om der ligger ledninger på deres ejendom.

Der stilles i gældende ret ingen krav til, hvordan ledningsoplysninger sendes til graveaktøren. Ledningsejerne skal sende ledningsoplysninger til graveaktører eller andre personer til brug for planlægning af gravearbejder og til brug for selve gravearbejdet eller andre lovlige formål. Graveaktøren skal derfor, når der sendes en forespørgsel om ledningsoplysninger, give oplysninger om gravearbejdet, herunder om den påtænkte geografiske udstrækning og graveperiode og omfang og arten af gravearbejdet. Disse oplysninger skal ledningsejeren anvende for at vurdere, hvad der er de nødvendige ledningsoplysninger, der så skal sendes til graveaktøren. Ledningsoplysninger sendes i det format, ledningsejerne har oplysningerne i, hvilket kan være alt fra præcise, vektoriserede ledningsoplysninger til en scanning af et ældre papirkort uden målfaste oplysninger.

En følge af dette er, at graveaktører eller rådgivere, der skal planlægge og gennemføre et gravearbejde, kan få ledningsoplysningerne i lige så mange forskellige formater, som der er ledningsejere i graveområdet. Desuden modtager de disse oplysninger i tilfældig orden, og der forestår et stort sorteringsarbejde for at få de modtagne ledningsoplysninger samlet til de enkelte graveopgaver.

Beføjelsen i § 8 til at fastsætte regler om, hvilke oplysninger der skal fremgå af det fremsendte materiale, er udmøntet i § 17, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 1011 af 25. oktober 2012 om registrering af ledningsejere, med senere ændringer. Efter § 17, stk. 3, skal de udleverede ledningsoplysninger have et indhold og en kvalitet, så de er umiddelbart anvendelige ved gravearbejdet.

Retspraksis om graveskader, herunder en principiel Højesteretsdom af 18. december 2013 (Ugeskrift for Retsvæsen 2014, s. 925ff.) og en række landsretsdomme (bl.a. Ugeskrift for Retsvæsen 2014, s. 1252 ff. og 2016, s. 3666ff.), viser, at det er en konkret vurdering, der afgør, om det er ledningsejer eller graveaktør, der bærer ansvaret for graveskaden. Dommene viser, at ledningsejer er ansvarlig for at sende de nødvendige ledningsoplysninger eller indgå aftale med graveaktøren om påvisning, hvis ledningsejer ikke kan sende de nødvendige ledningsoplysninger, og at graveaktøren er forpligtet til at grave under hensyntagen til disse ledningsoplysninger og anden lovgivning i øvrigt. Graveaktøren skal således, når graveaktøren har modtaget ledningsoplysningerne, tilrettelægge og udføre gravearbejdet under hensyntagen til de indhentede oplysninger, jf. lovens § 9, stk. 1. Graveaktøren skal bedømme ledningsoplysningerne ud fra forholdene i graveområdet.

Udgangspunktet for graveaktøren må derfor være de modtagne ledningsoplysninger, da det er ledningsejer, der har ansvaret for at udlevere de nødvendige ledningsoplysninger. Hvis der ikke er noget på graveområdet eller i det udleverede

de kortmateriale, der klart giver grundlag for mistanke om, at de modtagne ledningsoplysninger er forkerte, kan graveaktøren grave i tillid til ledningsoplysningerne. Graveaktøren bør dog lokalisere ledningerne, evt. med prøvegravning, så der ikke sker skader på dem.

Derudover skal graveaktøren, når der graves, overholde anden relevant lovgivning, f.eks. vejlovens bestemmelser om koordinering af gravearbejder, jf. neden for under pkt. 2.4., eller at der skal ansøges om gravetilladelse hos vejmyndighederne, før der må graves på en offentlig vejs areal.

2.1.2. Ministeriets overvejelser og lovforslagets udformning

På baggrund af retspraksis i de senere år har Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet overvejet, om begrebet 'nødvendige ledningsoplysninger' skal defineres i loven. Lov om registrering af ledningsejere har ikke fastsat krav til, hvordan ledningsoplysninger skal sendes, og hvad de skal indeholde. Der stilles dog krav om, at det skal være de nødvendige ledningsoplysninger, som ledningsejeren sender til graveaktøren, og i bekendtgørelse om registrering af ledningsejere er det fastsat, at ledningsoplysningerne skal have et indhold og en kvalitet, så de er umiddelbart anvendelige ved gravearbejdet. At ledningsoplysningerne skal være 'umiddelbart anvendelige' betyder, at ledningsoplysningerne skal have en sådan præcision og udformning, at de kan tjene deres formål: At være et planlægningsgrundlag for gravearbejde for at undgå graveskader. Og det betyder endvidere, at ledningsoplysningerne skal kunne anvendes af graveaktør til gravearbejdet, uden at graveaktøren skal henvende sig til ledningsejeren igen for at få flere oplysninger om ledningen.

I dommene, der meget overordnet nævnes under 2.1.1., har ledningsejer fået erstatning for en graveskade, hvis graveaktøren f.eks. har gravet uden at have indhentet ledningsoplysninger, har gravet uden at anvende de indhentede ledningsoplysninger, har anvendt dem forkert eller ikke har givet de indhentede ledningsoplysninger videre til den, der skulle grave. Graveaktøren er derimod blevet frifundet, når de modtagne ledningsoplysninger har været mangelfulde (ledningerne ligger langt fra, hvor de burde ligge og uden for sikkerhedsmarginen), og der ikke har været noget på graveområdet, der har givet mistanke om, at ledningsoplysningerne ikke skulle være korrekte.

Det foreslås derfor i forslaget § 1, nr. 17 (lovens § 8, stk. 5), at definere begrebet 'nødvendige ledningsoplysninger'. Begrebet er ikke defineret i den gældende lov, men det fremgår dog af bemærkningerne til § 8 i forslaget fra 2003, jf. FT 2003-04: 1348, 5242; A 1709 (lovforslag 52), at de nødvendige ledningsoplysninger er de oplysninger, der er relevante for det planlagte gravearbejde, og af bekendtgørelse om registrering af ledningsejere § 17, stk. 3, fremgår det, at de nødvendige ledningsoplysninger skal have et indhold og en kvalitet, så de er umiddelbart anvendelige ved gravearbejdet. Formålet med at definere begrebet i forslaget vil være at præcisere forventningerne til kvaliteten af de udleverede ledningsoplysninger for at lette planlægningen og gennemførelsen af gravearbejde og dermed medvirke til at nedbringe antallet af graveskader. Det foreslås derfor, at be-

stemmelsen fra bekendtgørelsen flyttes over i loven, således at de nødvendige ledningsoplysninger skal have et indhold og en kvalitet, så de er umiddelbart anvendelige ved gravearbejdet.

Som det klare udgangspunkt skal graveaktøren kunne stole på de udleverede ledningsoplysninger, medmindre der er forhold i ledningsoplysningerne eller på graveområdet, som giver klart grundlag for mistanke om, at der må være fejl i ledningsoplysningerne. Dette betyder dog ikke, at graveaktøren bare kan se på ledningsoplysningerne og grave uden at tage hensyn til, hvordan der ser ud på graveområdet. Graveaktøren skal tilrettelægge og udføre gravearbejdet under hensyntagen til de modtagne ledningsoplysninger. Ledningerne bør derfor lokaliseres på en sikker måde.

Det foreslås endvidere i § 1, nr. 17 (lovens § 8, stk. 6), at energi-, forsynings- og klimaministeren får beføjelse til at fastsætte nærmere regler om, hvilke oplysninger nødvendige ledningsoplysninger som minimum skal indeholde, når de sendes. Beføjelsen er en videreførelse af gældende ret, idet ministeren efter den gældende lovs § 8 kan fastsætte regler om ledningsejeres udlevering af ledningsoplysninger, herunder hvilke oplysninger der skal fremgå af det fremsendte materiale. Beføjelsen kan anvendes til at udmønte kravene til nødvendige ledningsoplysninger. Beføjelsen kan anvendes til at fastsætte regler om, at ledningsoplysningerne som et minimum skal have tilknyttet visse oplysninger, f.eks. oplysninger om forsyningsart, antal ledninger eller tracéer, der er nedlagt i jorden, ledningernes eller tracéernes placering i graveområdet, ledningernes fareklasse og oplysningerne om ledningsoplysningernes nøjagtighed.

En ledningsejer kan have nedlagt et antal ledninger samlet i et tracé, som her forstås som en rende eller grav, hvori der ligger en eller flere ledninger eller føringsrør samlet. Disse ledninger er ikke opmålt på ledningsniveau, men på tracéniveau. Det foreslås derfor, at energi-, forsynings- og klimaministeren kan fastsætte regler om, at ledningsejer skal oplyse om det antal ledninger eller tracéer, der er i graveområdet, og hvor ledningerne eller tracéerne er placeret i graveområdet. Hvis ledningsejer har oplysningerne, kan ledningsejer endvidere oplyse, hvor mange ledninger der ligger i tracéet, og om antallet af ledninger varierer, men dette vil ikke være et krav. Det vil sammen med følgegruppen blive overvejet, om det for nye ledninger skal være en pligt at oplyse, hvor mange ledninger der ligger i tracé.

Energi-, forsynings- og klimaministeren kan endvidere fastsætte regler om, at ledningsejeren skal give oplysninger om ledningsoplysningernes nøjagtighed, f.eks. hvilken nøjagtighedsklasse ledningen hører til. Kravet om at give oplysninger om ledningsoplysningerne nøjagtighed vil gøre graveaktøren i stand til at inddrage disse oplysninger i planlægningen af gravearbejdet. Dette krav kan f.eks. blive udmøntet i en række nøjagtighedsklasser for ledninger f.eks. 0-0,5 meter, 0,5-1 meter og 1-1,5 meter. Ved at fastsætte en række nøjagtighedsklasser vil graveaktører have en bedre mulighed for at vurdere, hvor forsigtige de skal være, når de skal finde ledningerne i graveområdet, og når de skal vurdere, om de skal anmode om påvisning i graveområdet. De bør

dog som udgangspunkt forsøge sig med prøvegravninger, før de anmoder om påvisning efter lovens § 1, nr. 18 (lovens § 9, stk. 3).

Energi-, forsynings- og klimaministeren kan derudover fastsætte regler om, at ledningsejeren skal give oplysninger om ledningens forsyningsart eller fareklasse. Disse oplysninger vil gøre graveaktøren bedre i stand til at bedømme, hvor farlige disse er. Det kan f.eks. forårsage store skader på mennesker, gravemaskiner og omgivelserne, hvis en gasledning graves over, eller en virksomhed kan miste indtægter, hvis ledninger, der forsyner virksomheden med strøm eller internetforbindelse, graves over. Derudover kan kravene, der fastsættes i bekendtgørelsen, f.eks. være oplysninger om, at x og y koordinaten skal oplyses for alle ledninger, mens z koordinaten kun skal oplyses for nye ledninger, men ministeren vil også kunne fastsætte regler om, at ledningsejer skal udlevere andre ledningsoplysninger.

Beføjelsen vil blive udmøntet med inddragelse af følgegruppen, der er nedsat til at deltage i arbejdet med realiseringen af Initiativ 6.3 i Digitaliseringsstrategien 2016-2020. Beføjelsen vil blive udmøntet, så de nødvendige ledningsoplysninger bliver oplysninger, der vil være til hjælp for graveaktørerne, men ikke fastsætter unødige krav for ledningsejerne.

Endelig skal det sikres, at ledningsejer stadig kan medsende supplerende oplysninger, når ledningsoplysningerne udleveres. Det kan være nødvendigt for ledningsejeren at give ekstra oplysninger, f.eks. oplysning om, at ledningsejer skal kontaktes, inden der graves, fordi ledningsejer skal være til stede, når der graves på grund af ledningens fareklasse. Der kan være tale om oplysninger fra styrede underboringer og profiltegninger m.m., eller ekstra oplysninger, der skal gøre det lettere for graveaktøren at finde ledningerne i graveområdet. Disse oplysninger kan være særdeles vigtige at få med til graveaktøren.

For ledninger, der allerede er nedgravet i jorden eller er nedgravet i eller anbragt på havbunden inden for søterritoriet, når forslaget § 1, nr. 17 (lovens § 8) træder i kraft, kan der for ledningsejeren være meget arbejde forbundet med at skulle efterleve kravene, der er fastsat i medfør af § 1, nr. 17, stk. 6 (lovens § 8, stk. 6). Dette skyldes, at ledningsejere ikke i alle tilfælde vil have alle de oplysninger, der er nødvendige ledningsoplysninger, f.eks. fordi oplysninger om ledningerne ikke blev dokumenteret, da ledningen blev gravet ned.

Der foreslås derfor i § 1, nr. 17 (lovens § 8, stk. 6), at energi-, forsynings- og klimaministeren kan fastsætte regler om, at en ledningsejer for så vidt angår visse ledninger, der er nedgravet i jorden eller nedgravet i eller anbragt på havbunden inden for det danske søterritorium, alene skal opfylde kravene til nødvendige ledningsoplysninger, hvis ledningsejeren har disse oplysninger.

Formålet med beføjelsen er, at energi-, forsynings- og klimaministeren kan fastsætte regler om, at ledningsejer for de ledninger, der er nedgravet i jorden eller er nedgravet i eller anbragt på havbunden inden for søterritoriet, når funktionen,

der skal sammenstille ledningsoplysninger, bliver sat i drift, kun skal udlevere ledningsoplysningerne, i det omfang ledningsejer har dem. Ledningsejeren skal således ikke indhente nye oplysninger eller grave sine ledninger op for at opfylde kravene fastsat i medfør af § 1, nr. 17 (lovens § 8, stk. 6). Der vil derfor blive indsat mulighed for, at ledningsejer i de felter, der skal udfyldes, kan svare, at ledningsejer ikke har registreret disse oplysninger. Ledningsejer skal kun opfylde kravene, i det omfang ledningsejer har oplysningerne. Ledningsejer vil dog stadig være ansvarlig for at sende de nødvendige ledningsoplysninger til graveaktøren.

For nye ledninger, der nedgraves i jorden eller nedgraves i eller anbringes på havbunden inden for søterritoriet, efter sammenstillingsfunktionen i Ledningsejerregistret er sat i drift, skal ledningsejer som et minimum udlevere de ledningsoplysninger, der fastsættes regler om i medfør af § 1, nr. 17 (lovens § 8, stk. 6). Ledningsejer vil dog også for disse ledninger være ansvarlig for at sende de nødvendige ledningsoplysninger til graveaktøren, og ledningsejer kan derfor have behov for at sende andre ledningsoplysninger, end de ledningsoplysninger der fastsættes regler om.

Det foreslås i lovforslagets § 1, nr. 17 (lovens § 8, stk. 7), at energi-, forsynings- og klimaministeren kan fastsætte regler om, at ledningsoplysningerne skal udleveres i et bestemt format. Den foreslåede § 1, nr. 17 (lovens § 8, stk. 7), er ny i forhold til gældende ret, og er en udmøntning af initiativ 6.3 i Digitaliseringsstrategien 2016-2020. Udmøntningen af initiativ 6.3 vil lette den administrative byrde, der er forbundet med sammenstillingen af ledningsoplysninger i forbindelse med samarbejde. Som forholdene er nu, skal hver enkelt graveaktør selv stå for sammenstillingen af de modtagne ledningsoplysninger, med den risiko der er for fejlkilder og fejlsammenstilling af ledningsoplysningerne, fordi de kan komme i forskellige formater. En ny funktion i Ledningsejerregistret vil stå for sammenstillingen af ledningsoplysninger, før de stilles til rådighed for graveaktøren, hvilket forudsætter, at der fastsættes krav til ledningsoplysningerne, så de let kan sammenstilles uden tab af data.

Da standarder kan ændre sig over tid, udmøntes Digitaliseringsstrategien 2016-2020, initiativ 6.3, med en beføjelse til energi-, forsynings- og klimaministeren for at sikre, at ministeren med inddragelse af følgegruppen kan fastsætte regler om standardisering og videreudvikle eller ændre standarden, hvis dette bliver nødvendigt, f.eks. hvis standarden ændres. Det forventes, at beføjelsen vil blive anvendt til at fastsætte krav om, at ledningsoplysningerne skal vektoriseres, og at der skal anvendes en bestemt standard til udveksling. Ledningsejerne vil få en indfasningsperiode til at digitalisere, dvs. vektorisere, ledningsoplysningerne for de ledninger, der allerede er nedgravet i jorden eller nedgravet eller anbragt på havbunden inden for søterritoriet, når sammenstillingsfunktionen bliver sat i drift. Det foreslås således, at ledningsejerne vil få en periode på 3 år til at digitalisere, dvs. vektorisere, deres ledningsoplysninger.

Følgegruppen vil blive inddraget i udmøntningen af beføjelsen i § 1, nr. 17, stk. 7 (lovens § 8, stk. 7), herunder hvil-

ke krav der skal stilles til ledningsoplysningerne og til standarden, som ledningsoplysningerne bliver udvekslet efter.

Det foreslås i § 1, nr. 17 (lovens § 9, stk. 1), at videreføre gældende ret om, at en graveaktør, der skal udføre gravearbejder, er forpligtet til at forespørge om ledningsoplysninger i Ledningsejerregistret inden gravearbejdet påbegyndes. Forespørgselspligten gælder for enhver graveaktør som defineret i lovens § 5, nr. 7, som affattet i dette forslags § 1, nr. 14. Forpligtelsen gælder dermed for enhver, der erhvervs-mæssigt udfører gravearbejder eller indhenter ledningsoplysninger til brug for planlægning af gravearbejder. Dette kan f.eks. være entreprenører og andre, der indhenter ledningsoplysninger til brug for bl.a. planlægning af gravearbejder. Men andre kan også indhente ledningsoplysninger, f.eks. advokater, der forespørger om ledningsoplysninger til brug for skatteretssager, og til brug for forskning og under-visning.

Endvidere foreslås det at videreføre gældende ret om, at gravearbejdet skal tilrettelægges og udføres under hensyntagen til de modtagne oplysninger. Dette vil betyde, at graveaktøren stadig skal bedømme de modtagne ledningsoplysninger ud fra forholdene i graveområdet, før der graves. Graveaktøren vil ud fra de modtagne ledningsoplysninger skulle bedømme, om der skal anmodes om påvisning, jf. pkt. 2.3., hvis der er forhold på graveområdet eller ved de udleverede ledningsoplysninger, der klart giver grundlag for mistanke om, at ledningsoplysningerne er misvisende. Graveaktøren bør dog som et minimum foretage prøvegravning, før der anmodes om påvisning af ledningen.

Som noget nyt foreslås det, at der indsættes en bestemmelse om, at graveaktøren skal have ledningsoplysningerne med ud på graveområdet, når der graves, i § 1, nr. 18 (lovens § 9, stk. 1). Graveaktøren vil ikke være i stand til at bedømme de modtagne ledningsoplysninger, hvis ikke graveaktøren har disse med ude på graveområdet, og der indsættes derfor et krav om, at ledningsoplysningerne skal være tilgængelige på graveområdet. Det foreslås endvidere i § 1, nr. 19 (lovens § 9, stk. 11), at give energi-, forsynings- og klimaministeren en beføjelse til at fastsætte regler om, at ledningsoplysningerne skal være tilgængelige digitalt på graveområdet. Beføjelsen kan blive anvendt til at stille krav om, at ledningsoplysningerne skal være digitalt tilgængelige på graveområdet, hvis det f.eks. viser sig, at der sker en forøgelse af graveskader, fordi de sammenstillede ledningsoplysninger kun anvendes i eksempelvis en printet pdf-udgave.

Det er endnu ikke besluttet, hvordan sammenstillingsfunktionen i Ledningsejerregistret gør ledningsoplysningerne tilgængelige for graveaktøren, og energi-, forsynings- og klimaministeren får derfor beføjelsen for at sikre, at reglerne, der fastsættes, hænger sammen med reglerne om, hvordan ledningsoplysningerne gøres tilgængelige for graveaktøren. Beføjelsen vil blive udmøntet med inddragelse af følgegruppen.

2.2. Sammenstilling af ledningsoplysninger og udlevering gennem Ledningsejerregistret

2.2.1. Gældende ret

Efter den gældende § 8 skal ledningsejere snarest muligt og senest 5 hverdage, efter at en graveforespørgsel er modtaget, sende de nødvendige ledningsoplysninger til den graveaktør, der har anmodet om ledningsoplysninger. Hverdage omfatter ikke lørdage, grundlovsdag, den 24. december og den 31. december. Ledningsejerne skal sende ledningsoplysninger til entreprenører, graveaktører eller andre personer til brug for planlægning af gravearbejder og til brug for selve gravearbejdet eller andre lovlige formål.

Der er i § 8 ikke fastsat krav om, at udleveringen skal ske på en bestemt måde, og ledningsejeren kan derfor i dag sende ledningsoplysningerne på den måde, som ledningsejeren ønsker. I dag sendes som udgangspunkt alle ledningsoplysninger som vedhæftede filer med e-mail til graveaktøren. Endvidere kan ledningsejer efter gældende ret sende de rekvirerede ledningsoplysninger via et link, hvorfra oplysningerne kan hentes. En del ledningsejere kan også supplere ved at fremsende ledningsoplysningerne i digitalt format.

Graveaktøren vil derfor i dag modtage ledningsoplysningerne i det format, som ledningsejerne kan udlevere. Dette betyder, at graveaktøren kan få ledningsoplysningerne i lige så mange forskellige formater, som der er ledningsejere i graveområdet, og graveaktøren skal herefter bruge tid på at få overblik over de forskellige ledningsoplysninger for at kunne tilrettelægge og udføre gravearbejdet under hensyntagen til de indhentede ledningsoplysninger.

Der er dog i bekendtgørelse om registrering af ledningsejere § 17, stk. 3, krav om, at ledningsoplysningerne skal have et indhold og en kvalitet, så de er umiddelbart anvendelige ved gravearbejdet.

2.2.2. Ministeriets overvejelser og lovforslagets udformning

Et af formålene med Digitaliseringsstrategien 2016-2020, initiativ 6.3, er at effektivisere arbejdsgangene ved udlevering af ledningsoplysninger. Dette skal ske ved, at der etableres en digital platform for udvekslingen af data om nedgravet infrastruktur. Den vigtigste effektivisering i arbejdsgangene er, at graveaktøren fremover vil få stillet alle ledningsoplysninger for graveområdet til rådighed i samlet form og i et standardiseret og digitaliseret format. Dette skal være med til at gøre ledningsoplysningerne mere overskuelige og dermed reducere graveskaderne. Effektiviseringen af arbejdsgangene sker ved at standardisere ledningsoplysningerne og gøre arbejdsgangen mere automatiseret, men effektiviseringen er også med til at gøre arbejdsgangene hurtigere.

Det foreslås derfor i § 1, nr. 20, § 9 e, at Digitaliseringsstrategien 2016-2020, initiativ 6.3 udmøntes, ved at der etableres en ny funktion i Ledningsejerregistret. Denne funktion vil modtage ledningsoplysninger fra ledningsejerne og sammenstille disse, og gøre de sammenstillede lednings-

oplysninger tilgængelige for graveaktører eller andre brugere.

Den nye funktion vil blive et nyt led i udvekslingen af ledningsoplysninger mellem ledningsejer og graveaktør og skal gøre de administrative byrder ved udvekslingen mindre og gøre det lettere at få overblik over ledninger i graveområdet.

Sammenstillingsfunktionen hænger sammen med standardiseringen, jf. pkt. 2.1.2. ovenfor. Sammenstillingen af ledningsoplysningerne i Ledningsejerregistret vil ikke fungere, medmindre der stilles krav til, hvordan ledningsoplysningerne skal sendes, fordi Ledningsejerregistret ikke vil kunne sammenstille ledningsoplysningerne, hvis de er i forskellige formater eller uden målfaste oplysninger.

Den foreslåede sammenstillingsfunktion i Ledningsejerregistret vil gøre det lettere for graveaktørerne at finde ud af, hvor i graveområdet ledninger eller tracéer er placeret. Ledningsejerregistret vil sammenstille ledningsoplysningerne, så det fremmer overblikket over ledninger og tracéer i graveområdet. Herved har graveaktøren ikke længere selv den administrative byrde med sammenstilling af ledningsoplysningerne.

Det forventes, at graveaktørerne vil få adgang til ledningsoplysningerne, efterhånden som disse modtages af sammenstillingsfunktionen. Det forventes dog, at graveaktørerne først vil få klarmelding fra Ledningsejerregistret, når Ledningsejerregistret har modtaget svar fra alle ledningsejere, eller besked om eventuelle manglende svar, når fristen er udløbet. Et svar kan også være, at forespørgslen er udtaget til manuel behandling, at ledningen skal påvises af en ledningsejer, eller at der ikke findes ledninger i det pågældende graveområde.

Ledningsejerregistret kan ikke påtage sig ansvar for indholdet af de ledningsoplysninger, som gøres tilgængelig for graveaktøren, og Ledningsejerregistret kan derfor ikke gøres erstatningsansvarlig for fejl i de ledningsoplysninger, som ledningsejer sender til Ledningsejerregistret. Der er således ikke tænkt nogen ændring i den gældende retsstilling på dette punkt. Det er stadig ledningsejerens ansvar at sende de nødvendige ledningsoplysninger til Ledningsejerregistret, og ledningsejeren har fortsat ansvaret for, at de udleverede nødvendige ledningsoplysninger er korrekte. Ledningsejerregistret sammenstiller kun de fremsendte ledningsoplysninger og gør de sammenstillede ledningsoplysninger tilgængelige for graveaktøren.

En graveaktør vil derfor fortsat skulle rette henvendelse til ledningsejeren ved skader på ledninger, og ansvaret for graveskaden følger gældende retspraksis, hvoraf det fremgår, at ledningsejeren eksempelvis er ansvarlig for skader på ledninger, hvis ledningsejeren har udleveret fejlagtige ledningsoplysninger, ikke har udleveret ledningsoplysninger om ledningen, eller ikke er registreret med interesseområde i Ledningsejerregistret, mens graveaktøren er ansvarlig, f.eks. hvis graveaktøren ikke har indhentet ledningsoplysninger, har gravet uden at tage hensyn til de modtagne ledningsoplysninger eller ikke giver de modtagne ledningsoplysninger videre til den, der skal grave. Det vil dog fortsat være de

konkrete omstændigheder, der afgør, hvem der har ansvaret for en graveskade.

Ledningsejerregistret vil derimod efter omstændighederne kunne gøres erstatningsansvarlig for sammenstillingen af ledningsoplysningerne, hvis der sker en fejl under sammenstillingen af ledningsoplysninger, efter dansk rets almindelige erstatningsretlige regler. Ledningsejerregistret vil f.eks. efter omstændighederne kunne gøres erstatningsansvarlig, hvis ledningsoplysningerne som følge af en fejl, som Ledningsejerregistret er ansvarlig for, kommer til at få en forkert placering i forhold til den placering, ledningen har i de ledningsoplysninger, som ledningsejer har sendt til Ledningsejerregistret.

Ledningsejerregistret vil derimod ikke kunne gøres erstatningsansvarlig for eventuelle skader på ledninger, som skyldes, at graveaktøren graver uden at have modtaget de sammenstillede ledningsoplysninger fra Ledningsejerregistret, f.eks. fordi funktionen til sammenstilling ikke er tilgængelig, og graveaktøren derfor ikke kan tilgå ledningsoplysningerne. Ledningsejerregistret vil heller ikke kunne gøres erstatningsansvarlig for en ledningsejers manglende eller for sene udlevering af ledningsoplysninger.

Der vil derfor blive opsat en række kontroller i sammenstillingsfunktionen for at minimere en række mulige fejl, f.eks. manglende udlevering af en ledningsforespørgsel til ledningsejere, eller at ledningsoplysninger gøres tilgængelige for graveaktøren, selv om der mangler svar fra nogle ledningsejere, som er forespurgt, uden at graveaktøren gøres opmærksom på de manglende svar, så graveaktøren selv kan rykke ledningsejeren for svar. Der vil f.eks. kunne opsættes kontroller, der sikrer, at sammenstillingsfunktionen i Ledningsejerregistret ved, at funktionen skal have 7 svar fremsendt fra ledningsejere, hvis en graveforespørgsel har medført, at der er sendt 7 forespørgsler til ledningsejere. Sammenstillingsfunktionen vil dermed kunne advare en graveaktør, hvis der kun modtages svar fra 5 ud af de 7 ledningsejere, der har fået en forespørgsel.

Den nye funktion vil endvidere skulle have en logningsfunktion, der skal kunne dokumentere, hvad der er fremsendt af ledningsejere, og hvad der er gjort tilgængelige for graveaktørerne. Logningen vil både logge aktiviteterne og selve de dokumenter, der er fremsendt til Ledningsejerregistret og sammenstillingen, der er gjort tilgængelig for graveaktøren. Det vil under udviklingen af funktionen blive vurderet, hvordan der vil blive givet adgang til disse oplysninger i tilfælde af tvister mellem en ledningsejer og en graveaktør.

Energi-, forsynings- og klimaministeren får en beføjelse til at sætte bestemmelsen i kraft. Bestemmelsen vil blive sat i kraft, når den nye funktion er udviklet og kan sættes i drift. Det forventes, at dette vil ske den 1. juli 2019. Funktionen vil derefter kunne modtage vektoriserede ledningsoplysninger fra ledningsejere, sammenstille ledningsoplysningerne og gøre disse tilgængelige for graveaktører.

Det foreslås endvidere for at udmønte initiativ 6.3 i Digitaliseringsstrategien 2016-2020, at ledningsejere skal sende

de nødvendige ledningsoplysninger snarest muligt og inden for 2 timer på hverdage inden for almindelig arbejdstid. Det foreslås, at hverdage ikke omfatter lørdage, grundlovsdag, den 1. maj, den 24. december og den 31. december. Almindelig arbejdstid forstås som tidsrummet mellem kl. 7-16, og det foreslås, at fristen skal løbe inden for dette tidsrum på hverdage. Forespørger en graveaktør om ledningsoplysninger uden for dette tidsrum eller så sent inden for tidsrummet, at en ledningsejer ikke kan nå at svare på forespørgslen inden for almindelig arbejdstid, skal ledningsejeren svare snarest muligt og senest inden for 2 timer den næstkommende hverdag inden for almindelig arbejdstid. Forespørger en graveaktør f.eks. på ledningsoplysninger en hverdag kl. 15.45, behøver ledningsejer ikke at sende ledningsoplysninger før kl. 8.45 den næstkommende hverdag, hvis ledningsejer ikke kan nå at sende ledningsoplysningerne inden kl. 16 den hverdag, der forespørges. Forespørger graveaktøren om ledningsoplysninger på en dag, der ikke er en hverdag, behøver ledningsejer ikke at sende ledningsoplysningerne før den næstkommende hverdag.

Ledningsejerne skal sende de nødvendige ledningsoplysninger til Ledningsejerregistret, der sammenstiller ledningsoplysningerne og gør disse tilgængelige for graveaktøren, når alle ledningsoplysningerne er modtaget fra de ledningsejere, der har modtaget graveforespørgslen. For særlige klasser af ledninger, f.eks. ledninger der er så farlige, at de skal påvises, kan ledningsejeren inden 2 timer sende en besked om, at ledningerne skal påvises, før gravearbejdet kan påbegyndes, eller oplyse, at ledningsejeren skal være til stede, når der graves i nærheden af ledningen. Gravearbejdet vil i disse tilfælde skulle finde sted efter nærmere aftale mellem graveaktøren og ledningsejeren. Det foreslås derfor, at graveaktøren, hvor ledningsejer har vurderet, at der skal ske påvisning af ledningen, først må grave, når ledningen er påvist.

Et gyldigt svar inden for 2 timer kan også være, at ledningsejere oplyser, at forespørgslen er udtaget til manuel behandling, fordi ledningsoplysningerne ikke kan udleveres automatisk, f.eks. fordi der er oplysninger, der ikke er tilgængelige. Ledningsejere vil i alle tilfælde kunne sende evt. andre oplysninger, der skal med til graveaktøren, i systemet. Disse oplysninger vil blive videreformidlet til graveaktøren.

Fristen foreslås nedsat fra 5 hverdage til 2 timer på hverdage inden for tidsrummet kl. 7-16, fordi over 70 % af ledningsoplysningerne i dag sendes inden for de første par timer. Dette repræsenterer dog kun ca. 300 ledningsejere ud af ca. 4000. Men mange ledningsejere er i gang med at forberede deres ledningsoplysninger og systemer, så de automatisk kan udlevere ledningsoplysningerne. Fristen på 2 timer fastsættes, fordi det forudsættes, at ledningsejerne kan sende ledningsoplysningerne automatisk.

For at sikre, at ledningsejere ikke skal have døgnbemanding, der kan tage over i tilfælde af systemnedbrud, foreslås det i § 1, nr. 17 (lovens § 8, stk. 3), at der indsættes en undtagelse til 2 timers fristen, sådan at ledningsejer i tilfælde af nedbrud i ledningsejers system, der skal sende ledningsoplysninger, skal sende ledningsoplysningerne snarest muligt,

efter at systemet fungerer igen. Det forventes ikke, at ledningsejer skal sende medarbejdere på arbejde om aftenen eller midt om natten, hvis systemet bryder ned, men at ledningsejer i stedet kan udbedre nedbruddet inden for almindelig arbejdstid. Det forventes, at der i Ledningsejerregistret vil blive udviklet en funktion, der kan registrere, hvis der ikke svares fra ledningsejers side, så graveaktøren kan advares om manglende svar.

Det foreslås endvidere i § 1, nr. 17 (lovens § 8, stk. 2), at en forespørgsel, der skal behandles manuelt, f.eks. fordi ledningsoplysningerne ikke kan udleveres automatisk, fordi der er oplysninger, der ikke er tilgængelige, skal behandles snarest muligt og inden for 2 hverdage. Der fastsættes en frist for at sikre, at en graveaktør ved, hvornår denne senest kan forvente svar, hvis graveaktøren fra Ledningsejerregistret modtager besked om, at en forespørgsel skal behandles manuelt af en ledningsejer.

Hovedreglen om, at de nødvendige ledningsoplysninger vil blive fremsendt inden 2 timer på hverdage inden for tidsrummet kl. 7-16 vil understøtte, at ledningsoplysninger stilles til rådighed hurtigere for graveaktørerne via den nye funktion i Ledningsejerregistret, som skal sammenstille ledningsoplysningerne. Dette skal forebygge, at graveaktørerne udfører gravearbejder uden at have fået ledningsoplysningerne. Der har været en stigning i antallet af graveaktører, der graver før eller samme dag, som de anmoder om at få ledningsoplysningerne. Den hurtigere arbejdsgang kan derfor være med til at reducere graveskaderne. Graveaktøren bør dog have indhentet ledningsoplysningerne i god tid forud for gravearbejdet, da ledningsoplysningerne bør være indhentet, når graveaktøren anmoder om gravetilladelse hos vejmyndigheden. Graveaktøren bør endvidere have forsøgt at koordinere sit gravearbejde, før der søges om gravetilladelse, og der ligger derfor en del arbejde før selve gravearbejdet, hvor graveaktøren kan gøre brug af ledningsoplysningerne. Der foreslås derfor indsat en undtagelse i lovforslagets § 1, nr. 18 (lovens § 9, stk. 4), hvorefter graveaktøren kan gensende sin oprindelige forespørgsel om ledningsoplysninger uden igen at skulle betale gebyret, der er fastsat i medfør af lovens § 11, stk. 1, igen. Dette skal gøre det muligt for graveaktøren at forespørge om ledningsoplysninger tidligt i processen, f.eks. før anmodningen om gravetilladelse, og sende sin forespørgsel igen, umiddelbart før der skal graves, så graveaktøren kan få de nyeste ledningsoplysninger.

2-timers fristen for udlevering af ledningsoplysninger træder i kraft, 3 år efter sammenstillingsfunktionen i Ledningsejerregistret er sat i drift.

Det forventes, at sammenstillingsfunktionen i Ledningsejerregistret vil være klar til at blive sat i drift den 1. juli 2019. Herefter vil den 3-årige indfasningsperiode begynde. Indfasningsperioden er fastsat for at give ledningsejerne tid til at indrette deres system til den hurtigere udlevering. Derudover hænger den hurtigere udlevering af ledningsoplysninger sammen med standardiseringen af ledningsoplysninger, idet standardiseringen er en forudsætning for, at ledningsoplysningerne kan udleveres inden for 2 timer. Led-

ningsejerne vil også kunne bruge de 3 år til at digitalisere, dvs. vektorisere, deres ledningsoplysninger.

Kravene til aktørernes systemer, så de kan sende til eller modtage fra Ledningsejerregistrets sammenstillingsfunktion, og kravene til ledningsoplysningerne vil blive fastsat i en bekendtgørelse. Følgegruppen vil blive inddraget i udarbejdelsen af bekendtgørelsen, hvori kravene fastsættes. Bekendtgørelsen vil blive offentliggjort, men ikke sat i kraft, når den er udfærdiget, og det forventes, at disse krav vil blive offentliggjort i løbet af 2018, og at ledningsejere og graveaktører således vil kende kravene til deres systemer og ledningsoplysningerne, mindst 3 år før de skal overholde reglerne. Bekendtgørelsen forventes at blive sat i kraft, samtidig med at lovforslagets § 1, nr. 17-19 (lovens §§ 8 og 9), sættes i kraft af energi-, forsynings- og klimaministeren. Det forventes på nuværende tidspunkt, at funktionen til sammenstilling af ledningsoplysninger sættes i drift 1. juli 2019, og at lovens § 1, nr. 17-19 (lovens §§ 8 og 9), sættes i kraft 1. juli 2022.

Ledningsejerne vil, når funktionen til at sammenstille ledningsoplysninger er sat i drift, kunne sende deres vektoriserede ledningsoplysninger gennem Ledningsejerregistret, men der vil først være krav om, at ledningsejerne skal gøre det, når § 1, nr. 17-19 (lovens §§ 8 og 9), sættes i kraft. Det forventes, at ledningsejerne løbende vil tilslutte deres systemer i løbet af de 3 år.

2.3. Påvisning af ledninger

2.3.1. Gældende ret

Den gældende regel om påvisning findes i § 8 i lov om registrering af ledningsejere, hvoraf det fremgår, at ledningsejeren skal sende de nødvendige ledningsoplysninger til graveaktøren eller indgå aftale med denne om påvisning på stedet. Ledningsejeren har således pligt til at indgå aftale om påvisning, hvis ledningsejeren ikke kan fremskaffe tilstrækkelige ledningsoplysninger til graveaktøren.

Påvisningspligten indebærer, at ledningsejeren skal give oplysninger om ledningers placering, f.eks. ved tydelig markering af ledningens placering i graveområdet og om nødvendigt ved frigravning af ledningen. Påvisningspligten gælder for ledningsejere og ikke f.eks. for private grundejere, der har private ledninger liggende på deres private ejendom.

I praksis er påvisningspligten blevet håndhævet på den måde, at graveaktøren kan anmode om påvisning, hvis graveaktøren ikke kan finde ledningerne på baggrund af de ledningsoplysninger, som graveaktøren har modtaget fra ledningsejeren.

2.3.2. Ministeriets overvejelser og lovforslagets udformning

Efter gældende ret gælder påvisningspligten for ledningsejer. Det fremgår af loven, at ledningsejeren skal indgå aftale med graveaktøren om at påvise ledningen.

Det foreslås derfor, at der indsættes to pligter omkring påvisning i loven. En pligt til påvisning i forslaget § 1, nr. 17 (lovens § 8, stk. 4), hvorefter ledningsejeren uopfordret skal

tilbyde graveaktøren at påvise ledningen, hvis ledningsejer ikke kan sende de nødvendige ledningsoplysninger. Dette er en videreførelse af gældende ret. Og en pligt for graveaktøren i § 1, nr. 18 (lovens § 9, stk. 3), hvorefter graveaktøren skal anmode om påvisning, hvis graveaktøren ikke kan finde ledningerne, f.eks. efter en prøvegravning, ved at anvende de modtagne ledningsoplysninger, når graveaktøren graver i graveområdet.

De to regler skal supplere hinanden for at sikre, at både ledningsejeren og graveaktøren har mulighed for at bruge påvisningsmuligheden, hvis ledningsoplysningerne er mangelfulde, eller ledningsejer har behov for at være til stede ved gravearbejdet, f.eks. fordi ledningerne er farlige.

Der foreslås derfor indsat en ny bestemmelse i forslaget § 1, nr. 18 (lovens § 9, stk. 2), om, at en graveaktør ikke må grave, før ledningsejer har påvist ledningen, hvis ledningsejer har besluttet, at der skal være påvisning efter § 8, stk. 4, som affattet ved § 1, nr. 17, stk. 4. Bestemmelsen foreslås indsat for at gøre det helt tydeligt, at der ikke må graves, før påvisningen er foretaget, selv om graveaktøren kan have modtaget ledningsoplysninger fra ledningsejer og derfor vil overholde reglen i § 1, nr. 18 (lovens § 9, stk. 1) om, at der ikke må graves, før de nødvendige ledningsoplysninger er gjort tilgængelige for graveaktøren.

Ledningsejerens påvisningspligt i § 1, nr. 17 (lovens § 8, stk. 4), kan efter omstændighederne klares ved, at de to parter indbyrdes afklarer, hvor i forespørgselsområdet graveaktøren skal grave. Ledningsejer kan herefter vurdere, om det er relevant at skulle påvise ledningen. Hvis graveaktøren f.eks. har forespurgt på et større område, end der skal graves i, behøver ledningsejeren ikke påvise ledningen, hvis graveområdet ikke vil omfatte det område, ledningsejerens ledning er placeret i.

Der er ikke fastsat en frist for at påvise i § 1, nr. 17 (lovens § 8, stk. 4), da det må forventes, at påvisningen finder sted, før der skal graves, og der derfor ikke er et behov for at fastsætte en frist, modsat i § 1, nr. 18 (lovens § 9, stk. 3), hvor gravearbejdet oftest er påbegyndt eller tæt på at blive sat i gang på tidspunktet, hvor ledningen ikke kan findes af graveaktøren.

Af hensyn til graveaktørens udførelse af gravearbejdet fastsættes en frist i forhold til, hvor hurtigt en ledningsejer skal kunne påvise ledningen i § 1, nr. 18 (lovens § 9, stk. 3). Det foreslås, at ledningsejeren skal påvise ledningen på graveområdet inden for rimelig tid. Påvisning efter § 1, nr. 18 (lovens § 9, stk. 3), vil finde sted, enten lige før gravearbejdet påbegyndes, eller efter at gravearbejdet er påbegyndt, og der er derfor krav om, at ledningsejeren skal påvise inden for rimelig tid for at undgå unødigt ventetid på graveområdet. Rimelig tid vil altid være en konkret vurdering, men det må antages, at »rimelig tid« som det klare udgangspunkt ikke er mange dage, men derimod 2 hverdage. Dette skyldes, at graveaktøren ikke kan vente i mange dage på, at ledningsejeren skal påvise ledningen, fordi graveaktøren ikke kan lade et gravearbejde i en vej eller et fortov stå åbent længere end højst nødvendigt. Der vil ofte i en gravetilladelse blive stillet et krav om, at hullet skal lukkes hurtigst muligt.

Det kan dog i visse situationer være rimeligt, at graveaktøren skal vente længere end 2 hverdage på at få påvist ledningen. Graveaktøren bør sende en forespørgsel om ledningsoplysninger, før der anmodes om gravetilladelse, og graveaktøren kan derfor i visse tilfælde have undersøgt graveområdet i god tid, forud for at der skal graves. Der bør i sådanne tilfælde rettes henvendelse til ledningsejer, når det er klart, at graveaktøren ikke kan finde ledningen, også selv om gravearbejdet ikke er gået i gang. Det kan også være rimeligt, at graveaktøren skal vente lidt længere i ferieperioder.

Der foreslås derfor indsat en ny bestemmelse i § 1, nr. 18 (lovens § 9, stk. 4), som en undtagelse til regler fastsat i medfør af § 11, stk. 1, i lov om registrering af ledningsejere, hvorefter energi-, forsynings- og klimaministeren kan fastsætte regler om betaling for brugernes adgang til Ledningsejerregistret. Ministeren har udnyttet sin beføjelse til at fastsætte regler om betaling for adgang til at sende forespørgsler om ledningsoplysninger i Ledningsejerregistret.

Det foreslås derfor, at graveaktøren kan gensende sin graveforespørgsel om ledningsoplysninger inden for et halvt år fra graveforespørgslens oprettelsesdato og inden for den angivne graveperiode uden yderligere beregning. Begge betingelser skal være opfyldt. Bestemmelsen kan give graveaktøren incitament til at sende en forespørgsel om ledningsoplysninger, inden der ansøges om gravetilladelse, fordi graveaktøren kan gensende sin forespørgsel og få de seneste ledningsoplysninger, umiddelbart før graveaktøren påbegynder arbejdet i graveområdet uden yderligere beregning.

Der vil ved vurderingen af, om der kan gendes uden yderligere betaling, blive taget udgangspunkt i den dato, hvor den oprindelige graveforespørgsel blev oprettet i Ledningsejerregistret. Derudover må graveperioden ikke være udløbet. Graveaktøren skal angive en graveperiode, når graveforespørgslen oprettes. Hvis graveperioden er kortere end et halvt år, vil der ikke være mulighed for at gensende den oprindelige forespørgsel, når graveperioden er udløbet, fordi begge betingelser skal være opfyldt.

Er graveperioden udløbet, eller er det gået mere end et halvt år, skal graveaktøren betale et nyt gebyr for at forespørge om ledningsoplysninger.

Graveaktøren vil på den måde få bedre mulighed for at planlægge gravearbejdet og vil få mulighed for at vurdere, om der ud fra de ledningsoplysninger, graveaktøren har fået og undersøgelser i graveområdet, f.eks. prøvegravninger, skal anmodes om påvisning af en eller flere ledningsejere, hvis der f.eks. er stor usikkerhed om, hvor ledningerne er nedgravet i graveområdet. Den foreslåede § 1, nr. 18 (lovens § 9, stk. 4), skal endvidere afhjælpe graveaktøren i de situationer, hvor ledningsejer har angivet en gyldighedsperiode på ledningsoplysningerne, som er kortere end graveperioden. Graveaktøren vil kunne gensende en graveforespørgsel for at få opdaterede ledningsoplysninger, inden graveperioden udløber og inden for et halvt år fra oprettelsen af graveforespørgslen.

Der foreslås endvidere indsat en ny bestemmelse om omkostningsdeling ved påvisning i § 1, nr. 18 (lovens § 9, stk. 3). Det foreslås således, at hvis ledningerne i det væsentlige ligger, som det fremgår af ledningsoplysningerne, afholder graveaktøren udgifterne til påvisningen. Bestemmelsen foreslås indsat for at fastlægge, hvordan fordelingen af udgifter til påvisning skal være. Det bør således være ledningsejer, der betaler for påvisningen, hvis ledningerne ikke ligger, hvor de burde ligge ifølge ledningsoplysningerne, og graveaktøren derfor ikke bør bære omkostningerne ved at finde ledningen. Derimod bør graveaktøren betale for påvisningen, hvis ledningen kunne være fundet ved at anvende ledningsoplysningerne.

Begrebet »i det væsentlige ligger« betyder, at ledningen ikke behøver at ligge præcist som vist i ledningsoplysningerne, men at ledningerne bør ligge inden for en vis margin.

2.4. Koordinering af gravearbejder og samføring

2.4.1. Gældende ret

Der er ikke i gældende ret krav om, at gravearbejde skal koordineres i Ledningsejerregistret, eller at der skal søges efter føringsrør i Ledningsejerregistret.

De gældende regler om gravetilladelser og koordinering af gravearbejder findes i §§ 73 og 74 i lov nr. 1520 af 27. december 2014 om offentlige veje m.v. med senere ændringer (vejloven).

Efter vejlovens § 74 har graveaktørerne pligt til at undersøge mulighederne for at koordinere gravearbejder og kan blive pålagt at dække det dokumenterede tab, som en anden graveaktør eller vejmyndighed har haft, hvis de ikke gør dette. Muligheden for at koordinere skal undersøges, før der graves, og før der anmodes om gravetilladelse.

De gældende regler om samføring (anvendelse af ledig kapacitet i føringsrør) findes i kapitel 2 i lov om graveadgang, etablering og udnyttelse af infrastruktur til telekommunikationsformål samt udnyttelse af infrastruktur på tværs af forsyningssektorer m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 662 af 10. juli 2003, som ændret ved lov nr. 741 af 1. juni 2015. Efter kapitel 2 i loven kan ledningsejere anmode om adgang til oplysningerne om netoperatørens eksisterende passive fysiske infrastruktur, f.eks. føringsrør. Netoperatøren skal snarest muligt og seneste 2 uger efter datoen for modtagelsen af anmodningen skriftligt afvise en anmodning, hvis netoperatøren ønsker at afvise anmodningen.

2.4.2. Ministeriets overvejelser og lovforslagets udformning

Det foreslås i § 1, nr. 20, lovens § 9 c, at der etableres en funktion i Ledningsejerregistret, hvori en graveaktør eller ledningsejer kan annoncere et område, som graveaktøren eller ledningsejeren planlægger at grave i. I dag stiller Ledningsejerregistret en søgning til rådighed for brugerne. Søgningen finder andre aktive graveaktører inden for samme sted og periode. Den nye funktion vil være en tilføjelse til denne funktion. Det foreslås, at det skal være frivilligt at anvende funktionen, da pligten til at koordinere gravearbejde

er fastsat i vejlovens § 74. Funktionen foreslås etableret for at gøre det lettere for graveaktører og ledningsejere at opfylde deres forpligtelse til at koordinere gravearbejder i vejlovens § 74.

En graveaktør eller ledningsejer vil ud over at kunne annoncere et område, som graveaktøren eller ledningsejeren planlægger at grave i, også kunne anvende funktionen til at undersøge, om andre graveaktører eller ledningsejere har oprettet et område, denne planlægger at grave i. Hvis dette er tilfældet, kan graveaktøren eller ledningsejeren henvende sig til den anden graveaktør eller ledningsejer, så de kan udnytte samme udgravning. Det forventes, at funktionen vil blive etableret i tilknytning til Ledningsejerregistrets eksisterende hjemmeside.

Energi-, forsynings- og klimaministeren får beføjelse til at fastsætte regler om, hvordan annoncering eller forespørgsel skal foregå. Ministeren får beføjelsen til at fastsætte regler, fordi funktionen endnu ikke er udviklet, og det skal sikres, at annoncering og forespørgsel ikke bliver unødvendig besværligt for ledningsejere og graveaktører.

Det er oplagt, at muligheden for koordinering af gravearbejde ligger i Ledningsejerregistret, da det har stor tilknytning til gravearbejde. Ledningsejerregistret er landsdækkende, hvilket lægger op til en ensartet undersøgelse af koordinationsmulighederne. Koordineringsforpligtelsen følger imidlertid af vejlovens § 74, og derfor kan funktionen i Ledningsejerregistret kun blive et tilbud om at benytte muligheden og ikke en pligt, idet der ikke kan indføres pligter, der hører under et andet ministeriums ressortområde, og derfor hører til i dette ministeriums lovgivning.

Det foreslås i § 1, nr. 20, lovens § 9 d, at der etableres en funktion i Ledningsejerregistret, hvori der kan etableres en forespørgsel om ledig kapacitet i føringsrør. Det er frivilligt at anvende funktionen, der foreslås etableret for at gøre det lettere for ledningsejere at komme i kontakt med hinanden.

Føringsrør er rør, hvori der kan føres andre ledninger. Denne type vil kunne anvendes til at føre andre ledninger i, og det skal derfor være muligt for ledningsejere at kunne registrere områder, hvor der er føringsrør af interesse. Dette vil gøre det muligt for andre ledningsejere eller graveaktører at søge på denne type ledninger og dermed komme i kontakt med relevante ledningsejere. For at kunne etablere en søgefunktion er forudsætningen, at der i Ledningsejerregistret tilføjes en ny ledningstype, føringsrør som derved får sit eget interesseområde i Ledningsejerregistret.

Samføringsfunktionens søgningsfunktion vil herved kunne afgrænses til føringsrør i et geografisk afgrænset område.

Energi-, forsynings- og klimaministeren får beføjelse til at fastsætte regler om, hvordan indberetning af føringsrør skal ske. Ministeren får beføjelsen til at fastsætte regler, fordi funktionen endnu ikke er udviklet, og det skal sikres, at indberetningen ikke bliver unødvendig besværligt at anvende for ledningsejere.

Ledningsejeren skal i overensstemmelse med kapitel 2 i lov om graveadgang, etablering og udnyttelse af infrastruktur til telekommunikationsformål samt udnyttelse af infra-

struktur på tværs af forsyningssektorer m.v., svare snarest muligt og senest 2 uger, efter datoen fra modtagelsen af forespørgslen, på en henvendelse fra en anden ledningsejer. Ledningsejeren kan stille betingelser og vilkår for anvendelsen af føringsrøret i overensstemmelse med kravene i samme lovs kapitel 2.

Det er oplagt, at muligheden for samføring ligger i Ledningsejerregistret, da det har stor tilknytning til gravearbejde, og registret er landsdækkende. Udnyttelse af ledig kapacitet kan træde i stedet for gravearbejde hvis det er muligt. Udnyttelsen af ledig kapacitet følger imidlertid af kapitel 2 i lov om graveadgang, etablering og udnyttelse af infrastruktur til telekommunikationsformål samt udnyttelse af infrastruktur på tværs af forsyningssektorer m.v., og derfor kan funktionen i Ledningsejerregistret kun blive et tilbud om at benytte muligheden og ikke en pligt, idet der ikke kan indføres pligter, der hører under et andet ministeriums lovgivning. Med udnyttelsen af samføring vil en del gravearbejde undgås og omkostningerne til udrulning af infrastruktur til telekommunikationsformål vil kunne reduceres.

2.5. Indmelding af ledninger, der ikke ligger, hvor de burde ligge i henhold til udleverede ledningsoplysninger

2.5.1. Gældende ret

Der er ikke i gældende ret bestemmelser om, at en graveaktør skal give ledningsejeren oplysninger om fejlplacerede ledninger eller mangelfulde ledningsoplysninger.

2.5.2. Ministeriets overvejelser og lovforslagets udformning

Det foreslås, at energi-, forsynings- og klimaministeren i § 1, nr. 20, § 9 a, får beføjelse til at fastsætte regler om, at graveaktører skal indberette fejl i ledningernes placering, og hvordan indberetningen skal foretages. Ministeren vil kunne fastsætte en bagatelgrænse for hvornår indberetningen skal foregå.

En del ledningsoplysninger er af ældre dato og kan være mere eller mindre nøjagtige. For på sigt at forbedre kvaliteten af data, foreslås bygget et indmeldelsessystem, hvor graveaktøren kan indberette fejl i de udleverede ledningsoplysninger.

Energi-, forsynings- og klimaministeren vil endvidere få beføjelse til at kunne fastsætte en bagatelgrænse. Beføjelsen vil blive anvendt til at fastsætte en grænse for, hvornår graveaktøren ikke behøver indberette fejl i ledningens placering. Dette kan f.eks. være, hvis ledningen kun ligger nogle få centimeter fra, hvor den ifølge ledningsoplysningerne skal ligge.

Formålet med indberetningen er at give ledningsejeren mulighed for, uden selv at frigrave ledningerne, at opdatere deres ledningsoplysninger for derved på sigt at højne kvaliteten af de udleverede ledningsoplysninger. Der kan også blive mulighed for, at andre graveaktører kan modtage oplysninger om, at ledninger ikke ligger som angivet i ledningsoplysningerne, eller at der findes udokumenterede ledninger i et graveområde.

Systemets funktion er endnu ikke udviklet, og det er endnu ikke afgjort, hvorvidt de indmeldte oplysninger automatisk skal lagres af Ledningsejerregistret og herefter automatisk oplyses ved efterfølgende graveforespørgsler, eller om oplysningen skal sendes til den eller de ledningsejere, som er mulige ledningsejere i graveområdet. Det foreslås, at løsningen foreløbig bliver en frivillig løsning, og energi-, forsynings- og klimaministerens får en beføjelse til at fastsætte regler om indberetningen, herunder at gøre det til en pligt for byggeparter at anvende løsningen.

Energi-, forsynings- og klimaministerens beføjelse vil blive udmøntet med inddragelse af følgegruppen. Dette skal sikre, at ministeren ikke bare fastsætter regler, som ikke kan anvendes i praksis, og som er tidskrævende og koster aktørerne penge, uden at aktørerne kan anvende den information, som bliver indmeldt om ledninger, som er fundet et andet sted, end de burde ligge.

2.6. Indberetning af graveskader

2.6.1. Gældende ret

Der er ikke i gældende ret et krav om, at graveskader skal indberettes til Ledningsejerregistret.

2.6.2. Ministeriets overvejelser og lovforslagets udformning

Det foreslås i § 1, nr. 20, § 9 b, at energi-, forsynings- og klimaministeren får beføjelse til at fastsætte regler om, at ledningsejerne og graveaktørerne skal indberette graveskader. Ministeren får endvidere beføjelse til at etablere et indberetningssystem, hvor graveskaderne kan indberettes.

Det er ikke hensigten med indberetningerne, at disse skal anvendes til at placere ansvar for graveskader. I stedet skal indberetningerne anvendes for at kunne forbedre grundlaget for at træffe beslutninger om eventuelle lovændringer eller tiltag rettet mod ledningsejere eller graveaktører, f.eks. vejledning. Det er derfor ikke forventningen, at indberetningerne til systemet skal være med til at fastlægge ansvaret for graveskader i tilfælde af en retssag.

Det er en forudsætning, at graveaktører fortsætter med at tage kontakt til ledningsejere i forbindelse med graveskader, så skader kan udbedres, og et ansvar for skaderne kan fastlægges.

Indberetning af graveskader vil endvidere kunne give bedre oplysninger til statistiske formål. Det vil på sigt være muligt at indsamle oplysninger om, hvorvidt der bliver flere eller færre skader, og det vil kunne anvendes til at vise, hvorfor skaderne sker.

Det forventes, at energi-, forsynings- og klimaministeren vil etablere et indberetningssystem, der følger graveforespørgslen, så en indberetning af en skade vil blive tilknyttet den graveforespørgsel, skaden er sket i forlængelse af.

2.7. Gebyrreglerne

2.7.1. Gældende ret

Den gældende bestemmelse i § 11, stk. 1, i lov om registrering af ledningsejere medfører, at der kan tages gebyr til dækning af omkostningerne ved Ledningsejerregistrets administration, drift og vedligeholdelse samt tilsyn i forbindelse med loven. Gebyret bliver fastsat ved, at energi-, forsynings- og klimaministeren kan fastsætte regler om betaling for brugernes adgang til Ledningsejerregistret.

Energi-, forsynings- og klimaministeren har i bekendtgørelse om registrering af ledningsejere fastsat regler om, at den, der forespørger om ledningsoplysninger i Ledningsejerregistret, skal betale et gebyr pr. påbegyndt kvadratmeter. Det er dog fastsat visse undtagelser. Hvis gebyret, der skal betales af en forespørger, samlet udgør under 100 kr. pr. kalenderår, skal der ikke betales gebyr. Der er endvidere fastsat et loft på, hvor meget en forespørger maksimalt kan komme til at betale pr. kalenderår. Dette beløb er i 2017 på 104.000 kr.

Energi-, forsynings- og klimaministeren kan desuden fastsætte regler om, at omkostningerne ved Ledningsejerregistrets administration, drift og vedligeholdelse betales af brancheorganisationer m.v. Bestemmelsen kan kun anvendes, hvis der efter forhandling med de berørte aktører kan opnås enighed om finansieringsmodellen. Denne beføjelse er ikke blevet anvendt.

2.7.2. Ministeriets overvejelser og lovforslagets udformning

Efter gældende ret kan der opkræves gebyr for administration, drift og vedligeholdelse. Dette betyder, at Ledningsejerregistret ikke kan videreudvikles for det gebyr, der opkræves, men at det kun kan udvikles i det omfang, udvikling og videreudviklingen falder ind under vedligeholdelse. Ændringen skal dermed være med til at sikre, at brugerne er med til at betale for udvikling og videreudvikling af registret, så dette kan holdes ajour og blive ved med at blive udviklet og videreudviklet i overensstemmelse med lovens formål.

Det foreslås derfor, at § 1, nr. 22 (lovens § 11, stk. 1, 1. pkt.), ændres, så gebyret ud over at dække omkostningerne til Ledningsejerregistrets administration, drift og vedligeholdelse samt tilsyn i forbindelse med loven også vil dække omkostningerne til udvikling og videreudvikling af registret.

Det foreslås endvidere, at der i § 1, nr. 23 (lovens § 11, stk. 1, 2. pkt.), bliver indsat en bestemmelse om, at betaling kan opkræves forud. Bestemmelsen foreslås indsat for at sikre, at brugere af ledningsoplysninger, som har gæld til Ledningsejerregistret, kan opkræves betalingen forud. Dette gøres for at undgå, at der kan konkurreres på ulige vilkår. F.eks. vil en graveaktør, der med vilje oparbejder en gæld til registret, fordi denne ikke betaler for at indhente oplysninger om ledningernes placering, kunne underbyde en graveaktør, der betaler gebyret.

Den foreslåede bestemmelse kan anvendes over for graveaktører, der undlader at betale for graveforespørgsler, så

betaling fremover kan opkræves forud. Det kan f.eks. ske, når en graveaktør har oparbejdet en gæld af en vis størrelse til Ledningsejerregistret. Herved får de pågældende graveaktører først ledningsoplysninger, når de har betalt for disse. Dette vil betyde, at alle er med til at betale til registrets administration, drift, vedligeholdelse, udvikling og videreudvikling samt tilsyn i forbindelse med loven, så enkelte graveaktører ikke får en uretmæssig konkurrencemæssig fordel, fordi de ikke betaler det gebyr, alle andre graveaktører betaler for at få adgang til data.

Det foreslås endvidere i § 1, nr. 18, stk. 4 (lovens § 9, stk. 4), at der indsættes en undtagelse til gældende ret om, at brugerne af Ledningsejerregistret skal betale for hver forespørgsel. Det foreslås således, at en graveaktør kan gensende sin graveforespørgsel inden for et halvt år fra graveforespørgslens oprettelsesdato, og inden graveperioden er udløbet, uden yderligere betaling. Hvis graveperioden er udløbet, kan graveforespørgslen ikke gendes, og det er derfor nødvendigt for graveaktøren at foretage en ny graveforespørgsel med betaling af tilhørende gebyr.

Den foreslåede bestemmelse skal sikre, at en graveaktør kan få opdaterede ledningsoplysninger, hvor graveaktøren f.eks. i første omgang har sendt en graveforespørgsel til planlægning af et større projekt. Graveaktøren kan endvidere have behov for at spørge igen, hvis ledningsoplysningerne har en kort gyldighedsperiode, og graveperioden er længere end ledningsoplysningernes gyldighedsperiode. Som systemet er bygget i dag, må graveaktøren enten spørge igen i Ledningsejerregistret og dermed betale endnu et gebyr for adgang til oplysningerne eller henvende sig direkte til ledningsejeren for at få nye ledningsoplysninger. For at sikre, at graveaktøren graver på baggrund af de seneste ledningsoplysninger, foreslås det derfor, at graveaktøren kan gensende sin graveforespørgsel i en bestemt periode uden yderligere betaling for gendelsen.

I gældende ret har energi-, forsynings- og klimaministeren en beføjelse til at fastsætte regler om, at omkostningerne ved Ledningsejerregistrets administration, drift og vedligeholdelse betales af brancheorganisationer m.v. Bestemmelsen ville alene kunne anvendes, hvis der efter forhandling med de berørte aktører kunne opnås enighed om finansieringsmodellen. Denne beføjelse er aldrig blevet anvendt, fordi brancherne fastholder et ønske om, at brugerne betaler for registrets administration, drift og vedligeholdelse. Det foreslås derfor med § 1, nr. 23 (lovens § 11, stk. 1, 2.pkt.), at beføjelsen ophæves.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Videreudviklingen af Ledningsejerregistret finansieres af en bevilling fra Digitaliseringsstrategien 2016-2020 på 17.1 million kr. samt af 3 millioner af Ledningsejerregistrets opsparede gebyrmidler.

De øgede driftsomkostninger, når de nye funktioner i Ledningsejerregistret er sat i drift, vil blive finansieret af en stigning i henholdsvis gebyr og gebyrloftet for brugen af Ledningsejerregistret.

Indtil den 1. januar 2015 var gebyret på 3 øre/m². Den 1. januar 2015 blev gebyret nedsat til 1,5 øre/m², og gebyrloftet lå på 104.000 kr. Gebyret blev pr. 1. januar 2015 nedsat, da gebyret for brugernes adgang til Ledningsejerregistret over en 4-årig periode skal være i balance. Endelig blev gebyret pr. 1. januar 2017 nedsat til 1,1 øre/m². Gebyrloftet er stadig på 104.000 kr.

I forbindelse med idriftsættelse af de nye funktioner i Ledningsejerregistret, kan gebyrsatsen igen blive hævet til 3 øre/m² svarende til det historiske niveau, mens gebyrloftet kan hæves til højst 250.000 kr. De øgede driftsomkostninger forventes at udgøre maksimalt ca. 9 millioner kr. om året. Finansieringen herunder gebyrstigningen blev godkendt i forbindelse med indarbejdelsen af videreudviklingen af Ledningsejerregistret i Digitaliseringsstrategien 2016-2020, som initiativ 6.3.

Kommunerne og visse statslige myndigheder er ledningsejere. For at de kan leve op til kravet om at udlevere ledningsoplysninger inden for 2 timer, forventes det, at de kan have omkostninger til softwarelicenser og abonnementer hos tjenesteydere.

Det forventes dog også, at kommunale og statslige ledningsejere vil opnå en besparelse ved automatiseret udlevering af deres ledningsoplysninger.

De nye funktioner i Ledningsejerregistret stiller krav om, at ledningsejerne sender deres ledningsoplysninger i digitaliseret og vektoriseret format. Dette vil medføre omkostninger for kommunerne og visse statslige ledningsejere.

Offentlige myndigheder, der er ledningsejere af vejafvandsledninger, vil have en økonomisk omkostning ved at skulle digitalisere og vektorisere oplysningerne om disse. Disse omkostninger vil blive afklaret gennem forhandling med de berørte myndigheder.

Det forventes, at den nye funktion i Ledningsejerregistret vil reducere antallet af graveskader. Faldet i antallet af graveskader forventes at være en følge af, at ledningsoplysninger gøres tilgængelige for graveaktørerne hurtigere og i et sammenstillet, ensartet, digitaliseret og vektoriseret format. Gevinsten ved større forsyningsikkerhed, som følge af færre graveskader, er beregnet til ca. 2 mio. kr. per år, i rapporten »Foranalyse for etablering af en digital platform for udveksling af ledningsoplysninger gennem en videreudvikling af LER« udarbejdet af Rambøll, herefter kaldet Rambølls foranalyse. Foranalysen danner baggrund for videreudviklingen af Ledningsejerregistret i initiativ 6.3, som en del af Digitaliseringsstrategien 2016-2020.

De nye funktioner i Ledningsejerregistret vil omfatte koordinering af gravearbejder og samføring. Begge funktioner forventes at bidrage til øget koordinering af gravearbejder og samføring af ledninger. Øget brug af funktionerne forventes også at medføre færre gravearbejder. Dette forventes at betyde mindre skade på vejkapitalen og færre gener for trafikken. Disse gevinster er ikke opgjort.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Forslaget forventes at medføre betydelige byrdelettelser for graveaktører samt byrdelettelser for ledningsejere, som konsekvens af, at ledningsoplysninger fremadrettet vil blive udleveret automatisk og i et ensartet vektoriseret og digitalt format.

Forslaget har positivt afledte konsekvenser for erhvervslivet i form af færre graveskader og øget brug af koordinering af gravearbejder og samføring.

For at kunne udlevere ledningsoplysninger, der lever op til forslagets krav, vil ledningsejerne have omstillingsomkostninger til opkvalificering og tilpasning af de udleverede ledningsoplysninger.

For at kunne leve op til kravene om at skulle udlevere ledningsoplysninger inden for 2 timer, vil nogle ledningsejere have øvrige efterlevelseseffekter til softwarelicenser og abonnementer hos tjenesteydere.

De administrative økonomiske konsekvenser er opgjort i en AMVAB-måling. De øvrige efterlevelseseffekter og de afledte konsekvenser er opgjort på baggrund af Rambølls foranalyse.

Forslaget har følgende økonomiske konsekvenser for erhvervslivet:

- Løbende administrative lettelse på ca. 127 mio. kr. årligt.
- Løbende øvrige efterlevelseseffekter på ca. 79 mio. kr. årligt.
- Løbende positive afledte effekter på ca. 31 mio. kr. årligt.
- Omstillingsomkostninger på ca. 122 mio. kr.

I de følgende afsnit redegøres der for de enkelte poster.

4.1. Administrative økonomiske omstillingskonsekvenser

Den foreslåede nye funktion i Ledningsejerregistret vil stille krav til, at ledningsejerne udleverer deres ledningsoplysninger i digitaliseret og vektoriseret format. Denne omstillingsbyrde er beregnet i AMVAB'en og udgør ca. 122 mio. kr.

4.2. Administrative økonomiske løbende konsekvenser

Som følge af de nye funktioner i Ledningsejerregistret vil ledningsoplysninger blive gjort tilgængelige for graveaktørerne hurtigere og i et sammenstillet, ensartet, digitaliseret og vektoriseret format. Det vil spare graveaktørerne for omkostninger til administrationstid i forbindelse med planlægning af graveopgaver og projektering. Denne byrdelettelser er beregnet i AMVAB'en og udgør ca. 86 mio. kr. per år.

I dag besvares ca. 25 % af anmodninger om ledningsoplysninger manuelt. Som følge af de nye funktioner i Ledningsejerregistret forventes det, at alle ledningsejere vil udlevere ledningsoplysninger automatisk. Det vil spare ledningsejerne for omkostninger til administrationstid i forbindelse med udlevering af ledningsoplysninger. Denne byrde-

lettelser er beregnet i AMVAB'en og udgør ca. 30 mio. kr. per år.

Som følge af færre graveskader vil ledningsejerne og graveaktører bruge mindre administrationstid på at behandle sager om graveskader. Denne byrdelettelser er beregnet i AMVAB'en og udgør ca. 11 mio. kr. per år.

I alt udgør administrative økonomiske løbende konsekvenser en byrdelettelser på ca. 127 mio. kr. per år.

4.3. Øvrige efterlevelseseffekter

For at ledningsejerne kan leve op til kravet om at udlevere ledningsoplysninger inden for 2 timer, forventes det, at de kan have omkostninger til softwarelicenser og/eller abonnemeter hos tjenesteydere. Denne byrde er beregnet i Rambølls foranalyse og er opgjort til ca. 79 mio. kr. per år.

Øvrige efterlevelseseffekter udgør i alt ca. 79 mio. kr. per år.

4.4. Afledte konsekvenser

Som nævnt antages det, at de nye funktioner i Ledningsejerregistret vil reducere antallet af graveskader. Gevinsten for erhvervslivet fordeler sig på ledningsejere, graveaktører og forsikringselskaber. Denne byrdelettelser er beregnet i Rambølls foranalyse og udgør ca. 17 mio. kr. per år.

I forbindelse med graveskader må graveaktøren stoppe arbejdet, indtil skaden er undersøgt og udbedret. Som følge af færre graveskader forventes omkostningen til ventetid at falde. Denne byrdelettelser er beregnet i Rambølls foranalyse og udgør ca. 6 mio. kr. per år.

Det antages at 2,5 % af graveopgaverne i dag gennemføres som koordinerede gravearbejder. Det forventes, at dette tal vil stige til 3,5 % som følge af funktionen, der vil gøre det lettere at koordinere gravearbejder. Denne byrdelettelser er beregnet i Rambølls foranalyse og udgør ca. 8 mio. kr. per år.

Ledningsejerregistret vil få udviklet en ny funktion, der skal bidrage til øget samføring af ledninger. Denne gevinst er ikke opgjort, men forventes at være begrænset.

Afledte konsekvenser udgør i alt ca. 31 mio. kr. per år.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Det forventes ikke, at der er administrative konsekvenser for borgerne.

Løsningen er erhvervsrettet, og borgere har ingen pligter i loven. Men mange borgere bruger i dag Ledningsejerregistret til at sikre sig mod graveskader i forbindelse med private anlægsarbejder og havearbejde. Den hurtigere svartid vil have en positiv effekt, som formentlig vil give sig udslag i flere private brugere.

6. Miljømæssige konsekvenser

Det forventes, at der vil komme færre graveskader som følge af de nye regler om hurtigere udlevering af sammenstillede ledningsoplysninger, samt muligheden for at koordi-

nere gravearbejder. Dette vil reducere forurening, f.eks. udslip af olie eller gas, og mindske vandspild.

7. Forhold til EU-retten

Lovforslaget har ingen EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer

Et udkast til lovforslaget har i perioden fra 28. juni 2017 og 14. august 2017 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

3F (Fagligt Fælles Forbund), Advokatsamfundet, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Arkitektforbundet, Arriva, BAT-Kartellet, By og Havn, Byggesocietetet, Bygherreforeningen i Danmark, Center for Beredskabskommunikation, CO-Industri, Danish Cable Protection Committee, Danmarks Miljøportal, Danmarks Statistik, Dansk Byggeri, Dansk Ejendomsmæglerforening, Dansk Energi, Dansk Erhverv, Dansk Fjernvarme, Dansk Gasteknisk Center (naturgasselskaberne), Dansk Industri (DI), Dansk IT, Dansk Ledningsejerforum, Dansk Metalarbejderforbund, Dansk Vejforening, Danske Advokater, Danske Anlægsgartnere, Dan-

ske Arkitektvirksomheder, Danske Beredskaber, Danske Kloakmestre, Danske Maskinstationer og Entreprenører, Dansk Miljøteknologi (Miljøteknisk Brancheforening), Danske Havne, Danske Olieberedskabslagre, Danske Regioner, Danske Vandværker, DANVA (Dansk Vand- og Spildevandsforening), Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Den danske Landinspektørforening, Ejendomsforeningen Danmark, ELFOR – Dansk Eldistribution, Energi og Olieforum, Energiforum, Finansrådet, Forenede Danske Antenneanlæg, Foreningen af Danske Brøndborere, Foreningen af Danske Kraftvarmeværker, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, Geoforum Danmark, Grundejernes Landsorganisation, Lokaltog A/S, Midtjyske Jernbaner A/S, Nordjyske Jernbaner A/S, Håndværksrådet, IT-branchen, KL (Kommunernes Landsforening), Kommunalteknisk Chefforening (KTC), Kort- og Landmålingsteknikernes Forening, Landbrug og Fødevarer, Landsorganisationen i Danmark, Øresundsbron, Praktiserende Landinspektørers Forening, Realrådet, Regionstog, Statens Lufthavsvæsen, Teleindustrien og Aalborg Universitet, Landinspektøruddannelsen.

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/ mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang)	Negative konsekvenser/ merudgifter (hvis ja, angiv omfang)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Øget koordinering af gravearbejder vil medføre færre gravearbejder og dermed mindre skade på vejkapitalen, samt mindre gener for trafikken. Øget samføring medfører færre gravearbejder og dermed mindre skade på vejkapitalen, samt mindre gener for trafikken. Færre graveskader medfører færre forsyningssvigt. Værdien af dette er opgjort til ca. 2 mio. kr. per år.	Energi-, Forsynings og Klimaministeriet har omstillingsomkostninger til videreudvikling af Ledningsejerregistret, til konsulenttydelser og projektstyring, der udgør 20.100.000 kr. Kommunerne og visse statslige myndigheder er ledningsejere. For at de kan leve op til kravet om at udlevere ledningsoplysninger inden for 2 timer, forventes det, at de kan have omkostninger til softwarelicenser og/eller abonnementer hos tjenesteydere.
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Som følge af de nye funktioner i Ledningsejerregistret forventes det, at alle ledningsejere vil udlevere ledningsoplysninger digitalt. Som ledningsejere vil det spare kommunerne for omkostninger til administrationstid i forbindelse med udlevering af ledningsoplysninger. Som følge af et reduceret antal graveskader, vil kommunerne som ledningsejere bruge mindre administrationstid på, at behandle sager om graveskader på deres ledninger.	De nye funktioner i Ledningsejerregistret forventes at kræve yderligere årsværk til drift i Energi-, Forsynings og Klimaministeriet, samt yderligere omkostninger til drift hos ekstern leverandør. Denne omkostning er beregnet til 9.100.000 kr. per år. De nye funktioner i Ledningsejerregistret stiller krav om, at ledningsejerne udleverer deres ledningsoplysninger i digitaliseret og vektoriseret format. Dette vil medføre omkostninger for kommunerne og visse statslige ledningsejere.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Det antages, at de nye funktioner i Ledningsejerregistret vil reducere an-	For at ledningsejerne kan leve op til kravet om at udlevere ledningsoplys-

	<p>tallet af graveskader. Gevinsten for erhvervslivet fordeler sig på ledningsejere, graveaktører og forsikringsselskaber. Denne byrdelettelse er beregnet til ca. 17 mio. kr. per år.</p> <p>Det antages, at 2,5 % af graveopgaverne i dag gennemføres som koordineret gravearbejde. Dette forventes at stige til 3,5 % som resultat af den nye funktion i Ledningsejerregistret. Denne byrdelettelse er beregnet til ca. 8 mio. kr. per år.</p> <p>Ledningsejerregistret vil desuden få udviklet en ny funktion til samføring, der skal bidrage til øget samføring af ledninger. Denne gevinst er ikke opgjort, men forventes at være begrænset.</p> <p>I forbindelse med graveskader må graveaktøren stoppe arbejdet, indtil skaden er undersøgt og udbedret. Som følge af færre graveskader forventes omkostningen til ventetid at falde. Denne byrdelettelse er beregnet til ca. 6 mio. kr. per år.</p>	<p>ninger inden for 2 timer, forventes det, at de kan have omkostninger til softwarelicenser og/eller abonnementer hos tjenesteydere. Denne byrde er beregnet til ca. 79 mio. kr. per år.</p>
<p>Administrative konsekvenser for erhvervslivet</p>	<p>Som følge af de nye funktioner i Ledningsejerregistret vil ledningsoplysninger blive gjort tilgængelige for graveaktørerne hurtigere og i et sammenstillet, ensartet, digitaliseret og vektoriseret format. Det vil spare graveaktørerne for omkostninger til administrationstid i forbindelse med planlægning af graveopgaver og projektering. Denne byrdelettelse er beregnet til ca. 86 mio. kr. per år.</p> <p>Som følge af de nye funktioner i Ledningsejerregistret skal alle ledningsejere udlevere ledningsoplysninger digitalt og automatisk. Det vil spare ledningsejerne for omkostninger til administrationstid i forbindelse med udlevering af ledningsoplysninger, fordi udleveringen forventes at foregå automatisk. Denne byrdelettelse er beregnet ca. 30 mio. kr. per år.</p> <p>Som følge af færre graveskader, vil ledningsejerne og graveaktørerne bruge mindre administrationstid på at behandle sager om graveskader. Denne byrdelettelse er beregnet til ca. 11 mio. kr. per år.</p>	<p>De nye funktioner i Ledningsejerregistret stiller krav om, at ledningsejerne udleverer deres ledningsoplysninger i digitaliseret og vektoriseret format. Denne omstillingsomkostning er beregnet til ca. 122 mio. kr.</p>

Administrative konsekvenser for borgerne	Det forventes, at flere borgere vil anvende Ledningsejerregistret som følge af den hurtigere svartid.	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Det forventes, at der vil komme færre graveskader som følge af hurtigere udlevering af ledningsoplysninger.	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	
Overimplementering af EU-retlige minimumsforpligtelser (sæt X)	JA	NEJ X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det foreslås, at *titlen* »lov om registrering af ledningsejere« ændres til »lov om registrering af ledningsejere og udlevering af ledningsoplysninger gennem Ledningsejerregistret«.

Forslaget er en konsekvens af, at lovens anvendelsesområde udvides til, at udlevering af ledningsoplysninger vil ske gennem Ledningsejerregistret. Formålet med at ændre titlen er at tydeliggøre, at udleveringen af ledningsoplysninger vil foregå gennem en ny funktion i Ledningsejerregistret.

Til nr. 2 og 3

Det foreslås, at »ledningsejerregistret« overalt i loven ændret til »Ledningsejerregistret«, og at »et ledningsejerregister« i § 1 ændres til »Ledningsejerregistret«.

Ledningsejerregistret er registrets navn. Det ændres derfor til at staves med stort bogstav alle steder i lov om registrering af ledningsejere, jf. lovbekendtgørelse nr. 578 af 6. juni 2011.

Til nr. 4

Det foreslås, at »entreprenørers« ændres til »graveaktørers«.

Efter gældende ret skal entreprenører eller andre forespørge om ledningsoplysninger i Ledningsejerregistret. Dette skal lette deres undersøgelser forud for gravearbejder.

Den foreslåede ændring er en konsekvens af, at loven ikke længere anvender begrebet »entreprenører«, men i stedet fremover vil anvende begrebet »graveaktører«. Den tilsligtede ændring vil ikke ændre, hvem der kan forespørge om ledningsoplysninger i Ledningsejerregistret. Det vil således stadig være graveaktører eller andre, der har ansvaret for forundersøgelserne, f.eks. rådgivere og entreprenører, der kan indsende en graveforespørgsel til Ledningsejerregistret forud for gravearbejder.

Til nr. 5

Det foreslås, at der i lovens formål indsættes 2 nye numre efter nr. 1, 2) at lette ledningsejeres udlevering af ledningsoplysninger til brug for undersøgelser forud for gravearbejder og til gravearbejder og 3) og mindske gener for samfundet og lette graveaktørers gravearbejder.

Efter den gældende § 1 er lovens formål at reducere antallet af skader på ledninger nedgravet i jord eller nedgravet i eller anbragt på havbunden inden for det danske søterritorium med henblik på at

- 1) lette entreprenørers og andres undersøgelser forud for gravearbejder i jorden eller havbunden inden for det danske søterritorium
- 2) reducere de samlede omkostninger som følge af skader og
- 3) bidrage til en forbedret forsyningssikkerhed.

Den gældende lovs formål er at reducere graveskader ved at lette graveaktørers forundersøgelser, reducere de samlede omkostninger som følge af skader og bidrage til en bedre forsyningssikkerhed for forbrugere og andre.

Formålsbestemmelsen foreslås ændret, for at Ledningsejerregistret fremover kan udvides med flere funktioner, der kan være med til yderligere at reducere antallet af skader på ledninger nedgravet i jord eller nedgravet i eller anbragt på havbunden inden for det danske søterritorium.

Det foreslåede nr. 2 vil lette ledningsejeres udlevering af ledningsoplysninger til brug for undersøgelser forud for gravearbejder og til gravearbejder.

Bestemmelsen i nr. 2 vil således gøre det muligt at udlevere ledningsoplysninger hurtigt ved at etablere en funktion i Ledningsejerregistret, der skal sammenstille ledningsoplysningerne, og gøre disse tilgængelige for graveaktører. Ledningsejers udlevering af ledningsoplysninger vil på den måde blive hurtigere og vil som udgangspunkt ske automatisk. Udlevering af ledningsoplysninger vil endvidere i langt de fleste tilfælde foregå gennem Ledningsejerregistret.

Det foreslåede nr. 3 vil mindske gener for samfundet og lette graveaktørers gravearbejder.

Bestemmelsen i nr. 3 vil gøre det muligt at understøtte muligheden for at koordinere gravearbejder og samføring og dermed mindske gener for samfundet og lette graveaktørers gravearbejde både ved at flere graveaktører kan grave sam-

men, eller at gravearbejdet kan ske i samme udgravning (koordinering af gravearbejder) eller ved, at en graveaktør, når der skal lægges nye ledninger ned i jorden, kan anvende en anden ledningsejers føringsrør, hvis der er ledig kapacitet i dette.

Til nr. 6

Det foreslås, at henvisningen i § 3, stk. 1, ændres »stk. 2 og 3« til: »stk. 2-4«.

Ændringen er en konsekvens af, at der indsættes en ny undtagelse i § 3, stk. 4, jf. bemærkningerne til § 1, nr. 10.

Til nr. 7

Det foreslås, at der i § 3, stk. 1, indsættes 3 nye ledningstyper i anvendelsesområdet, så det fremover også skal omfatte en offentlig myndigheds ledning, føringsrør, jf. § 5, nr. 9, og vejafvandingsledninger, som er ejet af en offentlig myndighed eller et forsyningsselskab, og som er nedgravet i jorden.

Den gældende § 3 fastsætter lovens anvendelsesområde. Loven gælder for ejere af ledninger, der er nedgravet i jord eller nedgravet i eller anbragt på havbunden inden for det danske søterritorium, såfremt ledningen

- 1) indgår i et kollektivt net,
- 2) fungerer som stikledning eller ledning, der afleder spildevand eller kølevand m.m. til et vandløb, til en sø eller til et havområde, eller
- 3) indgår i et privat brugerdrevet telenet, for hvilket netets ejer har en årlig indkomst fra personer, som ikke er medejere, der overstiger 50.000 kr. om året.

Det foreslåede nr. 2 medfører, at en offentlig myndigheds ledning bliver omfattet af lovens anvendelsesområde.

Da loven blev vedtaget i 2004 var kommunale, amtslige og statslige ledningsejere omfattet af lovens anvendelsesområde i § 3, stk. 1, nr. 2, om ledninger, der helt eller delvist er beliggende i offentligt vejareal eller arealer udlagt til privat fællesvej. Dette fremgår af bemærkningerne til forslag om lov om registrering af ledningsejere § 3, nr. 2, at kommunale, amtslige eller statslige ledningsejere, der har ledninger, der fører strøm og signaler til gade- og vejbelysning, trafikstyringsanlæg, P-anlæg, trafikovervågning m.v. er omfattet af lovens anvendelsesområde.

Ved en fejl faldt denne del ud af loven, da loven blev ændret i 2009, selv om formålet med lovændringen i 2009 ikke var at indskrænke loven til ikke længere at gælde for offentlige myndigheders ledninger, men i stedet at udvide lovens anvendelsesområde til at gælde for endnu flere ledninger beliggende på land og inden for det danske søterritorium.

Det foreslås derfor, at offentlig myndigheds ledninger indsættes, så loven igen helt entydigt vil omfatte de ledninger, som loven i 2004 omfattede, og som hele tiden har været hensigten, at loven skulle omfatte. De ledningstyper, der dermed vil være omfattet af lovens anvendelsesområde, er ledninger, der er vigtige at beskytte mod graveskader.

Det foreslåede nr. 3 indsættes for at sikre føringsrør optimalt mod graveskader.

Ledningsejere, der ejer tomme føringsrør, er i dag ikke forpligtet til at registrere et interesseområde i Ledningsejerregistret, fordi tomme føringsrør ikke er omfattet af lovens anvendelsesområde. Dette betyder, at en graveaktør kan komme til at grave føringsrør over, fordi graveaktøren ikke har nogen oplysninger om, at de er i graveområdet. Føringsrør kan derved blive beskadiget af gravearbejder, selv om de kan være af interesse både for den ledningsejer, som ejer ledningen, og for andre ledningsejere, som kan være interesseret i at føre deres ledning i føringsrøret for at spare etableringsomkostningerne og graveomkostninger ved at skulle lægge nye ledninger i jorden.

Med det foreslåede nr. 4 indsættes vejafvandingsledning, som er ejet af en offentlig myndighed eller et forsyningsselskab, og som er nedgravet i jorden som en del af lovens anvendelsesområde.

Ledninger, som tjener til afvanding af en vej er i dag undtaget fra anvendelsesområdet i den gældende lovs § 3, stk. 2.

Da vejafvandingsledninger er af stadig større betydning i forbindelse med håndtering af ekstreme nedbørssituationer og skybrud, og fordi det er blevet vigtigt at kunne sikre bortledningen af ekstrem nedbør hurtigt og sikkert, foreslås undtagelsen i § 3, stk. 2, ophævet, jf. bemærkningerne til § 1, nr. 9.

For at sikre, at vejafvandingsledninger, der ejes af borgere, f.eks. ejere af private fællesveje og private veje, der også ejer ledningerne i vejen, ikke er omfattet af lovens anvendelsesområde, foreslås det i nr. 4 indsat, at vejafvandingsledninger ejet af kommuner eller forsyningsselskaber er omfattet af anvendelsesområdet.

Det betyder, at vejafvandingsledninger i blandt andet offentlige veje medtages, og kommuner skal fremad oplyse om vejafvandingsledninger. Med til disse anlæg hører vejafvandingsriste og brønde som nødvendigt udstyr.

Til nr. 8

Det foreslås, at § 3, stk. 1, nr. 3, der bliver nr. 6, i lov om registrering af ledningsejere, affattes som en ledning, der giver slutbrugeren adgang til digital infrastruktur.

Efter gældende ret er private, brugerdrevne telenet undtaget anvendelsesområdet, hvis de har en indtægt fra andre end antenneanlæggets ejere, der ikke overstiger 50.000 kr. om året. Siden loven blev vedtaget i 2004 har denne slags anlæg ændret funktion, og mange anlæg formidler ud over TV og radiosignaler også internetforbindelse og telefoni.

Det foreslåede nr. 3, der bliver nr. 6, har til formål at ændre indberetningspligten for antenneanlæg, der giver slutbrugeren adgang til digital infrastruktur.

Adgang til internettet har stor betydning for både borgere og virksomheder, og det er derfor af stor betydning, at adgangen til internettet opretholdes. Der indføres derfor indberetningspligt for antenneforeninger og andre, som ejer nedgravede antenneledninger, der giver adgang til digital infra-

struktur. Med digital infrastruktur forstås privatejet infrastruktur, der leverer højhastighedsnet til elektronisk kommunikation, jf. bemærkningerne til § 1, nr. 13. Antenneanlæg uden internetadgang er fortsat fritaget indberetningspligten.

I § 1, nr. 13 defineres »digital infrastruktur«. Definitionen skal afgrænse, hvilke internetforbindelser der er omfattet af lovens anvendelsesområde.

Og i § 1, nr. 10 (lovens § 3, stk. 4) foreslås indsat en beføjelse til energi-, forsynings- og klimaministeren til at kunne fastsætte regler om, at visse brugerdrevne antenneanlæg, der leverer adgang til digital infrastruktur til slutbrugere, kan undtages fra lovens anvendelsesområde under visse betingelser, jf. bemærkningerne til § 1, nr. 10.

Til nr. 9

Det foreslås, at »eller ledninger, som tjener til afvanding af en vej« i § 3, stk. 2, i lov om registrering af ledningsejere udgår.

Efter gældende ret er ledninger, som tjener til afvanding af en vej undtaget, fordi de betragtes som en del af vandløbssystemet.

Den foreslåede ændring betyder, at vejafvandingsledninger vil være omfattet af anvendelsesområdet. Ledninger, som tjener til afvanding og dræning af en vej og andre ledninger til bortledning af nedbør og smeltevand, er vigtige ledninger at have oplysninger om. De bør derfor være omfattet af anvendelsesområdet. Ledningstyperne er især blevet aktuelle i forbindelse med klimahændelser, som f.eks. ekstremregn, og det er derfor specielt i forhold til klimaforandringerne vigtigt at sikre ledningerne mod at blive skadet under gravearbejder. Da ledningstypen ikke tidligere har været omfattet af loven, er ledningstypen kun registreret i ringe omfang.

For at sikre, at vejafvandingsledninger, der ejes af private borgere, ikke skal være omfattet af lovens anvendelsesområde, indsættes der en afgrænsning af vejafvandingsledninger i § 3, stk. 1, nr. 4, som affattet ved lovens § 1, nr. 7, jf. bemærkningerne hertil.

Til nr. 10

Det foreslås, at der indsættes et nyt *stk. 4* i § 3, hvorefter, energi-, forsynings- og klimaministeren kan fastsætte regler om, at brugerdrevne antenneanlæg, der leverer adgang til digital infrastruktur til slutbrugere, jf. stk. 1, nr. 7, kan undtages lovens anvendelsesområde, hvis de opfylder nærmere fastsatte betingelser.

Den foreslåede undtagelse er indsat, fordi alle antenneanlæg, der leverer bredbåndstilslutning med en hastighed på mindst 30 Mbit/s., vil være omfattet af anvendelsesområdet, uanset om antenneanlægget drives af frivillige. Det kan være en administrativ byrde for disse anlæg at skulle opfylde de krav, der fastsættes til ledningsejerne i lovforslaget, og energi-, forsynings- og klimaministeren kan derfor fastsætte regler om, at brugerdrevne antenneanlæg, der opfylder visse betingelser, kan undtages fra lovens anvendelsesområde. Det er forventningen, at det vil være de helt små brugerdrev-

ne antenneanlæg med ganske få slutbrugere, der kan undtages fra lovens anvendelsesområde.

Undtagelsen er en delvis videreførelse af gældende ret. Under gældende ret er antenneanlæg, der indgår i et privat brugerdrevet telenet og har en årlig indkomst fra personer, som ikke er medejere, på under 50.000 kr., ikke omfattet af lovens anvendelsesområde. Undtagelsen forventes ikke videreført som en indkomstafhængig grænse, og der vil derfor skulle findes en anden måde at undtage helt små brugerdrevne antenneanlæg fra lovens anvendelsesområde.

Energi-, forsynings- og klimaministeren vil udmønte beføjelsen med inddragelse af Forenede Danske Antenneanlæg.

Til nr. 11

Efter gældende ret i § 4, stk. 1, er ledninger ejet af forsvarret og ledninger beliggende på ejendomme, som forsvarret har rådighed over, ikke omfattet af loven. Der kan dog efter forhandling med Forsvarsministeriet fastsættes regler om registrering af ledningsoplysninger for ledninger, som Forsvarsministeriet har rådighed over. Efter § 4, stk. 3 kan der fastsættes særlige regler om ledninger, som Justitsministeriet og Indenrigs- og Sundhedsministeriet har rådighed over.

I bekendtgørelse nr. 1011 af 25. oktober 2012 om registrering af ledningsejere, med senere ændringer er der i §§ 3 og 4 fastsat regler for disse ministeriers ledninger, hvorefter ministerierne kan påbyde ledningsejere at undlade indberetning, hvis der for ledningen gælder særlige offentlige beskyttelseshensyn.

Det foreslås derfor, at lovens § 4, *stk. 3*, ophæves, og at der i stedet indsættes, at energi-, forsynings- og klimaministeren efter forhandling med vedkommende minister kan fastsætte regler om registrering af ledningsoplysninger, som ministeriet har rådighed over, når der knytter sig offentlige beskyttelseshensyn til ledningen.

Med vedkommende minister forstås alle andre ministre end den i stk. 1 og 2 nævnte minister (forsvarsministeren). Når der skal forhandles om fastsættelse af regler efter stk. 3, vil det i praksis være de ministre, der har rådighed over ledninger, der vil blive involveret i fastsættelsen af regler, hvis der knytter sig offentlige beskyttelseshensyn til deres ledninger.

Med offentlige beskyttelseshensyn forstås ledninger, der er af vigtighed for national sikkerhed eller lignende, f.eks. større olietransmissionsledninger eller kommunikationsledninger, og derfor skal beskyttes mod offentlighedens kendskab til placeringen.

Bestemmelsen ændres, så det ikke længere er navngivne ministerier, der nævnes i loven, men i stedet ministerier. Der kan være andre ministerier end de i loven på nuværende tidspunkt nævnte ministerier, som har rådighed over ledninger, hvortil der knytter sig offentlige beskyttelseshensyn. Der bør derfor være ens vilkår for sådanne ledninger, så der kan fastsættes særlige regler for disse ledninger, eller de evt. kan undtages fra lovens anvendelsesområde, hvis det bliver nødvendigt.

Med det foreslåede *stk. 4* får energi-, forsynings- og klimaministeren beføjelse til efter forhandling med kommuner og regioner at fastsætte regler for registrering af ledningsoplysninger om ledninger, som de har rådighed over, når der knytter sig offentlige beskyttelseshensyn til ledningen.

Bestemmelsen er ny og er indsat, fordi også kommuner og regioner kan have rådighed over ledninger, hvortil der knytter sig offentlige beskyttelseshensyn. Dette kan f.eks. være ledninger, der giver strøm eller kommunikation til hospitaler.

Det foreslåede *stk. 5* indsættes, så energi-, forsynings- og klimaministeren efter forhandling med myndigheder, selskaber og virksomheder omfattet af jernbaneloven, jf. lov nr. 686 af 27. maj 2015 med senere ændringer, kan fastsætte regler for myndighedernes, selskabernes og virksomhedernes besvarelse af henvendelser om ledninger, som de har rådighed over.

Bestemmelsen kan anvendes til at fastsætte regler om, at myndigheder, selskaber og virksomheder registrerer interesseområder i det omfang, dette kan lade sig gøre, så graveaktørerne kan komme i dialog med disse om de særlige vilkår, der gælder for graveadgang på myndighedernes, selskabernes og virksomhedernes arealer. Der kan herunder gælde særlige regler om fortrolighed eller særlige beskyttelseshensyn for de udleverede oplysninger.

Til nr. 12

Det foreslås, at definitionen af ledning i § 5, *nr. 2*, ændres til også at omfatte de dele af ledningsanlæg, som er en betydelig komponent, f.eks. stophaner.

Efter gældende ret omfatter ledninger kun forsyningsrør eller ledninger. Stophaner eller lignende er f.eks. ikke omfattet af loven.

Med ændringen af lovens definition af ledninger indføres begrebet "ledningsanlæg" som en del af ledningen for så vidt angår de dele af anlægget, som er en betydelig komponent. Dette kan f.eks. være stophaner, blokstik eller ventiler på ledninger. Med betydelig komponent menes dele af ledningsnettet, der er vigtige for ledningens funktion, drift og vedligeholdelse, og som ledningsejeren ønsker at sikre mod beskadigelse under gravearbejder.

Følgegruppen vil blive inddraget i afklaringen af, hvilke betydelige komponenter der skal tages med ved udlevering af ledningsoplysninger.

Til nr. 13

Det foreslås, at § 5, *nr. 4*, i lov om registrering af ledningsejere ændres, så private, brugerdrevne antenneforeninger er omfattet af indberetningspligten, når de giver adgang til højhastighedsnet til elektronisk kommunikation til slutbrugere.

Efter gældende ret har mindre, brugerdrevne antenneanlæg været undtaget indberetningspligten, hvis de har en indtægt fra andre end antenneanlæggets ejere, der ikke overstiger 50.000 kr. om året.

Bestemmelsen ændres, fordi en del privatejede antenneforeninger har udvidet deres forretningsområde til, ud over TV- og radiosignal, også at omfatte internetforbindelse og telefoni. Internetforbindelsen anses af vigtighed, ikke alene for kommunikation, men også for erhvervslivet. Bestemmelsen ændres derfor for at sikre adgangen til internettet og beskytte disse anlæg mod graveskader, jf. bemærkningerne til § 1, nr. 8.

Definitionen er taget fra lov om graveadgang, etablering og udnyttelse af infrastruktur til telekommunikationsformål samt udnyttelse af infrastruktur på tværs af forsyningssektorer m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 662 af 10. juli 2003, som er ændret ved lov nr. 741 af 1. juni 2015. I § 9 e, stk. 2, nr. 3 defineres Højhastighedsnet til elektronisk kommunikation som: Et elektronisk kommunikationsnet, som kan levere bredbåndstilslutning med en hastighed på mindst 30 Mbit/s.

Det er således kun antenneanlæg, der kan levere en hastighed på mindst 30 Mbit/s., som vil være omfattet af bestemmelsen.

Der foreslås indsat en undtagelse i lovforslaget § 1, nr. 10 (§ 3, stk. 4), hvorefter energi-, forsynings- og klimaministeren kan fastsætte regler om, at ledningsejere af brugerdrevne antenneanlæg kan undtages fra anvendelsesområdet, hvis de opfylder nærmere fastsatte betingelser. Disse regler vil blive udmøntet med inddragelse af Forenede Danske Antenneanlæg.

Til nr. 14

Med forslaget indføres en række nye definitioner i § 5 i lov om registrering af ledningsejere.

Med forslagens *nr. 7* defineres »graveaktør« som enhver, der erhvervsmæssigt udfører gravearbejder eller indhenter ledningsoplysninger til brug for planlægning af gravearbejder. Definitionen af graveaktør tydeliggøres for at medtage brugere af Ledningsejerregistret, som indhenter ledningsoplysninger til brug for undersøgelser forud for og planlægning af gravearbejde.

En del af Ledningsejerregistrets brugere er virksomheder, der bruger ledningsoplysninger til anden dokumentation, f.eks. en advokat der bruger ledningsoplysninger til skatteretssager, eller til brug for forskning- og undervisning. Det er dog frivilligt at anvende Ledningsejerregistret i disse situationer.

Lov om registrering af ledningsejere skelner mellem private og professionelle graveaktører, da almindelige private lodsejere ikke skal forpligtes til at indberette private stikledninger til Ledningsejerregistret eller at spørge i Ledningsejerregistret, hvis der skal foretages gravearbejde på lodsejers egen grund, og gravearbejdet foretages af lodsejer selv. Det vil i givet fald være svært at definere en bagatelgrænse for, hvornår en privat lodsejer er omfattet.

Med forslagens *nr. 8* defineres »graveområde«, som det afgrænsede område, hvor der påtænkes gravning. En graveforespørgsel indgår som planlægningsværktøj forud for gravearbejde. Et graveområde kan derfor dække over et større område end det, der skal graves i. Det er vigtigt, at graveak-

tør spørger på hele det område, der påtænkes at grave indenfor, idet der kan mangle vigtig viden om ledningernes placering, hvis der kun spørges på en lille del af graveområdet. Graveaktøren kan således ikke nøjes med kun at spørge på en del af det område, der skal graves i.

Årsagen til dette er, at graveaktøren ved kun at spørge på en del af graveområdet kan komme til at mangle ledningsoplysninger, der er vigtige for gravearbejdet og som graveaktøren ville have fået ved at spørge på hele graveområdet.

Med forslagets *nr. 9* defineres »føringsrør« som rør, hvori der kan føres en eller flere ledninger. Føringsrør kan både være tomme eller allerede optaget af en eller flere ledninger.

Til nr. 15

Efter gældende ret skal ledningsejere indberette ledningsejersens postadresse samt eventuel elektronisk postadresse og telefon- og faxnummer til Ledningsejerregistret.

Det foreslås derfor, at § 7, *stk. 1, nr. 2*, nyaffattes, så ledningsejere altid skal indberette sin elektroniske postadresse og ikke længere skal indberette sit faxnummer.

Faxnummer anvendes ikke længere, og al kommunikation foregår i dag pr. e-mail eller via Ledningsejerregistret.

Til nr. 16

Efter lovens § 7, *stk. 2*, skal ledningsejere opdatere deres indberettede oplysninger, hvis der sker ændringer i faktiske forhold, eller der konstateres fejl i en indberettet oplysning. Ledningsejeren har 14 dage til at foretage en ny indberetning eller opdatere en allerede eksisterende indberetning, således at Ledningsejerregistrets oplysninger stedse er korrekte.

Det foreslås, at »inden 14 dage« og »stedse« i § 7, *stk. 2*, i lov om registrering af ledningsejere udgår.

Ledningsejer er efter denne bestemmelse forpligtet til at opdatere interesseområder, kontaktoplysninger og forsyningsart.

En frist på 14 dage til at opdatere sine interesseområder og kontaktoplysninger kan betyde, at en ledningsejer ikke modtager forespørgslerne om ledningsoplysninger. Det er grundet den hurtigere pligt til at sende ledningsoplysninger derfor nødvendigt at opdatere interesseområder, forsyningsart og kontaktoplysninger hurtigere.

Det foreslås derfor, at de to tidsbetegnelser i lovens § 7, *stk. 2*, udgår, og at det i stedet fremover vil være ledningsejernes ansvar hurtigst muligt at opdatere de oplysninger, der er registreret i Ledningsejerregistret, så oplysningerne er korrekte.

Til nr. 17

Det foreslås, at § 8 i lov om registrering af ledningsejere affattes på ny.

Efter gældende § 8 skal ledningsejeren, når en graveforespørgsel er modtaget, sende de nødvendige ledningsoplysninger til den graveaktør, der har anmodet om ledningsop-

lysninger, eller indgå aftale med denne om påvisning på stedet. Hverdage omfatter ikke lørdage, grundlovsdag, den 24. december og den 31. december. Ledningsejerne skal sende ledningsoplysninger til entreprenører, graveaktører eller andre personer til brug for planlægning af gravearbejder og til brug for selve gravearbejdet eller andre lovlige formål.

Energi-, forsynings- og klimaministerens kan fastsætte nærmere regler om ledningsejers udlevering af ledningsoplysninger, herunder hvilke oplysninger der skal fremgå af det udleverede materiale. Beføjelsen er blevet udmøntet i § 17, *stk. 3*, i bekendtgørelse om registrering af ledningsejere, hvor det er fastsat, at de udleverede ledningsoplysninger skal have et indhold og en kvalitet, så de er umiddelbart anvendelige ved gravearbejdet.

Graveaktøren skal derfor, når der sendes en forespørgsel om ledningsoplysninger, give oplysninger om gravearbejdet, herunder om den påtænkte geografiske udstrækning og graveperiode og omfang og arten af gravearbejdet. Disse oplysninger skal ledningsejeren anvende for at vurdere, hvad der er de nødvendige ledningsoplysninger, der skal sendes til graveaktøren. Ledningsoplysninger sendes i det format, ledningsejerne har oplysningerne i.

Hvis ledningsejeren ikke kan sende de nødvendige ledningsoplysninger til graveaktøren, skal ledningsejeren indgå aftale med denne om påvisning på stedet. Ledningsejeren har således pligt til at indgå aftale om påvisning, hvis ledningsejeren ikke kan fremskaffe tilstrækkelige ledningsoplysninger til graveaktøren.

Påvisningspligten indebærer, at ledningsejeren skal give oplysninger om ledningens forløb, f.eks. ved tydelig markering af ledningens placering i graveområdet eller om nødvendigt ved frigravning af ledningen. Påvisningspligten gælder for ledningsejere og ikke f.eks. for private grundejere, der har private ledninger liggende på deres private ejendom, fordi disse ledningsejere ikke er omfattet af loven.

Den nyaffattede § 8 viderefører gældende ret om, at ledningsejere skal sende de nødvendige ledningsoplysninger til graveaktøren eller aftale at påvise ledningen på graveområdet. Endvidere videreføres energi-, forsynings- og klimaministerens beføjelse til at fastsætte, hvilke oplysninger der skal fremgå af de nødvendige ledningsoplysninger, og hvordan de sendes. Det nye i bestemmelsen er fristen for udlevering af ledningsoplysninger, og at der kan stilles krav til, hvilket format ledningsoplysningerne skal sendes i.

Efter de foreslåede *stk. 1, 1. og 2. pkt.*, skal enhver af loven omfattet ledningsejer, som modtager en forespørgsel om ledningsoplysninger på en hverdag inden for almindelig arbejdstid, snarest muligt og inden for 2 timer, efter forespørgslen er modtaget, sende de nødvendige ledningsoplysninger til Ledningsejerregistret. Lørdage, grundlovsdag, den 1. maj, den 24. december og den 31. december anses ikke for hverdage.

Med hverdage forstås mandag til fredag. Dog anses helligdage, der falder på en hverdag, grundlovsdag, den 1. maj, 24. december og 31. december ikke som hverdage.

Fristen på 2 timer på hverdage vil understøtte, at ledningsoplysninger stilles til rådighed hurtigere for graveaktørerne via den nye funktion i Ledningsejerregistret, som skal sammenstille ledningsoplysningerne. Dette skal forebygge, at graveaktørerne udfører gravearbejder uden at have fået ledningsoplysningerne. Den hurtigere arbejdsgang kan derfor være med til at reducere graveskader. Graveaktøren bør dog have indhentet ledningsoplysningerne i god tid forud for gravearbejdet, da ledningsoplysningerne bør anvendes, når graveaktøren anmoder om gravetilladelse hos vejmyndigheden.

Ledningsejerne skal sende de nødvendige ledningsoplysninger til Ledningsejerregistret. »Send« skal forstås bredt og kan også være maskine-til-maskine overførsel, f.eks. at ledningsejeren sender via den nye funktion i Ledningsejerregistret, som foreslås etableret i lovforslagets § 1, nr. 20, § 9 e.

For særlige klasser af ledninger, f.eks. ledninger der er så farlige, at de skal påvises, kan ledningsejeren inden 2 timer sende en besked om, at ledningerne skal påvises, før gravearbejdet kan påbegyndes, eller oplyse, at ledningsejeren skal være til stede, når der graves i nærheden af ledningen. Gravearbejdet vil i disse tilfælde skulle finde sted efter nærmere aftale mellem graveaktøren og ledningsejeren. Der er derfor i § 9, stk. 2, som affattet ved § 1, nr. 18, indsat en bestemmelse om, at graveaktøren ikke må grave, før påvisning har fundet sted, når ledningsejer har vurderet, at der skal ske påvisning af ledningen.

Et gyldigt svar inden for 2 timer kan også være, at forespørgslen er udtaget til manuel behandling, fordi ledningsoplysningerne ikke kan udleveres automatisk, f.eks. fordi der er oplysninger, der ikke er tilgængelige. Ledningsejere vil i alle tilfælde kunne sende evt. andre oplysninger, der skal med til graveaktøren, i systemet. Disse oplysninger vil blive videreformidlet til graveaktøren.

Efter det foreslåede *stk. 1, 3. og 4. pkt.*, er almindelig arbejdstid mellem kl. 7 og 16 på hverdage, og fristen på 2 timer løber kun inden for dette tidsrum. Modtages forespørgslen uden for almindelig arbejdstid på hverdage eller på en dag, der ikke er en hverdag, skal ledningsejer sende de nødvendige ledningsoplysninger snarest muligt og senest inden for 2 timer den næstkommende hverdag inden for almindelig arbejdstid.

Bestemmelsen betyder, at en ledningsejer inden for almindelige arbejdstid, som er kl. 7-16 på hverdage, skal kunne svare på forespørgsler om ledningsoplysninger inden for 2 timer. Formålet med bestemmelsen er at sikre, at graveaktørerne kan få ledningsoplysninger hurtigere i den periode af hverdagen, hvor de typisk arbejder, og at sikre, at en ledningsejer ikke skal have døgnbemanding til udlevering af ledningsoplysninger på hverdage, fordi ledningsejer skal være klar til at sende ledningsoplysninger snarest muligt og inden for 2 timer døgnet rundt på hverdage. Bestemmelsen skal endvidere sikre, at ledningsejerne også kan vedligeholde deres systemer, eller at der ikke skal kaldes folk på arbejde, hvis systemet bryder ned om aftenen.

Forespørger en graveaktør om ledningsoplysninger uden for tidsrummet kl. 7-16 på en hverdag eller så sent inden for tidsrummet, at en ledningsejer ikke kan nå at svare på forespørgslen inden for almindelig arbejdstid, er ledningsejer ikke forpligtet til at sende ledningsoplysningerne før den næstkommende hverdag mellem kl. 7-16. Forespørger en graveaktør f.eks. om ledningsoplysninger en hverdag kl. 15.45, behøver ledningsejer ikke at sende ledningsoplysninger før kl. 8.45 den næstkommende hverdag, hvis ledningsejer ikke kan nå at sende ledningsoplysningerne inden kl. 16 den hverdag, der forespørges. Forespørger en graveaktør om ledningsoplysninger på en dag, der ikke er en hverdag, behøver ledningsejer ikke at sende ledningsoplysningerne før den næstkommende hverdag inden for almindelig arbejdstid. Ledningsejer skal i sådanne situationer sende ledningsoplysningerne snarest muligt og senest inden for 2 timer den næstkommende hverdag.

Med forslagets *stk. 2* indsættes en ny bestemmelse, hvorefter enhver af loven omfattet ledningsejer, der skal behandle en forespørgsel om ledningsoplysninger manuelt, skal sende de nødvendige ledningsoplysninger til Ledningsejerregistret snarest muligt og inden for 2 hverdage, efter at forespørgslen er modtaget.

Bestemmelsen er en undtagelse til *stk. 1* om udlevering af ledningsoplysninger inden for 2 timer og er indsat for at give ledningsejerne længere tid til at behandle og sende de nødvendige ledningsoplysninger, når forespørgslen skal behandles manuelt. Manuel behandling er f.eks., når ledningsejer ikke umiddelbart kan udlevere på grund af områdets størrelse eller omfanget af de ledningsoplysninger, der skal udleveres, eller hvis det udtages til påvisning på grund af ledningens beskaffenhed, f.eks. fordi det er farligt at beskadige ledningen, eller placeringen er ukendt.

Fristen på 2 timer i *stk. 1* forudsætter, at ledningsejeren kan sende ledningsoplysningerne automatisk, og det kan derfor ikke forventes, at ledningsejeren vil kunne sende ledningsoplysningerne lige så hurtigt ved manuel behandling. Fristen er derfor sat til 2 hverdage, som skal forstås på samme måde som i *stk. 1*. Fristen er sat for give ledningsejeren rimelig tid til at behandle forespørgslen om ledningsoplysninger, men også for at graveaktøren ikke skal vente alt for længe på at få ledningsoplysningerne.

Efter det foreslåede *stk. 3* skal en ledningsejer, hvor ledningsejers system til at sende ledningsoplysninger bryder ned, sende ledningsoplysningerne hurtigst muligt, efter at systemet fungerer igen.

Bestemmelsen er ny og er en undtagelse til *stk. 1*. Bestemmelsen er indsat, så ledningsejer ikke skal have døgnbemanding, der kan tage over og sende de nødvendige ledningsoplysninger manuelt i tilfælde af systemnedbrud. Ledningsejer skal i stedet sende de nødvendige ledningsoplysninger snarest muligt, efter at systemet fungerer igen.

Det forventes ikke, at ledningsejer skal sende medarbejdere på arbejde om aftenen eller midt om natten i tilfælde af systemnedbrud, men at ledningsejeren kan begynde at udbedre systemnedbruddet næstkommende hverdag.

Det foreslåede *stk. 4* viderefører gældende ret om, at en ledningsejer, der er omfattet af loven, i stedet for at sende de nødvendige ledningsoplysninger eller som supplement til disse, kan meddele graveaktøren, at ledningen skal påvises på stedet.

Bestemmelsen giver ledningsejeren mulighed for at påvise ledningen i graveområdet i stedet for at sende ledningsoplysninger eller som supplement til de nødvendige ledningsoplysninger. Bestemmelsen kan anvendes, hvis ledningsejeren ikke kan sende de nødvendige ledningsoplysninger, fordi ledningsejeren ikke har dem, eller fordi ledningsejeren har behov for at være til stede, når der graves i nærheden af ledningen. Ledningsejeren kan f.eks. påvise, hvis ledningsoplysningerne er mangelfulde, eller ledningsejer har behov for at være til stede ved gravearbejdet, f.eks. fordi ledningerne er farlige at grave over. Der er derfor i § 9, stk. 2, som affattet ved § 1, nr. 18, indsat en ny bestemmelse om, at graveaktøren ikke må grave, før påvisning har fundet sted, når ledningsejer har vurderet, at der skal ske påvisning af ledningen.

For at tydeliggøre, at det er ledningsejeren, der beslutter, at ledningen skal påvises, foreslås der indsat en ny bestemmelse i § 9, stk. 3, som affattet ved § 1, nr. 18, stk. 3, hvorefter en graveaktør skal anmode om påvisning, hvis graveaktøren ikke kan finde ledningen, således at der i loven er 2 muligheder for påvisning af ledningen på graveområdet, jf. bemærkningerne til § 1, nr. 18, stk. 3.

Påvisning af ledningen kan f.eks. ske ved tydelig markering af ledningens forløb i graveområdet og om nødvendigt ved frigravning af ledningen. Påvisningspligten gælder for de ledningsejere, der er omfattet af loven og ikke f.eks. for private grundejere, der har private ledninger liggende på deres private ejendom.

Påvisningspligten kan efter omstændighederne klares ved, at ledningsejer og graveaktør indbyrdes afklarer, hvor i forespørgselsområdet graveaktøren skal grave. Ledningsejer kan herefter vurdere, om det er relevant at påvise ledningen. Har graveaktøren f.eks. sendt en graveforespørgsel, der dækker et større område, end der skal graves i, behøver ledningsejeren ikke påvise ledningen, hvis graveområdet ikke vil omfatte det område, ledningsejerens ledning er placeret i.

Med forslaget *stk. 5* defineres begrebet »nødvendige ledningsoplysninger«. Nødvendige ledningsoplysninger skal have et indhold og en kvalitet, så de er umiddelbart anvendelige ved gravearbejdet.

Bestemmelsen er en præcisering af gældende ret, idet ledningsejere allerede efter gældende ret skal sende de nødvendige ledningsoplysninger. Begrebet er ikke nærmere defineret i loven, men det fremgår af bemærkningerne til § 8 i forslaget fra 2003, jf. FT 2003-04: 1348, 5242; A 1709 (lovforslag 52), at de nødvendige ledningsoplysninger er de oplysninger, der er relevante for det planlagte gravearbejde, og det fremgår af § 17, stk. 3 i bekendtgørelse om registrering af ledningsejere, at de nødvendige ledningsoplysninger skal have et indhold og en kvalitet, så de er umiddelbart anvendelige ved gravearbejdet.

Formålet med at definere begrebet er at præcisere forventningerne til kvaliteten af det udleverede ledningsmateriale for at lette planlægningen og gennemførelsen af gravearbejde og dermed medvirke til at nedbringe antallet af graveskader. Stk. 5 præciseres derfor ved, at bekendtgørelsen om registrering af ledningsejere § 17, stk. 3 indsættes i loven, således at de nødvendige ledningsoplysninger skal have et indhold og en kvalitet, så de er umiddelbart anvendelige ved gravearbejdet. At ledningsoplysningerne skal være umiddelbart anvendelige betyder, at ledningsoplysningerne skal have en sådan præcision og udformning, at de kan tjene deres formål: At være et planlægningsgrundlag for gravearbejder for at undgå graveskader. Og det betyder endvidere, at ledningsoplysningerne skal kunne anvendes af graveaktør til gravearbejdet, uden at graveaktøren skal henvende sig til ledningsejeren igen for at få flere oplysninger om ledningen. Det er således ledningsejers ansvar at udlevere de nødvendige ledningsoplysninger til graveaktøren.

Som det klare udgangspunkt skal graveaktøren kunne stole på de udleverede ledningsoplysninger, medmindre der er forhold i ledningsoplysningerne eller på graveområdet, som giver klart grundlag for mistanke om, at der må være fejl i ledningsoplysningerne. Dette betyder dog ikke, at graveaktøren bare kan se på ledningsoplysningerne og grave uden at tage hensyn til, hvordan det ser ud på graveområdet. Graveaktøren skal tilrettelægge og udføre gravearbejdet under hensyntagen til de modtagne ledningsoplysninger. Ledningerne bør derfor lokaliseres på en sikker måde, før der graves med en maskine, medmindre graveaktøren er sikker på, at der ikke er andre ledninger, der hvor der skal graves.

I det foreslåede *stk. 6* får energi-, forsynings- og energiministeren en beføjelse til at fastsætte regler om, hvilke oplysninger der indgår i nødvendige ledningsoplysninger, herunder oplysninger om forsyningsart, antal ledninger eller tracéer, der er nedgravet i jorden eller nedgravet i eller anbragt på havbunden inden for det danske søterritorium, ledningers eller tracéers placering i graveområdet og ledningers fareklasse. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om, at en ledningsejer for så vidt angår visse ledninger, der er nedgravet i jorden eller nedgravet i eller anbragt på havbunden inden for det danske søterritorium, alene skal opfylde kravene til nødvendige ledningsoplysninger, hvis ledningsejeren har disse oplysninger.

Beføjelsen er en videreførelse af gældende ret. Beføjelsen kan anvendes til at fastsætte regler om, at ledningsoplysningerne som minimum skal have tilknyttet oplysninger om forsyningsart, om antal ledninger eller tracéer, der er nedlagt i jorden, ledningernes eller tracéernes placering i graveområdet, ledningers fareklasse og oplysningerne om ledningsoplysningernes nøjagtighed. Med tracé menes en rende eller grav, hvori der kan ligge en eller flere ledninger eller føringsrør.

Ledningsejere kan have nedlagt et antal ledninger sammen i et tracé. Disse ledninger er ikke alle opmålt på ledningsniveau, men på tracéniveau. Hvis ledningsejer har oplysningen, kan ledningsejeren oplyse, hvor mange ledninger der ligger i tracéet, og om antallet af ledninger varierer, men det

vil ikke være et krav at gøre det. Det vil sammen med følgegruppen blive overvejet, om det for nye ledninger skal være en pligt at oplyse, hvor mange ledninger der ligger i tracé.

Ved endvidere at stille krav til ledningsejeren om at oplyse ledningsoplysningernes nøjagtighed, f.eks. i hvilken nøjagtighedsklasse ledningen hører til, vil graveaktøren få en række oplysninger, der er vigtige for planlægningen af gravearbejdet. Det samme gælder for kravet om at oplyse om ledningens forsyningsart eller fareklasse. Disse oplysninger vil gøre graveaktøren bedre i stand til at bedømme, hvor farlige disse er. Det kan f.eks. forårsage store skader på mennesker, gravemaskiner og omgivelserne, hvis en gasledning graves over, eller koste en virksomhed indtægter, hvis ledninger, der forsyner virksomheden med strøm eller internetforbindelse, graves over.

Kravet om at give oplysninger om ledningsoplysningernes nøjagtighed vil gøre graveaktøren i stand til at inddrage oplysningerne i planlægningen af gravearbejdet. Dette krav kan f.eks. blive udmøntet i en række nøjagtighedsklasser for ledninger, f.eks. 0-0,5 meter, 0,5-1 meter og 1-1,5 meter. Ved at fastsætte en række nøjagtighedsklasser vil graveaktøren have bedre mulighed for at vurdere, hvor forsigtigt der skal graves efter ledningerne i graveområdet, eller om der skal anmodes om påvisning på graveområdet. Graveaktør bør dog som udgangspunkt forsøge sig med prøvegravninger, før de anmoder om påvisning efter § 9, stk. 3, som affattet ved § 1, nr. 18. Derudover kan reglerne, som fastsættes i bekendtgørelsen, f.eks. være, at ledningsejer skal sende oplysninger om ledningens x og y koordinaten for alle ledninger, mens z koordinaten kun skal oplyses for nye ledninger, men energi-, forsynings- og klimaministeren vil også kunne fastsætte regler om, at ledningsejer skal udlevere andre ledningsoplysninger.

Energi-, forsynings- og klimaministerens beføjelse vil blive udmøntet, så de nødvendige ledningsoplysninger er oplysninger, der vil være til hjælp for graveaktørerne, men ikke fastsætter unødige krav for ledningsejerne så som krav til nyregistrering.

Beføjelsen vil blive udmøntet efter inddragelse af følgegruppen, der er nedsat til at deltage i arbejdet. Følgegruppen vil således blive inddraget i fastsættelsen af reglerne om, hvilke oplysninger der skal sendes sammen med de nødvendige ledningsoplysninger.

Det skal endvidere sikres, at ledningsejer kan medsende supplerende oplysninger, når ledningsoplysningerne udleveres. Det kan være nødvendigt for ledningsejeren at give ekstra oplysninger, f.eks. oplysning om, at ledningsejer skal kontaktes, inden der graves, fordi ledningsejer skal være til stede, når der graves. Der kan være tale om oplysninger om styrede underboringer og profiltegninger m.m., eller ekstra oplysninger, der skal gøre det lettere for graveaktøren at finde ledningerne i graveområdet. Disse oplysninger kan være særdeles vigtige at få med til graveaktøren, selv om de ikke falder ind under begrebet »nødvendige ledningsoplysninger«.

Det foreslåede stk. 6 giver endvidere energi-, forsynings- og energiministeren beføjelse til at fastsætte nærmere regler om, at ledningsejer, for så vidt angår visse ledninger der er nedgravet i jorden eller nedgravet eller anbragt på havbunden inden for det danske søterritorium, alene skal opfylde kravene til nødvendige ledningsoplysninger, hvis ledningsejer har disse oplysninger.

Beføjelsen er indsat, fordi der i medfør af stk. 6 vil blive fastsat regler om en række ledningsoplysninger, som en ledningsejer skal oplyse, når de sender de nødvendige ledningsoplysninger. Oplysningerne, der vil blive fastsat regler om, skal gøre det lettere for graveaktøren at grave sikkert i graveområdet, ved at graveaktøren f.eks. får oplysninger om ledningernes nøjagtighed eller fareklasse og dermed ved, om graveaktøren skal være ekstra påpasselig, når der graves.

For ledninger, der allerede er nedgravet i jorden eller er nedgravet i eller anbragt på havbunden inden for søterritoriet, kan der for ledningsejeren være meget arbejde forbundet med at skulle efterleve kravene, der er fastsat i medfør af stk. 6. Dette skyldes, at ledningsejere ikke i alle tilfælde vil have alle de oplysninger, der er nødvendige ledningsoplysninger.

Ledningsejeren skal ikke indhente nye oplysninger eller grave ledningerne op for at opfylde kravene i stk. 6. Der vil derfor blive givet mulighed for, at ledningsejer i de felter, der skal udfyldes, kan svare, at ledningsejer ikke har registreret disse oplysninger. Intentionen med bestemmelsen er, at energi-, forsynings- og klimaministeren kan fastsætte regler om, at ledningsejer for de ledninger, der er nedgravet i jorden eller er nedgravet i eller anbragt på havbunden inden for søterritoriet, når funktionen, der skal sammenstille ledningsoplysninger, bliver sat i drift, kun skal udlevere ledningsoplysningerne, i det omfang ledningsejer har dem. Ledningsejer vil dog stadig være ansvarlig for at udlevere de nødvendige ledningsoplysninger til graveaktøren.

For nye ledninger, der nedgraves i jorden eller nedgraves i eller anbringes på havbunden inden for søterritoriet, efter tidspunktet, hvor funktionen, der skal sammenstille ledningsoplysningerne, er sat i drift, skal ledningsejer som et minimum udlevere de oplysninger, der fastsættes i medfør af stk. 6.

Med det foreslåede *stk. 7* får energi-, forsynings- og klimaministeren en ny beføjelse til at fastsætte regler om ledningsejers udlevering af ledningsoplysninger, herunder at ledningsoplysningerne skal udleveres i et bestemt digitalt format.

Bestemmelsen er en udmøntning af initiativ 6.3 i Digitaliseringsstrategien 2016-2020, der bl.a. skal give et bedre overblik over det nedgravede ledningsnet for at forebygge graveskader.

Da standarder kan ændre sig over tid, udmøntes Digitaliseringsstrategien 2016-2020, initiativ 6.3, med en beføjelse til energi-, forsynings- og klimaministeren for at fremtidssikre, at ministeren i samarbejde med de relevante parter kan fastsætte regler om standardisering og videreudvikling eller ændre standarden, hvis dette bliver nødvendigt, f.eks. hvis

brugernes ønsker til standarden ændres. Det forventes, at beføjelsen vil blive anvendt til at fastsætte krav om, at ledningsoplysningerne udveksles i et bestemt standardiseret og vektoriseret format.

Beføjelsen vil blive udmøntet efter inddragelse af følgegruppen, der er nedsat til at deltage i arbejdet. Følgegruppen vil således blive inddraget i fastsættelsen af de krav, der skal stilles til ledningsoplysningerne og til standarden, som ledningsoplysningerne bliver udvekslet efter.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.2. om krav til ledningsoplysninger, der udleveres, 2.2.2. om udlevering af ledningsoplysninger via Ledningsejerregistret og 2.3.2. om påvisning af ledninger i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 18

Det foreslås, at den gældende § 9, stk. 1, i lov om registrering af ledningsejere affattes på ny.

Efter den gældende § 9, stk. 1, skal enhver, der erhvervsmæssigt udfører gravearbejder, forespørge om ledningsoplysninger i Ledningsejerregistret, inden gravearbejdet påbegyndes. Forpligtelsen gælder for enhver, der erhvervsmæssigt udfører gravearbejder. Dette kan f.eks. være entreprenører og andre. Personer, der udfører hobby- eller fritidsbetonet gravning, er dog ikke omfattet af loven, ligesom landmænd, der udfører markarbejde og personer, der udfører f.eks. havearbejder og selvbyggerarbejde, heller ikke vil være omfattet af loven, men private borgere eller landmænd vil kunne indhente ledningsoplysninger, hvis de ønsker at vide, om der ligger ledninger på deres ejendom.

I bekendtgørelse om registrering af ledningsejere § 17, stk. 3, er det fastsat, at de udleverede ledningsoplysninger skal have et indhold og en kvalitet, så de er umiddelbart anvendelige ved gravearbejdet.

Graveaktøren skal således, når graveaktøren har modtaget ledningsoplysningerne, tilrettelægge og udføre gravearbejdet under hensyntagen til de indhentede oplysninger. Graveaktøren skal bedømme ledningsoplysningerne ud fra forholdene i graveområdet.

Det foreslåede *stk. 1, 1. pkt.*, viderefører gældende ret om, at en graveaktør skal indhente oplysninger fra Ledningsejerregistret om, hvilke ledninger der findes i hele graveområdet.

Det foreslåede *stk. 1, 2. pkt.*, fastsætter, at Ledningsejerregistret, når registret har modtaget ledningsoplysninger fra ledningsejerne, straks gør disse tilgængelige for graveaktøren.

Bestemmelsen er ny og betyder, at graveaktøren vil få stillet ledningsoplysningerne til rådighed gennem sammenstillingsfunktionen i Ledningsejerregistret, jf. pkt. 2.2.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger. Graveaktøren vil dermed ikke længere selv skulle sortere ledningsoplysningerne og finde ud af, hvor ledningsoplysningerne er placeret i forhold til hinanden.

Med det foreslåede *stk. 1, 3. og 4. pkt.*, videreføres gældende ret om, at de nødvendige ledningsoplysninger skal

være gjort tilgængelige for graveaktøren, inden gravearbejdet påbegyndes. Gravearbejdet skal tilrettelægges og udføres under hensyntagen til de modtagne oplysninger.

Bestemmelsen fastsætter, at gravearbejdet skal tilrettelægges og udføres under hensyntagen til de modtagne oplysninger. Graveaktøren skal derfor stadig bedømme de modtagne ledningsoplysninger ud fra forholdene i graveområdet, før der graves. Graveaktøren vil ud fra de modtagne ledningsoplysninger skulle bedømme, om der skal anmodes om påvisning, hvis der er forhold på graveområdet eller ved de udleverede ledningsoplysninger, der klart giver grundlag for mistanke om, at ledningsoplysningerne er misvisende. Det klare udgangspunkt er dog, at graveaktøren skal forsøge at finde ledningerne, før der anmodes om påvisning, f.eks. ved at prøvegrave.

Gældende ret om, at graveaktøren skal tilrettelægge og udføre gravearbejdet under hensyntagen til de modtagne ledningsoplysninger, videreføres. Graveaktøren er således ansvarlig for at anvende ledningsoplysningerne forsvarligt og i øvrigt overholde gældende ret, når der graves.

Det foreslåede *stk. 1, 5. pkt.*, fastsætter, at de modtagne ledningsoplysninger skal være tilgængelige på graveområdet, når der graves.

Bestemmelsen er ny og er indsat, fordi en graveaktør ikke vil være i stand til at bedømme de modtagne ledningsoplysninger og planlægge og tilrettelægge gravearbejdet under hensyntagen til de modtagne ledningsoplysninger, hvis ikke graveaktøren har disse med ude på graveområdet. Der indsættes derfor krav om, at ledningsoplysningerne skal være tilgængelige på graveområdet.

Det foreslåede *stk. 2* fastsætter, at hvis ledningsejer har meddelt, at der skal ske påvisning af ledningen efter § 8, stk. 4, som affattet ved § 1, nr. 17, må gravearbejdet ikke påbegyndes, før påvisningen har fundet sted.

Bestemmelsen er ny og er indsat, fordi påvisning efter § 8, stk. 4, som affattet ved § 1, nr. 17, foregår, når ledningsejer vurderer, at denne ikke kan udlevere de nødvendige ledningsoplysninger, eller at det er nødvendigt, at ledningsejer er til stede, når der graves. Bestemmelsen er indsat for at gøre det helt tydeligt, at der ikke må graves, før påvisningen er gennemført, selv om graveaktøren kan have modtaget de nødvendige ledningsoplysninger fra ledningsejer og derfor vil overholde reglen i stk. 1 om, at der ikke må graves, før de nødvendige ledningsoplysninger er tilgængelige for graveaktøren.

Efter det foreslåede *stk. 3, 1. og 2. pkt.*, skal graveaktøren rette henvendelse til ledningsejeren om påvisning, hvis graveaktøren ikke kan finde ledningerne der, hvor ledningerne skulle være nedgravet i jorden ifølge de modtagne ledningsoplysninger. Påvisning skal ske inden for rimelig tid.

Bestemmelsen er ny og er indsat for at fastsætte regler om, hvordan påvisning skal håndteres, hvis graveaktøren ikke kan finde ledningen der, hvor ledningen efter de udleverede ledningsoplysninger skulle være. Et forsøg på at finde ledningen kan f.eks. være ved at prøvegrave i graveområdet.

Påvisningen af ledningen i graveområdet skal ske inden for rimelig tid. Påvisning efter stk. 3 vil finde sted, enten lige før gravearbejdet påbegyndes, eller efter at gravearbejdet er påbegyndt, og ledningsejeren skal derfor påvise inden for rimelig tid, for at undgå unødigt ventetid på graveområdet.

Rimelig tid vil altid være en konkret vurdering. Det må antages, at »rimelig tid« som udgangspunkt sker inden for 2 hverdage. Dette skyldes, at graveaktøren ikke kan vente i mange dage på, at ledningsejeren skal påvise ledningen, fordi graveaktøren ikke kan lade et hul i en vej eller et fortov stå åbent længere end højst nødvendigt. Der vil ofte i en gravetilladelse blive stillet et krav om, at hullet skal lukkes hurtigst muligt. Men det kan i visse situationer være rimeligt, at graveaktøren skal vente længere. Graveaktøren bør anmode om ledningsoplysninger, før der anmodes om gravetilladelse, og graveaktøren kan derfor i visse tilfælde have undersøgt graveområdet i god tid, forud for at der skal graves. Der bør i sådanne tilfælde rettes henvendelse til ledningsejer, når det er klart, at graveaktøren ikke kan finde ledningen, også selv om gravearbejdet ikke er gået i gang. Det kan også være rimeligt, at graveaktøren skal vente lidt længere i ferieperioder.

Efter det foreslåede *stk. 3, 3. pkt.*, afholder graveaktøren udgifterne til påvisningen, hvis ledningerne i det væsentlige ligger, som det fremgår af ledningsoplysningerne.

Bestemmelsen om omkostningsfordeling ved påvisningen er ny og er indsat for at fastlægge, hvordan fordelingen af udgifter til påvisning skal være. Det bør således være ledningsejer, der betaler for påvisningen, hvis ledningerne ikke ligger, hvor de burde ligge, og graveaktøren derfor ikke bør bære omkostningerne ved at finde ledningen. Derimod bør graveaktøren betale for påvisningen, hvis ledningen kunne være fundet ved at anvende ledningsoplysningerne.

»I det væsentlige ligger« betyder, at ledningen ikke behøver at ligge præcist som vist i ledningsoplysningerne, men at ledningerne bør ligge inden for en vis margin. Som eksempel kan forestilles en situation, hvor en ledningsejer i ledningsoplysningerne har fastsat en nøjagtighedsklasse, hvorefter ledningen ligger på et fastlagt sted i graveområdet med en usikkerhed på en halv meter. Graveaktøren prøvegraver, men kan ikke finde ledningen og anmoder derfor om påvisning. Hvis ledningen ligger længere væk end en halv meter, f.eks. en meter væk, fra den oplyste placering i graveområdet, taler det for, at graveaktøren ikke skal betale for påvisningen. Men det vil altid være en konkret vurdering.

Det foreslåede *stk. 4* fastsætter, at graveaktøren i Ledningsejerregistret kan gensende den oprindelige graveforespørgsel inden for et halvt år fra graveforespørgslens oprettelsesdato, og inden graveperioden udløber, uden yderligere beregning.

Bestemmelsen er ny og er en undtagelse til regler, der er fastsat i medfør af § 11, stk. 1, i lov om registrering af ledningsejere, hvorefter der skal betales gebyr for forespørgsel i Ledningsejerregistret.

Den foreslåede bestemmelse skal sikre, at en graveaktør kan få opdaterede ledningsoplysninger, hvor graveaktøren

f.eks. i første omgang har oprettet en graveforespørgsel til planlægning af et større projekt. Graveaktøren kan endvidere have behov for at spørge igen, hvis ledningsoplysningerne har en kort gyldighedsperiode, og graveperioden er længere end ledningsoplysningernes gyldighedsperiode. Som systemet er bygget i dag, må graveaktøren enten spørge igen i Ledningsejerregistret eller henvende sig direkte til ledningsejeren for nye ledningsoplysninger. For at sikre, at graveaktøren graver på baggrund af de seneste ledningsoplysninger, foreslås det, at graveaktøren kan gensende sin oprindelige graveforespørgsel i en bestemt periode uden yderligere beregning.

Bestemmelsen opstiller 2 betingelser for, at graveaktøren kan gensende sin graveforespørgsel om ledningsoplysninger uden yderligere beregning. Gensendelsen skal ske inden for et halvt år fra graveforespørgslens oprettelsesdato, og inden graveperioden udløber. Begge betingelser skal være opfyldt. Bestemmelsen kan give graveaktøren incitament til at sende en forespørgsel om ledningsoplysninger, inden der ansøges om gravetilladelse, fordi graveaktøren kan gensende sin forespørgsel og få de seneste ledningsoplysninger, umiddelbart før graveaktøren påbegynder arbejdet i graveområdet uden yderligere beregning.

Der vil ved vurderingen af, om der kan gendes uden yderligere beregning, blive taget udgangspunkt i den dato, hvor den oprindelige graveforespørgsel blev oprettet i Ledningsejerregistret. Derudover må graveperioden ikke være udløbet. Graveaktøren skal angive en graveperiode, når graveforespørgslen oprettes. Hvis graveperioden er kortere end et halvt år, vil der ikke være mulighed for at gensende den oprindelige forespørgsel, når graveperioden er udløbet, fordi begge betingelser skal være opfyldt.

Er graveperioden udløbet, eller er det gået mere end et halvt år, skal graveaktøren betale et nyt gebyr for at forespørge om ledningsoplysninger.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.2. om krav til ledningsoplysninger, der udleveres, 2.2.2. om udlevering via Ledningsejerregistret og 2.3.2. om påvisning i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 19

Det foreslås, at der i § 9 indsættes 2 nye stykker.

Efter det foreslåede *stk. 10* kan energi-, forsynings- og klimaministeren efter forhandling med transport-, bygnings- og boligministeren fastsætte regler om forespørgselspligten i forbindelse med uopsættelige gravearbejder.

Bestemmelsen er indsat, for at der kan fastsættes regler om, at graveaktører ikke skal vente på, at alle ledningsoplysninger er gjort tilgængelige, hvis en pludselig opstået skade på en ledning skal repareres med det formål at forhindre unødigt ressourcspild og forhindre afledte skader. Et uopsætteligt gravearbejde er, når der er akut fare for liv eller betydeligt formuetab, f.eks. hvis en vandledning eller olieledning er gået i stykker, og der er udslip af vand eller olie.

Beføjelsen kan anvendes til at fastsætte regler om, at en graveaktør kan iværksætte arbejdet, selv om graveaktøren

endnu ikke har alle ledningsoplysninger. Graveaktøren vil dermed ikke skulle vente på, at funktionen i Ledningsejerregistret har sammenstillet og gjort alle ledningsoplysningerne tilgængelige, men kan påbegynde det uopsættelige gravearbejde. Graveaktøren vil dog skulle udføre gravearbejdet under hensyntagen til de ledningsoplysninger, som graveaktøren har fået adgang til, og graveaktøren vil skulle være påpasselig under gravearbejdet.

Med det foreslåede *stk. 11* kan energi-, forsynings- og klimaministeren fastsætte regler om, at ledningsoplysningerne skal være digitalt tilgængelige på graveområdet.

Bestemmelsen er ny og hører sammen med den nye bestemmelse i § 9, stk. 1, 5. pkt., som affattet ved § 1, nr. 18, hvor der er fastsat, at de modtagne ledningsoplysninger skal være tilgængelige på graveområdet. Bestemmelsen giver energi-, forsynings- og klimaministeren en beføjelse for at sikre, at der kan fastsættes krav om, at graveaktøren skal have ledningsoplysningerne digitalt med på graveområdet.

Det er endnu ikke besluttet, hvordan ledningsoplysningerne gøres tilgængelige for graveaktøren af sammenstillingsfunktionen i Ledningsejerregistret. Energi-, forsynings- og klimaministeren får derfor beføjelsen til at fastsætte regler for at sikre, at reglerne hænger sammen med reglerne om, hvordan ledningsoplysningerne gøres tilgængelige for graveaktøren. Beføjelsen tænkes udnyttet, hvis det bliver tydeligt, at der bliver behov for at stille krav til graveaktørernes måde at håndtere ledningsoplysningerne på, f.eks. hvis antallet af graveskader stiger som følge af, at graveaktør ikke anvender de sammenstillede ledningsoplysninger, men f.eks. kun har en printet pdf-udgave af ledningsoplysningerne tilgængelig på graveområdet.

Til nr. 20 §§ 9a-9e

§ 9 a

Det foreslås, at § 9 a indsættes i loven. Bestemmelsen vil give energi-, forsynings- og klimaministeren beføjelse til at fastsætte regler om indberetning af fejl i ledningernes placering i forhold til udleverede ledningsoplysninger, og hvordan indberetningen skal foregå. Ministeren kan fastsætte en bagatelgrænse for, hvornår indberetningen skal foretages.

I dag får ledningsejere ikke automatisk besked om eventuelle fejl i de udleverede ledningsoplysninger i forbindelse med gravearbejde. Ved at indberette sådanne konstaterede fejl til Ledningsejerregistret kan andre graveaktører, der efterfølgende skal grave samme sted blive delagtiggjort i de konstaterede fejl. Fejlbeskeden skal kunne vedhæftes relevant dokumentation så som billeder og relevante indmålte data, hvis graveaktøren har mulighed for dette.

Det vil ikke altid være oplagt, hvem der er ledningsejer til en frigravet ledning, men når en relevant ledningsejer har fået besked om den indmeldte fejl, kan ledningsejer tage ansvar for fejlen og vurdere, om det giver anledning til, at ledningsoplysningerne skal ajourføres. Formålet med indberetningen er at give ledningsejeren mulighed for, uden selv at frigrave ledningerne, at opdatere deres ledningsoplysninger

for derved på sigt at højne kvaliteten af de udleverede ledningsoplysninger.

Hvis en indberettet fejl ikke giver anledning til, at en ledningsejer genkender egen ledning, kan indberetningen udleveres af Ledningsejerregistret og give graveaktører informationer om, at ledningsoplysninger kan være mangelfulde eller fejlbehæftede i det pågældende graveområde, eller at der kan findes udokumenterede ledninger i et graveområde.

Det foreslås, at løsningen foreløbig bliver en frivillig løsning, og at energi-, forsynings- og klimaministeren får en beføjelse til at fastsætte regler om indberetningen, herunder at gøre det til en pligt for begge parter at anvende løsningen.

Beføjelsen vil blive anvendt til at fastsætte en grænse for, hvornår graveaktør ikke behøver indberette fejl i ledningens placering, eller at ledningen ligger forkert i forhold til de udleverede ledningsoplysninger. Dette kan f.eks. være, hvis ledningen kun ligger nogle få centimeter fra, hvor den efter ledningsoplysningerne skal ligge.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.5.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

§ 9 b

Det foreslås, at § 9 b indsættes i loven. Bestemmelsen vil give energi-, forsynings- og klimaministeren beføjelse til at fastsætte regler om, at graveaktører og ledningsejere skal indberette graveskader til Ledningsejerregistret. Ministeren kan endvidere etablere et indberetningssystem, hvor graveskader kan indberettes.

Formålet med at indføre denne indberetning er at give energi-, forsynings- og klimaministeren mulighed for at måle effekten af de nye funktioner i Ledningsejerregistret. Data skal anvendes til at måle effekter. Det er ikke hensigten med indberetningerne, at disse skal anvendes til at placere ansvar for graveskader. I stedet skal indberetningerne anvendes til at kunne forbedre grundlaget for at træffe beslutninger om eventuelle lovændringer eller tiltag rettet mod ledningsejere eller graveaktører, f.eks. vejledninger.

Indberetning af graveskader vil kunne give bedre oplysninger til statistiske formål. Det vil på sigt kunne give oplysninger om, hvorvidt der bliver flere eller færre skader, og det vil kunne anvendes til at vise, hvorfor skaderne sker og danne baggrund for mere målrettede handlinger for at undgå eller reducere antallet af graveskader.

Det forventes, at energi-, forsynings- og klimaministeren vil etablere et indberetningssystem, der følger graveforespørgslen, så en indberetning af en skade vil blive tilknyttet den graveforespørgsel, skaden er sket i forlængelse af.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.6.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

§ 9 c

Det foreslås, at § 9 c indsættes i loven. Bestemmelsen skal gøre det lettere at koordinere gravearbejder.

De gældende regler om koordinering af gravearbejder findes i §§ 73 og 74 i lov nr. 1520 af 27. december 2014 om

offentlige veje m.v. med senere ændringer (vejloven). Efter vejlovens § 74 har graveaktørerne pligt til at undersøge muligheder for at koordinere gravearbejder og kan blive pålagt at dække det dokumenterede tab, som en anden graveaktør eller vejmyndighed har haft, hvis de ikke gør dette. Muligheden for at koordinere skal undersøges, før der graves, og før der anmodes om gravetilladelse.

Efter det foreslåede *stk. 1* kan en ledningsejer eller graveaktør annoncere et område, som ledningsejeren eller graveaktøren planlægger at skulle grave i. Formålet med at annoncere et område er, at ledningsejeren eller graveaktøren dermed kan dokumentere, at vedkommende har forsøgt at koordinere sit gravearbejde i henhold til vejlovens regler.

Med »koordinering af gravearbejde« forstår en ledningsejers eller graveaktørs undersøgelse af, om flere gravearbejder kan koordineres. Begrebet følger vejlovens definition og er koordineret med Transport-, Bygnings- og Boligministeriet.

For at tilbyde en løsning på vejlovenes forpligtelse om koordineret gravning, forud for ansøgning om gravetilladelse hos de relevante vejmyndigheder, foreslås, at der udvikles en ny funktion i Ledningsejerregistret.

Løsningens placering i Ledningsejerregistret gør, at løsningen, udover at være landsdækkende, kan tilgås via Ledningsejerregistrets almindelige brugerflade og derved blive en integreret aktivitet i forbindelse med gravearbejde. Aktørerne, der anvender Ledningsejerregistret til at forespørge på ledningsoplysninger, skal også med de begrænsninger, der ligger i vejloven, undersøge muligheden for at koordinere gravearbejdet, når der skal graves i en vejs arealer.

Det er derfor oplagt at give mulighed for at koordinere gravearbejder i Ledningsejerregistret. Visningen af de områder, hvor der søges om koordineret gravning kan vises via Ledningsejerregistret.

Det foreslåede *stk. 2* giver en ledningsejer eller graveaktør, der planlægger at grave i et område, mulighed for at forespørge, om der er andre ledningsejere eller graveaktører, der planlægger at grave i samme område, så deres gravearbejder kan koordineres.

Bestemmelsen giver muligheden for at forespørge, før ledningsejeren eller graveaktøren selv annoncerer et planlagt graveområde. Bestemmelsen kan anvendes til at bringe ledningsejere sammen med andre ledningsejere eller graveaktører, der planlægger at grave i samme område.

Bestemmelsen vil gøre det muligt at finde og kontakte potentielle ledningsejere, der kan tænkes at ville deltage i koordineringen ud fra Ledningsejerregistrets interesseområder.

Efter det foreslåede *stk. 3* kan energi-, forsynings- og klimaministerens fastsætte regler om, hvordan annonceringen og forespørgsel skal ske. Bestemmelsen skal sikre, at ministeren kan udmønte bestemmelsen, så det sikres, at det kan anvendes i praksis af ledningsejere og graveaktører. Beføjelsen vil blive udmøntet med inddragelse af følgegruppen.

Energi-, forsynings- og klimaministerens vil i samarbejde med Vejdirektoratet og KL udvikle løsningen sammen, så

den tilpasses behovet hos vejmyndighederne, så anvendelse af funktionen kan opfylde forpligtelsen i vejlovens § 74.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.4. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

§ 9 d

Det foreslås, at § 9 d indsættes i loven. Bestemmelsen skal gøre det lettere at finde ledig kapacitet i føringsrør til samføring af ledninger.

De gældende regler om samføring (anvendelse af ledig kapacitet i føringsrør) findes i kapitel 2 i lov om graveadgang, etablering og udnyttelse af infrastruktur til telekommunikationsformål samt udnyttelse af infrastruktur på tværs af forsyningssektorer m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 662 af 10. juli 2003, som ændret ved lov nr. 741 af 1. juni 2015. Ledningsejere kan anmode om adgang til oplysningerne om netoperatørers eksisterende passive fysiske infrastruktur, f.eks. føringsrør. Netoperatøren skal snarest muligt og seneste 2 uger efter datoen for modtagelsen af anmodningen skriftligt afvise en anmodning, hvis netoperatøren ønsker at afvise denne.

Efter det foreslåede *stk. 1* kan en ledningsejer indberette til Ledningsejerregistret, at de har føringsrør i et område. Ved føringsrør forstås rør hvori der kan føres en eller flere ledninger. Ledig kapacitet i føringsrør har stor betydning for udrulning af højhastighedsforbindelser og er med til at sikre hurtigere og billigere forsyning til hele landet. Det er hurtigere at føre ledninger i føringsrør i forhold til at nedgrave ledninger, derfor får føringsrør en betydning for muligheden for at udbrede bredbånd hurtigere og billigere. Det er derfor vigtigt fremover også at beskytte denne type ledninger mod graveskader, ligesom ledningstypen vil være en vigtig del af den kommende funktion til samføring.

Formålet med at udnytte andre ledningsejeres føringsrør, er at spare graveudgifterne til etablering af nye ledninger i jorden, og forebygge skader på eksisterende ledninger ved ikke at skulle grave.

Efter kapitel 2 i lov om graveadgang, etablering og udnyttelse af infrastruktur til telekommunikationsformål samt udnyttelse af infrastruktur på tværs af forsyningssektorer m.v. skal der etableres en mulighed for at søge efter ejere af føringsrør til brug for samføring.

Det foreslåede *stk. 1* giver en ledningsejer mulighed for at indberette interesseområder til Ledningsejerregistret, som angiver, at de har føringsrør i et område. Bestemmelsen pålægger ikke en pligt for ledningsejere til at indberette ledig kapacitet, men skal gøre det lettere for ledningsejere at komme i kontakt med hinanden. Bestemmelsen om registrering af føringsrør i Ledningsejerregistret skal således give mulighed for at finde ejere af mulige rør til samføring, så de kan komme i kontakt med hinanden.

Med samføring forstås der, at en ledningsejer udnytter en anden ledningsejers føringsrør til føring af egne ledninger. Begrebet følger definitionen, der er fastsat i lov om graveadgang, etablering og udnyttelse af infrastruktur til telekommunikationsformål samt udnyttelse af infrastruktur på tværs af forsyningssektorer m.v.

Det foreslåede *stk. 2* fastlægger, at en ledningsejer, der planlægger at føre nye ledninger i et område, kan forespørge Ledningsejerregistret, om der er ledningsejere, der har føringsrør i området. Bestemmelsens formål er, at ledningsejere kan komme i kontakt med andre ledningsejere og til dem kan sende en anmodning om adgang til ledig kapacitet i føringsrør. Den tekniske løsning endnu ikke er udviklet, men udviklingen af den tekniske løsning vil ske med inddragelse af følgegruppen.

I det foreslåede *stk. 3* indsættes der en frist for ledningsejere til at besvare en forespørgsel om adgang til oplysninger om føringsrør snarest muligt og senest 2 uger efter datoen fra modtagelsen af forespørgslen.

I lov om graveadgang, etablering og udnyttelse af infrastruktur til telekommunikationsformål samt udnyttelse af infrastruktur på tværs af forsyningssektorer m.v. er der fastsat en frist, hvorefter en ejer af infrastruktur skal besvare en forespørgsel om adgang til oplysninger om infrastruktur hurtigst muligt og senest 2 uger, efter forespørgslen er modtaget. Der skal derfor bygges et system til fremsending af sådanne anmodninger, som alene skal sikre, at parterne kan have en fortsat dialog uden om Ledningsejerregistret.

Ledningsejer gives derfor en frist til at besvare en forespørgsel om adgang til oplysninger om føringsrør, der lægger sig op ad fristen i lov om graveadgang, etablering og udnyttelse af infrastruktur til telekommunikationsformål samt udnyttelse af infrastruktur på tværs af forsyningssektorer m.v. En forespørgsel kan besvares med et ja eller nej, og ledningsejer vil skulle overholde reglerne i kapitel 2 i lov om graveadgang, etablering og udnyttelse af infrastruktur til telekommunikationsformål samt udnyttelse af infrastruktur på tværs af forsyningssektorer m.v.

Energi-, forsynings- og klimaministeren får i det foreslåede *stk. 4* beføjelse til at fastsætte regler om, hvordan indberetning af føringsrør skal ske, og hvordan forespørgsel skal foretages. Formålet er at sikre, at registret kan anvendes til at etablere kontakt mellem flere ledningsejere. Beføjelsen kan ikke beskrives nærmere, da systemet til indberetning og søgning af føringsrør endnu ikke er udviklet. Beføjelsen vil blive udmøntet med inddragelse af følgegruppen, så udviklingen til det eksisterende Ledningsejerregister kan understøtte kravene sat i lov om graveadgang, etablering og udnyttelse af infrastruktur til telekommunikationsformål samt udnyttelse af infrastruktur på tværs af forsyningssektorer m.v.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.4. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

§ 9 e

Det foreslås, at § 9 e indsættes i loven. Bestemmelsen er ny og er indsat for at fastsætte regler om sammenstilling af ledningsoplysninger.

Det foreslåede *stk. 1* fastsætter, at Ledningsejerregistret modtager og sammenstiller ledningsoplysningerne fra ledningsejerne og gør de sammenstillede ledningsoplysninger tilgængelige for graveaktører eller andre brugere.

Sammenstillingsfunktionen er en ny funktion i Ledningsejerregistret, der skal sammenstille de ledningsoplysninger, Ledningsejerregistret modtager fra ledningsejere, og gøre de sammenstillede ledningsoplysninger tilgængelige for graveaktøren, der har sendt en graveforespørgsel om ledningsoplysninger til Ledningsejerregistret.

Den nye funktion vil dermed blive et nyt led i udvekslingen af ledningsoplysninger mellem ledningsejer og graveaktør. Funktionen skal gøre de administrative byrder ved udvekslingen mindre og gøre det lettere at få overblik over ledninger i graveområdet. Funktionen er en del af udmøntningen af Digitaliseringsstrategien 2016-2020, initiativ 6.3, om at etablere en digital platform for udvekslingen af data om nedgravet infrastruktur, der skal effektivisere arbejdsgange.

»Gøres tilgængelig« skal forstås bredt og kan være, at Ledningsejerregistret sender de sammenstillede ledningsoplysninger til graveaktøren, eller at graveaktøren skal hente ledningsoplysningerne hos Ledningsejerregistret efter at have modtaget besked om, at ledningsoplysningerne er tilgængelige.

Andre brugere kan være borgere, advokater eller andre, der forespørger om ledningsoplysninger. Borgere kan f.eks. forespørge om ledningsoplysninger, når de skal grave på deres egen grund, eller en advokat kan f.eks. forespørge om ledningsoplysninger til brug for skatteretssager.

Det forventes, at graveaktørerne vil få adgang til ledningsoplysningerne, efterhånden som sammenstillingsfunktionen modtager ledningsoplysningerne fra ledningsejere. Det forventes dog, at graveaktørerne først vil få klarmelding fra Ledningsejerregistret, når Ledningsejerregistret har modtaget svar fra alle ledningsejere, eller besked om eventuelle manglende svar, når fristen er udløbet. Et svar kan også være, at forespørgslen er udtaget til manuel behandling, at ledningen skal påvises af en ledningsejer, eller at der ikke findes ledninger i det pågældende graveområde. Den nærmere udmøntning af reglen vil ske under inddragelse af følgegruppen.

Sammenstillingsfunktionen hænger sammen med standardiseringen, jf. pkt. 2.1.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger. Sammenstillingen af ledningsoplysningerne i Ledningsejerregistret vil ikke fungere i praksis, medmindre der stilles krav til, hvordan ledningsoplysningerne skal sendes, fordi Ledningsejerregistret ikke vil kunne sammenstille ledningsoplysningerne, hvis de er i forskellige formater eller uden målfaste oplysninger.

Den foreslåede sammenstillingsfunktion i Ledningsejerregistret vil gøre det lettere for graveaktørerne at finde ud af, hvor i graveområdet ledninger eller tracéer er placeret. Ledningsejerregistret vil sammenstille ledningsoplysningerne, så det fremmer overblikket over ledninger og tracéer i graveområdet. Herved har graveaktøren ikke længere selv den administrative byrde eller risiko for fejlkilder med sammenstilling af ledningsoplysningerne.

Efter det foreslåede *stk. 2* kan Ledningsejerregistret ikke gøres erstatningsansvarlig for fejl i de ledningsoplysninger, som sendes til Ledningsejerregistret. Ledningsejerregistret

kan dog gøres erstatningsansvarlig for fejl i sammenstillingen af ledningsoplysninger efter dansk rets almindelige erstatningsretlige regler.

Bestemmelsen er ny og er indsat for at fastsætte, hvornår Ledningsejerregistret kan gøres erstatningsansvarlig for en graveskade. Der er som udgangspunkt ikke tænkt nogen ændring i gældende ret på dette punkt. Det vil fortsat være ledningsejerens ansvar at sende de nødvendige ledningsoplysninger til Ledningsejerregistret, og ledningsejeren har fortsat ansvaret for, at de udleverede nødvendige ledningsoplysninger er korrekte. Ledningsejerregistret sammenstiller kun de modtagne ledningsoplysninger og gør de sammenstillede ledningsoplysninger tilgængelige for graveaktøren.

En graveaktør vil derfor fortsat skulle rette henvendelse til ledningsejeren ved skader på ledninger, og ansvaret for graveskaden følger gældende retspraksis, hvoraf det fremgår, at ledningsejeren f.eks. er ansvarlig for skader på ledninger, hvis ledningsejeren har udleveret fejlagtige ledningsoplysninger, ikke har udleveret ledningsoplysninger om ledningen, eller ikke har registreret et interesseområde i Ledningsejerregistret, mens graveaktøren er ansvarlig, f.eks. hvis graveaktøren ikke har indhentet ledningsoplysningerne, har gravet uden at tage hensyn til de udleverede ledningsoplysninger eller ikke giver de modtagne ledningsoplysninger videre til den, der skal grave. Det vil derfor fortsat være de konkrete omstændigheder, der afgør, hvem der har ansvaret for en graveskade.

Ledningsejerregistret vil dog efter omstændighederne kunne gøres erstatningsansvarlig for sammenstillingen af ledningsoplysningerne efter dansk rets almindelige erstatningsretlige regler, hvis der sker en fejl under sammenstillingen af ledningsoplysninger. Ledningsejerregistret vil efter omstændighederne kunne gøres erstatningsansvarligt, hvis ledningsoplysningerne som følge af en fejl, som Ledningsejerregistret er ansvarlig for, kommer til at få en forkert placering i forhold til den placering, ledningen har i de ledningsoplysninger, som ledningsejeren har sendt til Ledningsejerregistret.

Ledningsejerregistret vil derimod ikke være ansvarlig for eventuelle skader på ledninger, som skyldes, at graveaktøren graver uden at have modtaget de sammenstillede ledningsoplysninger fra Ledningsejerregistret, f.eks. fordi funktionen til sammenstilling ikke er tilgængelig, og graveaktøren derfor ikke kan tilgå ledningsoplysningerne. Ledningsejerregistret vil heller ikke kunne gøres erstatningsansvarlig, hvis en ledningsejer mangler at udlevere ledningsoplysninger eller sender ledningsoplysningerne for sent.

Der vil derfor blive opsat en række kontroller i sammenstillingsfunktionen for at minimere en række mulige fejl, f.eks. at Ledningsejerregistret ikke har videresendt en graveforespørgsel til ledningsejerne, eller at graveaktøren gøres opmærksom på manglende svar fra en graveaktør, så graveaktøren selv kan rykke for svar. Der opsættes desuden kontroller, så pakken ikke meldes færdig, før alle svar er modtaget korrekt fra ledningsejerne. Der vil f.eks. kunne opsættes kontroller, der sikrer, at sammenstillingsfunktionen i Ledningsejerregistret overvåger, at antallet af ledningssvar

skal svare til det antal ledningsejere, der forventes svar fra. Sammenstillingsfunktionen vil dermed kunne advare en graveaktør, hvis der kun er modtaget svar fra 5 ud af de 7 ledningsejere, der har fået en forespørgsel.

Den nye funktion vil endvidere skulle have en logningsfunktion, der skal kunne dokumentere, hvad der er fremsendt af ledningsejerne, og hvad der er gjort tilgængelig for graveaktørerne. Logningen vil både logge aktiviteterne og selve de dokumenter, der er fremsendt til Ledningsejerregistret og sammenstillingen, der er gjort tilgængelig for graveaktøren. Det vil under udviklingen af den nye funktion blive vurderet, hvordan der vil blive givet adgang til disse oplysninger i tilfælde af tvister mellem en ledningsejer og en graveaktør.

Efter det foreslåede *stk. 3* kan energi-, forsynings- og klimaministeren fastsætte regler om, hvordan Ledningsejerregistret skal gøre de sammenstillede ledningsoplysninger tilgængelige.

Energi-, forsynings- og klimaministeren får beføjelsen, så der kan fastsættes regler om, hvordan Ledningsejerregistret skal gøre ledningsoplysningerne tilgængelige for graveaktører og andre brugere, når systemet er blevet udviklet, og det vides, hvordan det vil fungere i praksis. Beføjelsen hænger sammen med standardiseringen af ledningsoplysninger, jf. pkt. 2.1.2. og 2.2.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Beføjelsen vil blive udmøntet med inddragelse af følgegruppen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 21

Det foreslås, at henvisningen til »§ 9, stk. 4«, i § 10, *stk. 1, nr. 3*, i lov om registrering af ledningsejere ændres til »§ 9, stk. 7«.

Den foreslåede bestemmelse er en konsekvens af, at der i § 9 indsættes 3 nye stykker. Henvisningen skal derfor ændres.

Til nr. 22

Det tilføjes til § 11, *stk. 1, 1. pkt.*, at energi-, forsynings- og klimaministeren kan fastsætte regler for, at betaling også skal dække udvikling og videreudvikling af Ledningsejerregistret.

Efter den gældende § 11, *stk. 1, 1. pkt.*, kan energi-, forsynings- og klimaministeren fastsætte regler om, at der kan tages betaling for brugernes adgang til Ledningsejerregistret. Der kan herunder fastsættes regler om, at gebyret skal dække omkostningerne ved Ledningsejerregistrets administration, drift og vedligeholdelse samt tilsyn i forbindelse med loven.

Energi-, forsynings- og klimaministeren har udmøntet beføjelsen i bekendtgørelse om registrering af ledningsejere, hvor der er fastsat regler om brugernes adgang til Ledningsejerregistret.

I dag kan der opkræves gebyr for administration, drift og vedligeholdelse samt tilsyn i forbindelse med loven. Dette betyder, at registret ikke kan videreudvikles for gebyrmidlerne, men kun kan udvikles i det omfang, en udvikling eller videreudvikling falder ind under vedligeholdelse.

Med ændringen af stk. 1, 1. pkt., kan energi-, forsynings- og klimaministeren fastsætte regler om, at betaling for brugerens adgang til Ledningsejerregistret også dækker omkostningerne til udvikling og videreudvikling af Ledningsejerregistret. Ændringen skal dermed være med til at sikre, at brugerne er med til at betale for udvikling og videreudvikling af registret, så dette kan holdes ajour og fortsat udvikles i overensstemmelse med lovens formål.

»Administration, drift, vedligeholdelse, udvikling og videreudvikling« skal forstås i bred forstand og dækker over alle aspekter af opgaverne, herunder etablering, drift, vedligeholdelse, løbende tilpasning og udvikling og videre- eller nyudvikling i forbindelse med udskiftning af systemer og tjenester.

Til nr. 23

Det foreslås, at § 11, stk. 1, 2. pkt., nyaffattes.

Efter gældende ret kan energi-, forsynings- og klimaministeren fastsætte regler om, at omkostningerne ved registrets administration, drift og vedligeholdelse betales af brancheorganisationer m.v.

Denne bestemmelse ophæves, og i stedet indsættes der et nyt stk. 1, 2. pkt., hvorefter betaling kan opkræves forud.

Efter den gældende bestemmelse kan energi-, forsynings- og klimaministeren fastsætte regler om, at omkostningerne ved registrets administration, drift og vedligeholdelse betales af brancheorganisationer m.v. Bestemmelsen ville alene kunne anvendes, hvis der efter forhandling med de berørte aktører kunne opnås enighed om finansieringsmodellen.

Bestemmelsen har aldrig været anvendt, fordi brancheorganisationerne ikke er interesseret i at overtage omkostningerne til at drive Ledningsejerregistret. Det foreslås derfor, at bestemmelsen ophæves.

I stedet vil der blive indsat et nyt pkt. 2 i stk. 1, hvorefter betaling kan opkræves forud.

Bestemmelsen foreslås indsat for at undgå, at der kan konkurreres på ulige vilkår. F.eks. vil en graveaktør, der med vilje oparbejder en gæld til Ledningsejerregistret, fordi graveaktøren ikke betaler for at indhente oplysninger om ledningernes placering, kunne underbyde en graveaktør, der betaler gebyret. Den foreslåede bestemmelse vil kunne anvendes over for graveaktører, der undlader at betale for graveforespørgsler, så betaling fremover kan opkræves forud, og graveaktøren først vil få ledningsoplysningerne, når de har betalt for disse.

Formålet er at sikre, at alle er med til at betale til registrets administration, drift, vedligeholdelse, udvikling og videreudvikling, så enkelte graveaktører ikke får en uretmæssig konkurrencemæssig fordel, fordi de ikke betaler det gebyr, alle andre graveaktører betaler for at få adgang til data.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.7. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Det foreslås i *stk. 1*, at loven træder i kraft den 1. januar 2018, jf. dog *stk. 2*.

Det indebærer, at lovens nr. 2-5 og 15, 16, 22 og 23, samt lovens §§ 9 a-9 c i lov om registrering af ledningsejere, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 20, træder i kraft den 1. januar 2018.

Som en konsekvens af, at det ikke er hele loven, der skal træde i kraft den 1. januar 2018, foreslås det i *stk. 2*, at energi-, forsynings- og klimaministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttrædelse af lovens nr. 1, 6-14, 17-19 og 21, og lovens §§ 9 d og 9 e i lov om registrering af ledningsejere, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 20. Ministeren kan herunder fastsætte, at bestemmelserne træder i kraft på forskellige tidspunkter.

Formålet med at give energi-, forsynings- og klimaministeren beføjelse til at sætte disse bestemmelser i kraft på et senere tidspunkt er at give mulighed for, at den funktion, der skal udvikles, for at vektoriserede ledningsoplysninger kan udleveres gennem Ledningsejerregistret, kan blive udviklet, og at der kan fastsættes regler om de standardiserede ledningsoplysninger. Dette vil give ministeren og ledningsejere og graveaktører tid til at udvikle de systemer, der er nødvendige for, at ledningsoplysninger kan udleveres digitalt.

Det foreslås som konsekvens af, at loven foreslås sat i kraft i etaper, at lovens § 1, nr. 1 og 6-14, og lovens §§ 9 d og 9 e i lov om registrering af ledningsejere, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 20, sættes i kraft, når sammenstillingsfunktionen i Ledningsejerregistret sættes i drift. Dette forventes at ske den 1. juli 2019. Formålet vil være at sikre, at Ledningsejerregistret fra dette tidspunkt vil kunne sammenstille vektoriserede ledningsoplysninger, som Ledningsejerregistret modtager fra ledningsejerne. Lovens anvendelsesområde vil samtidig blive udvidet til at omfatte en række nye ledningstyper. Endelig vil lovens titel blive ændret for at afspejle, at vektoriserede ledningsoplysninger fra dette tidspunkt vil kunne udleveres gennem Ledningsejerregistret. Ledningsejerne vil dog ikke på dette tidspunkt være forpligtet til at sende deres vektoriserede ledningsoplysninger via Ledningsejerregistret. Dette vil først ske, når lovens § 1, nr. 17-19 og 21, træder i kraft.

Det forventes, at § 1, nr. 17-19 og 21, vil blive sat i kraft, 3 år efter at sammenstillingsfunktionen i Ledningsejerregistret er blevet sat i drift. Dette vil give ledningsejere og graveaktører tid til at omstille deres systemer til den nye funktion til sammenstilling af ledningsoplysninger i Ledningsejerregistret. Ledningsejerne vil dermed få 3 år til at standardisere og vektorisere deres ledningsoplysninger i henhold til kravene fastsat i § 1, nr. 17. Lovens § 1, nr. 17-19 og 21, forventes at blive sat i kraft 1. juli 2022.

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, fordi det i den gældende lovs § 16 er fastsat, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland.

Lovforslaget sammenholdt med gældende ret

Gældende formulering

Lovforslaget

Lov om registrering af ledningsejere

§ 1. Loven har til formål gennem etablering af et ledningsejerregister at reducere antallet af skader på ledninger nedgravet i jord eller nedgravet i eller anbragt på havbunden inden for det danske søterritorium med henblik på at

1) lette entreprenørers og andres undersøgelser forud for gravearbejder i jorden eller i havbunden inden for det danske søterritorium,

2) --

3) --

§ 3. Loven gælder for ejere af ledninger nedgravet i jord og for ejere af ledninger nedgravet i eller anbragt på havbunden inden for det danske søterritorium, jf. dog stk. 2 og 3 samt § 4, såfremt ledningen

1) indgår i et kollektivt net, jf. § 5, nr. 1,

§ 1

I lov om registrering af ledningsejere, jf. lovbe- kendtgørelse nr. 578 af 6. juni 2011, foretages føl- gende ændringer:

1. Lovens *titel* affattes således:

»Lov om registrering af ledningsejere og udle- vering af ledningsoplysninger gennem Led- ningsejerregistret«.

2. Overalt i loven ændres »ledningsejerregistret« til: »Ledningsejerregistret«.

3. I § 1 ændres »et ledningsejerregister« til: »Led- ningsejerregistret«.

4. I § 1, nr. 1, ændres »entreprenørers« til: »gra- veaktørers«.

5. I § 1 indsættes efter nr. 1 som nye numre:

»2) lette ledningsejeres udlevering af ledningsop- lysninger til brug for undersøgelser forud for gra- vearbejder og til gravearbejder,

3) mindske gener for samfundet og lette graveak- tørers gravearbejder,«.

Nr. 2 og 3 bliver herefter nr. 4 og 5.

6. I § 3, stk. 1, ændres »stk. 2 og 3« til: »stk. 2-4«.

7. I § 3, stk. 1, indsættes efter nr. 1 som nye numre:

»2) er en offentlig myndigheds ledning,

3) er et føringsrør, jf. § 5, nr. 9,

4) er en vejafvandingsledning, som er ejet af en offentlig myndighed eller et forsyningsselskab, og som er nedgravet i jorden,«.

2) fungerer som stikledning eller ledning, der afleder spildevand eller kølevand m.m. til et vandløb, til en sø eller til et havområde, eller

3) indgår i et privat, brugerdrevet telenet, jf. § 5, nr. 4, for hvilket nettets ejer har en årlig indkomst fra personer, som ikke er medejere, der overstiger 50.000 kr. om året.

Stk. 2. Som ledninger i henhold til stk. 1 medregnes ikke drænledninger eller ledninger, som tjener til afvanding af en vej.

§ 4. - - -

Stk. 3. Økonomi- og erhvervsministeren kan efter forhandling med indenrigs- og sundhedsministeren og justitsministeren fastsætte særlige regler for registrering af ledningsejeroplysninger om ledninger og ejendomme, som de pågældende ministerier har rådighed over.

§ 5. I denne lov forstås ved:

1)--

2) Ledning: Kabler og rør nedgravet i jord eller nedgravet i eller anbragt på havbunden, som har til formål at transportere kommunikation, data, signa-

Nr. 2 og 3 bliver herefter nr. 5 og 6.

8. § 3, *stk. 1, nr. 3*, der bliver nr. 6, ophæves, og i stedet indsættes:

»6) giver slutbrugeren adgang til digital infrastruktur, jf. § 5, nr. 4.«

9. I § 3, *stk. 2*, udgår »eller ledninger, som tjener til afvanding af en vej«.

10. I § 3 indsættes som *stk. 4*:

»*Stk. 4.* Energi-, forsynings- og klimaministeren kan fastsætte regler om, at brugerdrevne antenneanlæg, der leverer adgang til digital infrastruktur til slutbrugere, jf. stk. 1, nr. 6, kan undtages fra lovens anvendelsesområde, hvis de opfylder nærmere fastsatte betingelser.«

11. § 4, *stk. 3*, ophæves, og i stedet indsættes:

»*Stk. 3.* Energi-, forsynings- og klimaministeren kan efter forhandling med vedkommende minister fastsætte regler for registrering af ledningsejeroplysninger om ledninger, som ministeriet har rådighed over, når der knytter sig offentlige beskyttelseshensyn til ledningen.

Stk. 4. Energi-, forsynings- og klimaministeren kan efter forhandling med kommuner og regioner fastsætte regler for registrering af ledningsejeroplysninger om ledninger, som de har rådighed over, når der knytter sig offentlige beskyttelseshensyn til ledningen.

Stk. 5. Energi-, forsynings- og klimaministeren kan efter forhandling med myndigheder, selskaber og virksomheder omfattet af lov om jernbaner fastsætte regler for myndighedernes, selskabernes og virksomhedernes besvarelse af henvendelser om ledninger, som de har rådighed over.«

12. I § 5, *nr. 2*, indsættes efter »enhver art.«: »Til ledninger regnes de dele af ledningsanlæg, som er betydelige komponenter.«

ler eller energi af enhver art samt faste, flydende eller luftformige stoffer af enhver art.

3) --

4) Privat, brugerdrevet telenet: Et distributionsnet, der tjener til elektronisk overførsel af telekommunikation, data eller radio/tv-signaler til de tilsluttede ejere, uden at der består pligt til at tilslutte andre brugere.

5) --

6) Ledningsejer: Den, der ejer en ledning omfattet af nr. 2.

7. Der skal til ledningsejerregistret indberettes oplysninger om

2) ledningsejeren postadresse samt eventuelt elektroniske postadresse og telefon- og telefaxnummer,

Stk. 2. Såfremt der sker ændringer i de faktiske forhold eller konstateres fejl i en indberettet oplysning, har den pågældende ledningsejer pligt til inden 14 dage at foretage en ny indberetning, således at registrets oplysninger stedse er korrekte.

§ 8. Enhver af loven omfattet ledningsejer, som modtager forespørgsel om ledningsoplysninger, skal snarest muligt og senest 5 hverdage, efter at forespørgslen er modtaget, fremsende de nødvendige ledningsoplysninger til forespørgeren eller indgå aftale med denne om påvisning på stedet. Lørdage, grundlovsdag, den 24. december og 31. december anses ikke for hverdage ved beregning af fristen. Økonomi- og erhvervsministeren kan fastsætte nærmere regler om ledningsejeres fremsendelse af ledningsoplysninger, herunder hvilke oplysninger der skal fremgå af det fremsendte materiale.

13. § 5, nr. 4, ophæves, og i stedet indsættes:

»4) Digital infrastruktur: Privatejet infrastruktur, der leverer højhastighedsnet til elektronisk kommunikation til slutbrugere.«

14. I § 5 indsættes som nr. 7-9:

»7) Graveaktør: Enhver, der erhvervsmæssigt udfører gravearbejder eller indhenter ledningsoplysninger til brug for planlægning af gravearbejder.

8) Graveområdet: Det område, der skal graves inden for.

9) Føringsrør: Rør, hvori der kan føres en eller flere ledninger.«

15. § 7, stk. 1, nr. 2, affattes således:

»2) ledningsejers adresse, elektroniske postadresse og telefonnummer,«.

16. I § 7, stk. 2, udgår »inden 14 dage« og »stedse«.

17. § 8 affattes således:

»§ 8. Enhver af loven omfattet ledningsejer, som modtager en forespørgsel om ledningsoplysninger på en hverdag inden for almindelig arbejdstid, skal snarest muligt og inden for 2 timer, efter forespørgslen er modtaget, sende de nødvendige ledningsoplysninger til Ledningsejerregistret. Lørdage, grundlovsdag, den 1. maj, den 24. december og den 31. december anses ikke for hverdage. Almindelig arbejdstid er mellem kl. 7 og 16 på hverdage, og 2 timers fristen løber inden for dette tidsrum. Modtages forespørgslen uden for almindelig arbejdstid på en hverdag eller på en dag, der ikke er en hverdag, skal ledningsejer sende de nødvendige ledningsoplysninger snarest muligt og senest inden

for 2 timer den næstkommende hverdag inden for almindelig arbejdstid.

Stk. 2. Skal en ledningsejer, der er omfattet af loven, behandle en forespørgsel om ledningsoplysninger manuelt, skal de nødvendige ledningsoplysninger sendes til Ledningsejerregistret snarest muligt og inden for 2 hverdage, efter at forespørgslen er modtaget.

Stk. 3. Bryder ledningsejers system til at sende ledningsoplysninger ned, skal ledningsejer sende ledningsoplysningerne snarest muligt, efter at systemet fungerer igen.

Stk. 4. En ledningsejer, der er omfattet af loven, kan i stedet for at sende de nødvendige ledningsoplysninger eller som supplement til disse, meddele graveaktøren, at ledningen skal påvises på stedet.

Stk. 5. De nødvendige ledningsoplysninger skal have et indhold og en kvalitet, så de er umiddelbart anvendelige ved gravearbejdet.

Stk. 6. Energi-, forsynings- og klimaministeren kan fastsætte regler om, hvilke oplysninger der indgår i nødvendige ledningsoplysninger, herunder oplysninger om forsyningsart, antal ledninger eller tracéer, der er nedgravet i jorden eller nedgravet i eller anbragt på havbunden inden for det danske søterritorium, ledningers eller tracéers placering i graveområdet og ledningers fareklasse. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om, at en ledningsejer for så vidt angår visse ledninger, der er nedgravet i jorden eller nedgravet i eller anbragt på havbunden inden for det danske søterritorium, alene skal opfylde kravene til nødvendige ledningsoplysninger, hvis ledningsejeren har disse oplysninger.

Stk. 7. Energi-, forsynings- og klimaministeren kan fastsætte nærmere regler om ledningsejeres udlevering af ledningsoplysninger, herunder at ledningsoplysningerne skal udleveres i et bestemt digitalt format.«

§ 9. Enhver, der erhvervsmæssigt udfører gravearbejder, skal indhente oplysninger fra ledningsejerregistret om, hvilke ledningsejere der ejer ledninger i graveområdet. De nødvendige ledningsoplysninger skal være indhentet, inden gravearbejdet påbegyndes, og gravearbejdet skal tilrettelægges

18. § 9, stk. 1, ophæves, og i stedet indsættes:

»Graveaktøren skal indhente oplysninger fra Ledningsejerregistret om, hvilke ledninger der findes i hele graveområdet. Når Ledningsejerregistret har modtaget ledningsoplysninger fra ledningsejerne, jf. § 8, stk. 1, gøres disse straks tilgængelige for graveaktøren. De nødvendige ledningsoplysninger

og udføres under hensyntagen til de indhentede oplysninger.

skal være gjort tilgængelige for graveaktøren, inden gravearbejdet påbegyndes. Gravearbejdet skal tilrettelægges og udføres under hensyntagen til de modtagne ledningsoplysninger. De modtagne ledningsoplysninger skal være tilgængelige på graveområdet, når der graves.

Stk. 2. Har ledningsejer meddelt, at der skal ske påvisning af ledningen efter § 8, stk. 4, må gravearbejdet ikke påbegyndes, før påvisning har fundet sted.

Stk. 3. Kan graveaktøren ikke finde ledningerne der, hvor ledningerne skulle være nedgravet i jorden ifølge de modtagne ledningsoplysninger, kan graveaktøren rette henvendelse til ledningsejeren om påvisning. Påvisning skal ske inden for rimelig tid. Ligger ledningerne i det væsentlige, som det fremgår af ledningsoplysningerne, afholder graveaktøren udgifterne til påvisningen.

Stk. 4. Graveaktøren kan i Ledningsejerregistret gensende den oprindelige graveforespørgsel inden for et halvt år fra graveforespørgslens oprettelsesdato, og inden graveperioden udløber, uden yderligere beregning.«

Stk. 2-6 bliver herefter stk. 5-9.

Stk. 2. --

Stk. 3. --

Stk. 4. --

Stk. 5. --

Stk. 6. Enhver, der forespørger på ledningsejerregistret, modtager kvittering for forespørgslen.

19. I § 9 indsættes som *stk. 10 og 11*:

»*Stk. 10.* Energi-, forsynings- og klimaministeren kan efter forhandling med transport-, bygnings- og boligministeren fastsætte regler om forespørgselspligten i forbindelse med uopsætteligt gravearbejde.

Stk. 11. Energi-, forsynings- og klimaministeren kan fastsætte regler om, at ledningsoplysningerne skal være tilgængelige på graveområdet digitalt.«

20. Efter § 9 indsættes i kapitel 3:

»§ 9 a. Energi-, forsynings- og klimaministeren kan fastsætte regler om indberetning af fejl i ledningernes placering, og hvordan indberetningen skal foregå. Ministeren kan fastsætte en bagatelgrænse for, hvornår indberetningen skal foretages.

§ 9 b. Energi-, forsynings- og klimaministeren kan fastsætte regler om indberetning af graveskader. Ministeren kan endvidere etablere et indberetningssystem, hvor graveskader kan indberettes.

Kapitel 3 a

Koordinering af gravearbejder og samføring

§ 9 c. En ledningsejer eller graveaktør kan i ledningsejerregistret annoncere et område, som ledningsejeren eller graveaktøren planlægger at skulle grave i.

Stk. 2. En ledningsejer eller graveaktør, der planlægger at grave i et område, kan forespørge i ledningsejerregistret, om der er andre ledningsejere eller graveaktører, der planlægger at grave i samme område, så deres gravearbejder kan koordineres.

Stk. 3. Energi-, forsynings- og klimaministeren kan fastsætte regler om, hvordan annonceringen eller forespørgslen skal ske.

§ 9 d. En ledningsejer kan indberette til Ledningsejerregistret, at de har føringsrør i et område.

Stk. 2. En ledningsejer, der planlægger at føre nye ledninger i et område, kan forespørge i Ledningsejerregistret, om der er ledningsejere, der har føringsrør i området.

Stk. 3. Ledningsejeren skal svare på en forespørgsel om adgang til oplysninger om føringsrør snarest muligt og senest 2 uger efter datoen fra modtagelsen af forespørgslen.

Stk. 4. Energi-, forsynings- og klimaministeren kan fastsætte regler om, hvordan indberetning af føringsrør skal ske.

Kapitel 3 b

Sammenstilling og videreformidling af ledningsoplysninger

§ 9 e. Ledningsejerregistret modtager og sammenstiller ledningsoplysningerne fra ledningsejerne og gør de sammenstillede ledningsoplysninger tilgængelige for graveaktører og andre brugere.

§ 10. Økonomi- og erhvervsministeren fører tilsyn med registret og fastsætter de nærmere regler om

1) ---

2) ---

3) Videregivelsen af registrets oplysninger til andre end de i § 9, stk. 1 og 4, nævnte brugere samt oplysningernes anvendelse, opbevaring og sletning og

4) ---

§ 11. Energi-, forsynings- og klimaministeren kan fastsætte regler om betaling for brugerens adgang til registret, herunder til dækning af omkostningerne ved registrets administration, drift og vedligeholdelse samt tilsyn i forbindelse med loven. Der kan herunder fastsættes regler om, at omkostningerne ved registrets administration, drift og vedligeholdelse betales af brancheorganisationer m.v.

Stk. 2. Ledningsejerregistret kan ikke gøres erstatningsansvarlig for fejl i de ledningsoplysninger, som sendes til Ledningsejerregistret. Ledningsejerregistret kan dog gøres erstatningsansvarlig for fejl i sammenstillingen af ledningsoplysninger efter dansk rets almindelige erstatningsretlige regler.

Stk. 3. Energi-, forsynings- og klimaministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvordan Ledningsejerregistret skal gøre de sammenstillede ledningsoplysninger tilgængelige.«

21. I § 10, stk. 1, nr. 3, ændres »§ 9, stk. 1 og 4« til: »§ 9, stk. 1 og 7«.

22. § 11, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »vedligeholdelse«: », udvikling og videreudvikling«.

23. § 11, stk. 1, 2. pkt., affattes således:

»Betaling kan opkræves forud.«